

परिच्छेद-१ परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

सुकुना माध्यमिक विद्यालयको ५३ औं वार्षिक उत्सव २०८१ पुष १ मा विद्यालयको समग्र क्षेत्रको कामलाई सारसङ्क्षेप रूपमा के कसरी सम्पन्न भए र चालु आ.व.को कार्यक्रम सञ्चालनको योजना र कार्यक्रम केकस्ता रहेका छन् भन्ने सन्दर्भमा सार्वजनिक जानकारीका लागि यो प्रतिवेदन तयार गरी वार्षिक उत्सव समारोहमा प्रस्तुत गरिएको हो । यो प्रतिवेदनमा विद्यालय स्थापनाको ऐतिहासिक पृष्ठभूमिदेखि लिएर विद्यालयको सेवा क्षेत्र र वर्तमान अवस्थाको प्रस्तुति गर्नुका साथै तत्काल र दीर्घकालमा सञ्चालन गर्नुपर्ने विद्यालयका क्रियाकलापहरूलाई समेट्न खोजिएको छ । विद्यालयको रणनीतिक योजना र विद्यालय सुधार योजना, नमुना विद्यालय विकास गुरुयोजना र विज्ञान विषय प्रवर्द्धन कार्यक्रम, विद्यालय विकास योजना तथा प्रधानाध्यापकद्वारा प्रस्तुत विद्यालय विकास योजना र बजेट तथा नीति र कार्यक्रम समेटेर यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । प्रतिवेदनको आधार र सहयोगी अङ्गका रूपमा विद्यालयले तयार गरेको वर्तमान मूल्य मान्यताहरू, दुरदृष्टि, समग्र लक्ष्य, उद्देश्य तथा रणनीति र कार्यनीति तथा योजना समेत समाविष्ट गरी SWOT Analysis मा आधारित भई विद्यालयका सबल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौती समेतलाई सम्बोधन हुने गरी एक वर्षभित्र भएका र गरिने कार्यहरू यो प्रतिवेदनमा राखिएका छन् । यस प्रतिवेदनको प्रमुख ध्येय विगतका कामका आधारमा आगामी कार्य प्रभावकारी बनाउन र विद्यालय सुशासन र पारदर्शिताका लागि सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्र, आम अभिभावक, चन्दादाता, शिक्षाप्रेमी, समाजसेवी, जनप्रतिनिधि तथा आम सरोकारवाला महानुभावहरू समक्ष विद्यालयका गतिविधिबारे जानकारी गराउँदै समग्र विद्यालयको विकासमा सहयोगको अपेक्षा सहित ऐक्यबद्धताका लागि आह्वान गर्नु पनि रहेको छ ।

१.२ प्रतिवेदनको अन्तरविषयवस्तु र उद्देश्य

विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि, व्यवस्थापन, सुशासन र पारदर्शिताका लागि विद्यालय तहमा विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिएका छन् । विद्यालय सञ्चालनका लागि शैक्षणिक प्रबन्ध, शिक्षकहरूको व्यवस्थापन र पेसागत विकास, विद्यालय सुशासन सम्बन्धी ज्ञान र सिप प्राप्त प्रशासनिक सदाचार तथा नैतिक आचरणयुक्त

वातावरण विकास गर्ने विद्यालय उद्देश्य रहेको छ । उक्त उद्देश्य पूरा गर्न यो प्रतिवेदनमा निम्न उद्देश्यहरू प्रस्तुत गरिएका छन् :

- (क) विद्यालयको विकासका लागि भए गरेका कार्यक्रमको विवरण प्रस्तुत गर्नु,
- (ख) योजना निर्माण, परिमार्जन, कार्यान्वयन र अनुगमनका क्रममा प्राप्त अनुभवहरूको प्रयोग गर्नु,
- (ग) स्रोतको बाँडफाँड तथा वितरणमा पारदर्शिता ल्याई आपसी विश्वासको वातावरण बढाउनु,
- (घ) विद्यालयको विकासमा स्रोतको खोजी तथा परिचालन गरी सीमित स्रोतबाट अधिकतम उपलब्धि हासिल गर्नु,
- (ङ) विद्यालयका कार्यक्रमहरू योजनाबद्ध र व्यवस्थित तरिकाले प्राथमिकता निर्धारण गरी सम्पन्न गर्ने प्रचलनको विकास गर्नु,
- (च) विद्यालयलाई उत्कृष्ट शैक्षिक र प्राज्ञिक थलो बनाउन पर्याप्त स्रोत साधन पहिचान र परिचालन गर्नु,
- (छ) सरोकारवाला सम्पूर्ण पक्षको अपेक्षाहरू अधिकतम सम्बोधन गरी योजना निर्माण गर्नु र सोको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु,
- (ज) शिक्षा क्षेत्रमा भित्रिएका नवीन प्रविधि र पद्धतिको अवलम्बन र समावेशीकरण सुनिश्चित हुने गरी शैक्षणिक प्रबन्ध गर्नु,
- (झ) शिक्षक कर्मचारीको पेसागत र सार्वजनिक जवाफदेहिताका लागि आचारसंहिता पालनाका संयन्त्रको कार्यान्वयन गर्नु,
- (ञ) विद्यालय सुशासन सम्बन्धी अनुकरणीय अभ्यासहरूको प्रयोग गर्नु,
- (ट) विद्यालयका समग्र विकास योजनाहरूको सञ्चालन विधि र कार्यक्रमहरूको रूपरेखा प्रस्तुत गर्नु,
- (ठ) विद्यालय सञ्चालन, व्यवस्थापन र शिक्षण सिकाइमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोगको अवस्था र विकासका सन्दर्भमा योजना प्रस्तुत गर्नु,
- (ड) प्रशासनिक सदाचार तथा नैतिक आचरण प्रदर्शन गर्ने वातावरण तयार गर्नु,

परिच्छेद २ विद्यालय स्थापनाको पृष्ठभूमि

२.१ विद्यालय स्थापनाको सन्दर्भ

सुकुना माध्यमिक विद्यालयको स्थापना मुलभूत रूपमा “विद्या धनं सर्व धन प्रधानम्” को आदर्श पूरा गर्ने ध्येयले २०२९ सालमा स्थानीय शिक्षाप्रेमी र समाजसेवी तथा दाता महानुभावहरूको अगुवाइमा भएको हो । शिक्षा समग्र विकासको आधार हो । यसले दक्ष जनशक्ति निर्माणको आधार तयार गर्दछ र मानवीय विकासको अवस्था परीक्षणको आधार विद्यालय शिक्षाबाट नै सुरु हुन्छ । बालबालिका सिर्जना र शक्तिका स्रोत हुन् । उनीहरूमा मानवोचित गुणको विकास गरी प्रगतिपथमा अगाडि बढ्न सहयोग पुऱ्याउने प्रमुख तत्त्व शिक्षा हो । विद्यालय औपचारिक शिक्षा प्रदान गर्ने संस्थागत संरचना हो । यो मर्मलाई बुझेर अग्रजहरूले सुकुना मा.वि.को जुन सपना देख्नु भएको थियो त्यसको सार्थक प्रगति र विकासको चरणसम्म आइपुग्दा पनि यसको महत्त्व र योगदानलाई सम्मान गर्नु र योजनाबद्ध कामलाई अगाडि बढाउनु वर्तमान पुस्ताको दायित्व बनेको छ ।

इतिहासको तथ्य हेर्दा नेपालमा वि.सं. २००७ सालभन्दा अघि राणाहरूको जहानियाँ शासन थियो । उनीहरू नेपाली जनताप्रति अत्यन्त सड्कीर्ण सोचाइ राख्थे । देशमा विद्यालयहरू खोल्थे भने जनता शिक्षित हुन्छन् र आफ्नो शासन विरुद्ध आवाज उठाउँछन् भनेर जनताका छोराछोरी पढ्ने विद्यालय स्थापना गर्न दिँदैनथे । वि.स. २००७ सालपछि देशमा प्रजातन्त्रको प्रादुर्भाव भइसकेपछि प्रजातान्त्रिक सरकारको आँखा शिक्षा क्षेत्रमा पर्नु स्वाभाविक नै थियो । यसैको परिणामस्वरूप देशका सहरी क्षेत्रमा नभई ग्रामीण तथा दुर्गम क्षेत्रहरूमा समेत विद्यालयहरू खोल्ने क्रम तीव्र रूपमा चलन थाल्यो । मोरङ जिल्लाको यस क्षेत्रमा पनि वि.सं. २०१७ सालमा जनता नि.मा.वि. बुधबारे, वि.सं. २०१८ सालमा महेन्द्र मा.वि. गजपुरविर्ता र वि.सं. २०२३ सालमा जनता मा.वि. हरैँचाको स्थापना भयो । समय क्रममा सुकुना मा.वि. २०२९ सालमा स्थापना भएपछि हाल सुन्दरहरैँचा नगरपालिकामा रहेको सुकुना मा.वि., महेन्द्र मा.वि. र जनता उच्च मा.वि. २०३९ सालभन्दा अगाडिसम्म हरैँचा गाउँ पञ्चायतअन्तर्गत पर्दथे । तत्कालीन गाउँ पञ्चायतमा विशेष गरी दक्षिण हरैँचा (पचाम) तिर पुरानो आवादी भएको हुनाले बढी जनसङ्ख्या भएको र उत्तरतर्फको सिमाना चारकोसे भाडीसँग जोडिएको र भर्खरै मात्र माधवपुर विर्ता, गजपुर विर्ता आदि फाँडानी भई अल्पसङ्ख्यामा मानिसहरूको बसोबास भएको हुँदा जनसङ्ख्या वितरण असमान थियो । विकास निर्माणका सवालमा, गाउँ पञ्चायतको कार्यालय मध्य भागमा सार्ने सवालमा र निर्वाचनको समयमा उत्तर दक्षिण क्षेत्रको विवाद भइरहने कारणले २०३८ सालमा तत्कालीन हरैँचा गाउँ पञ्चायत विभाजित भई इन्द्रपुर गाउँ पञ्चायत निर्माण भएको थियो ।

यहाँका सचेत र उत्साही व्यक्तिहरू श्री चिरञ्जीवी मास्के, श्री नेत्रप्रसाद रिमाल, श्री मानकुमार मास्के, शशिधर कट्टेल, श्री लक्ष्मीनारायण श्रेष्ठ, श्री लक्ष्मीप्रसाद कोइराला, श्री विष्णुलाल नेउपाने, श्री विष्णुकुमार श्रेष्ठ, श्री टोमबहादुर श्रेष्ठ, श्री गोपेन्द्र प्रधान, श्री काजीमान कन्दङ्वा, श्री विचारसिंह कन्दङ्वा, श्री बमबहादुर थापा, एस. पि. श्री चन्द्रकान्त शर्मा, डिट्टा श्री रत्नबहादुर खड्का, तहविलदार श्री हर्कनारायण प्रधान, श्री उदयनारायण काफ्ले, श्री राधाकृष्ण ढकाल, श्री कृष्णमणि राजभण्डारी, सुवेदार श्री रुद्रबहादुर थापालगायतको सक्रियताबाट वि.स. २०२९ साल पुस १ गतेदेखि खोर्साने चौकदेखि करिब १०० मिटर दक्षिणतर्फ डि. पूर्णबहादुर श्रेष्ठको

जगगामा सन्ठीको बेराले घेरिएको ३ कोठे कच्ची भवन निर्माण गरी सुकुना प्रा.वि.को स्थापना भएको हो । सरकारी स्वीकृति प्राप्त गर्न यहाँका अभिभावकहरू निरन्तर रूपमा लागि रहनुभयो । तत्कालीन शिक्षामन्त्री श्री हीरालाल विश्वकर्मा र क्षेत्रीय शिक्षा निर्देशक श्री नीरमर्दन बस्नेत विद्यालय निरीक्षण गर्न आउँदा विद्यालय स्वीकृत गर्न कम्तीमा ५ विघा जग्गा हुनुपर्ने सर्त राख्दा उपस्थित शिक्षाप्रेमी अभिभावकहरू मध्ये एस.पि. श्री चन्द्रकान्त शर्माले १ विघा, श्री बमबहादुर थापाले १ विघा, लप्टन श्री तिलबिक्रम मास्केले १ विघा, डिट्टा रत्नबहादुर खड्काले १० कट्टा, सुबेदार रुद्रबहादुर थापाले १० कट्टा, श्री सलबहादुर बस्नेतले १० कट्टा, तहविलदार हर्कनारायण प्रधानले ४ कट्टा, श्री कृष्णमणि राजभण्डारीले ६ कट्टा ९ धुर र राधाकृष्ण ढकालले ४ कट्टा जग्गा दिने सहमति भएपछि विद्यालय स्वीकृत गर्ने आधार तयार भयो र मिति २०३१।११।२१ मा गणेश नि.मा.वि. चौप्राहको नि.मा. कक्षा र भोगटेनी प्रा.वि. अँधेरीको प्रा.वि. कक्षासमेत एउटै मितिमा यस विद्यालयमा समाहित गरी नि.मा.वि. कक्षाहरूसमेत सञ्चालन गर्ने स्वीकृति प्राप्त भएको देखिन्छ । तत्कालीन अवस्थामा कक्षा ४ र ५ पनि नि.मा.वि. तहमा नै राखिएको थियो । कक्षा ६ र ७ को स्वीकृति मिति २०३२/०८/०५ मा प्राप्त भएको थियो । नि.मा.वि. स्वीकृति पश्चात् मा.वि.सञ्चालन गर्नुपर्ने आवश्यकता महसुस गरी प्रयासहरू अघि बढाउँदै जाने क्रममा मिति २०३६/१०/०१ देखि कक्षा ८ सञ्चालन गर्न पाउने अनुमति प्राप्त भई मिति २०३९।११।२० मा स्वीकृति प्राप्त भएको थियो । मा.वि. पूर्ण रूपमा सञ्चालन गर्ने स्वीकृति मिति २०४२/०३/३० मा पाएको भए तापनि यस विद्यालयले वि.स. २०३९ सालको एसएलसी परीक्षामा प्रथम पटक विद्यार्थीहरूलाई सामेल गराएको थियो । वि.स. २०३९ सालदेखि नि.मा.वि. र वि.स. २०३९ सालदेखि माध्यमिक विद्यालयको रूपमा स्वीकृत भएको यो विद्यालय वि.स. २०६८ सालदेखि कक्षा ११ र १२ सञ्चालन गर्ने माध्यमिक विद्यालयका रूपमा सञ्चालित हुन सफल भएको छ भने वि.स. २०७० सालदेखि प्राविधिक धार सिभिल इन्जिनियरिङको कक्षा सञ्चालन गर्न सफल भएको छ ।

नेपाल सरकार र विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रम SSDP को अवधारणा अनुसार नमुना विद्यालय स्थापना गर्न आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाएपछि २०७४।०३।१५को शिक्षा विभागको निर्णयअनुसार देशका जम्मा २२२ विद्यालयलाई नमुना विद्यालय बनाउन छनोट भएका विद्यालयमध्ये यो विद्यालय पनि एक हो । यसै गरी २०८०/०८।१ बाट नेपाल सरकार शिक्षा तथा विज्ञान प्रविधि मन्त्रालय, शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रद्वारा विज्ञान विषय प्रवर्द्धन कार्यक्रममा सूचिकृत गरेको छ । यसबाट विज्ञान शिक्षाका लागि पूर्वाधार निर्माण, शिक्षक दरबन्दी थप गराउन र विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्तिको प्रबन्ध गर्ने गरी विद्यालय विकास योजना समेत बनाएर कार्यान्वयनमा रहेको छ । विद्यार्थी सङ्ख्या विस्तार भइरहेको र विद्यालयको भौतिक संरचनाको अभावलाई मध्यनजर गरी शिक्षा मन्त्रालय अन्तरगतको केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाइले यस विद्यालयलाई भौतिक निर्माणतर्फ आ.व. २०८०/०८।१ मा ४८ कोठे भवन र २ छात्रावासको निर्माणको प्रकृया थालनी भई निर्माण स्थलको माटो परीक्षणको काम सम्पन्न भइसकेको छ । यसरी नै सुकुना मा.वि.को शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि हुनु, विद्यार्थीको रोजाइको पहिलो प्राथमिकतामा रहनु तथा आधुनिक सूचना प्रविधिमा आधारित भई विभिन्न शैक्षिक कार्यक्रमको सञ्चालन गरेको कारण ICT Education Award 2023 मा देशकै उत्कृष्ट ३ विद्यालयमा पर्न सफल भएको थियो भने यस वर्ष २०२४ मा पनि उत्कृष्ट ३ भित्र छनोट भएको छ । यसै गरी प्रधानाध्यापकहरूको साभा संस्था Principals Association of Nepal (PAN) ले विज्ञहरूको टोली बनाएर विद्यालयहरूको मूल्याङ्कन गरी २०८० मा सुकुना मा. वि.लाई कोशी प्रदेशको उत्कृष्ट असल अभ्यास भएको विद्यालयका (Best School Award 2024) रूपमा सम्मानित गरेको छ ।

शैक्षिक उपलब्धिका दृष्टिले पनि विगतका एसएल्सीका नतिजा हुन् अर्थात् कक्षा ११/१२ का बोर्ड परीक्षाका नतिजाहरूमा होस् यस विद्यालयका विद्यार्थीहरूले उत्कृष्ट स्थान हाँसिल गर्नुका साथै २०७६ सालको राष्ट्रिय मूल्याङ्कनमा देशकै दोस्रो उत्कृष्ट नतिजा प्राप्त भएर सिल्ड तथा पुरस्कार समेत प्राप्त गरेको छ । एसइइ (कक्षा १०) २०८० को नतिजामा ग्रेडवृद्धि परीक्षा समेत गरी ५९५ जना विद्यार्थीले निर्धारित GPA ल्याई जम्मा ९७.७७ प्रतिशत विद्यार्थीहरूले उक्त तह पूरा गरेका छन् । साथै मिति २०८१ साउन १८ मा प्रकाशित कक्षा १२ को नतिजामा उत्कृष्ट ३.८६ जिपिएसहित ३.६१ भन्दा बढी १६ जना, समेत ४५३ जना विद्यार्थीले सम्मानजनक ग्रेड ल्याएर कक्षा १२ पूरा गर्न सफल हुनुले हामीलाई उत्साही बनाएको छ । ग्रेडवृद्धि परीक्षामा सामेल भएर नतिजा सुधार भएपछिको उक्त कक्षाहरूको बोर्ड परीक्षाको नतिजा ९५ प्रतिशतभन्दा माथि रहेको समेत जानकारी गराउन पाउँदा हामी उत्साही छौं ।

यसरी समग्र शैक्षिक गुणस्तर र उपलब्धिहरूको आँकलन गर्दा आज सुकुना मा.वि.का सामु जिम्मेवारी र दायित्वका हिसाबले धेरै चुनौतीहरू सिर्जना भएका छन् । यस्ता चुनौतीलाई अवसरको रूपमा उपयोग गरेर अगाडि बढ्नु नै विद्यालयको वर्तमान कार्यभार रहेको छ ।

२.२ नामकरण

यस विद्यालयको नामकरण त्यसवेला अस्थायी पैनीका रूपमा रहेको सुकुना खोलाको नामबाट गरिएको हो । वर्षा समयमा खदम खोला बहदा पानी बग्ने र हिउँदमा सुक्ने भएको हुँदा खोलाको नाम सुकुना रहन पुगेको र सोही खोलाकै नामबाट त्यसैका किनारमा वि.सं. २०२९ साल पुस महिनामा स्थापना गरिएको विद्यालयको नाम पनि सुकुना राखिएको पाइन्छ । वि.सं. २०३१ सालमा एस. पि. श्री चन्द्रकान्त शर्माले दान दिनुभएको जग्गा (हालको स्थान) मा विद्यालय सारिएको थियो ।

२.३ विद्यालय विकासक्रम एवम् स्थानीय समुदायको योगदान

तत्कालीन हरैँचा गाउँ पञ्चायतको वडा नं. ९ अन्तर्गत पर्ने यो सुकुना उच्च मा.वि. स्थानबाट त्यस बेला मा.वि. स्तरको शिक्षा लिनका लागि सबैभन्दा नजिक दुरी भनेको करिब ६ कि.मि. दक्षिणमा रहेको जनता मा.वि. र सलकपुर बुधबारेमा रहेको जनता प्रा.वि.ले मात्र यस क्षेत्रका सम्पूर्ण बालबालिकाहरूलाई समेट्न सक्ने सम्भावना थिएन । यस्तो प्रतिकूल अवस्थामा यहाँ अभिभावकहरू आफ्ना सन्तानको भविष्यप्रति चिन्तित थिए । यस सन्दर्भमा यहाँका सचेत र उत्साही व्यक्तिहरूको सक्रियतामा वि.सं. २०२९ साल पुस महिनामा खोर्साने चोकदेखि करिब १०० मिटर दक्षिणतर्फ सन्धीको बेराले घेरिएको ३ कोठे कच्ची भवन निर्माण गरी सुकुना प्रा.वि.को स्थापना भएको हो । स्थापना गर्दाको स्थानमा करिब ६ महिनासम्म सञ्चालन गरेपछि हाल विद्यालय रहेको स्थानमा १ विघा जमिन खरिद गरी विद्यालय सारेर सञ्चालन गरिएको हो । विद्यालय स्थापना पश्चात् त्यसलाई सञ्चालन गर्न भौतिक पूर्वाधार जुटाउने क्रममा २०३५ सालभन्दा पछि स्थानीय समाजसेवी श्री मानबहादुर बस्नेतले कक्षा कोठा - १, यस विद्यालयका तत्कालिन शिक्षक श्री पुष्पराज ढकाल र उहाँका परिवारहरूद्वारा कक्षा कोठा - १ निर्माण गरी विद्यालयलाई हस्तान्तरण गर्नुभएको थियो ।

२.४ भौगोलिक अवस्था

नेपालका वर्तमान संरचनाबमोजिम सात प्रदेश मध्ये कोशी प्रदेश अन्तर्गत मोरङ जिल्लाको लगभग उत्तरी खण्डमा महेन्द्र राजमार्गसँग जोडिएर सुकुना माध्यमिक विद्यालय रहेको छ । मोरङ जिल्लाको सुन्दरहरैँचा न.पा.-१० मा अवस्थित यस श्री सुकुना माध्यमिक विद्यालय मोरङ जिल्लाको सदरमुकाम विराटनगरबाट २८ कि.मि. उत्तर-पूर्व र सुनसरीको इटहरीदेखि १२ कि.मि. पूर्व रहेको छ । यो विद्यालय विराटचोक र खोर्सानेको बिचमा महेन्द्र राजमार्गको उत्तरमा रहेको छ । विश्व मानचित्रअनुसार विद्यालय २६° ४०' ८" उत्तरी अक्षांश र ८७° २३' २८" पूर्वी देशान्तरमा समुद्र सतहदेखि लगभग १४० मिटर उचाइमा रहेको छ ।

२.५ विद्यालय रहेको समुदायको बनोट तथा विद्यालय सेवा क्षेत्र

विद्यालयबाट औपचारिक अध्ययनको सेवा पाउने बालबालिकाहरूको बसोबास रहेको क्षेत्रलाई विद्यालयको सेवा क्षेत्र भनिन्छ । यस विद्यालयको सेवा क्षेत्रभित्र वर्तमानमा सुन्दरहरैँचा नगरपालिकाको उत्तर पूर्व भाग र बेलवारी नगरपालिकाको पश्चिमी भाग पर्दछन् । यस क्षेत्रमा समुदायको पहलमा सञ्चालित सुकुना मा.वि.कै पहलमा स्थापना भएको पूर्वाञ्चलकै प्रतिष्ठित सुकुना बहुमुखी क्याम्पस सञ्चालित छ । पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय पनि यस विद्यालयको करिब ४ कि.मि. उत्तर पश्चिममा पर्दछ । दिनानुदिन शहरीकरणतर्फ उन्मुख यस क्षेत्रको जनघनत्व तीव्र गतिमा बढिरहेको छ । यस विद्यालयको सेवा क्षेत्रभित्र क्षेत्री, ब्राह्मण, नेवार, राई, लिम्बू, तामाङ, मगर, गुरुङ, विश्वकर्मा, दर्जी, सार्की, थारू, भाँगाड, मुसहर, दनुवारलगायत सबै जातजातिहरूको मिश्रित बसोबास रहेको छ । यस क्षेत्रमा सचेत अभिभावकहरूको बसोबास भएकै कारणले आफ्ना छोराछोरीहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षा दिलाउने कुरामा यस विद्यालयको स्तरोन्नति, उच्चस्तरको प्रविधिमा आधारित सिकाइ, समयानुकूलको प्राविधिक शिक्षा, अङ्ग्रेजी माध्यममा पठनपाठन, कक्षा ११ र १२ मा विज्ञान, भाषा, वाणिज्य, शिक्षा, कानून, होटल म्यानेजमेन्ट, Computer Science जस्ता विषय अध्ययनका लागि प्रबन्ध गरिनु र गुणस्तरीय सिकाइ सञ्चालन गरिनु आदि कारणले यो विद्यालय कोशी प्रदेशकै उत्कृष्ट र प्रतिष्ठित सामुदायिक मा.वि.का रूपमा स्थापित हुन सफल भएको छ । तसर्थ यसको सेवा क्षेत्र समग्र कोशी प्रदेश र छिमेकी मधेश प्रदेशको सिराहा र सप्तरी जिल्लाहरूसम्म विस्तार भएको छ । तहगत आधारमा यस विद्यालयका सेवा क्षेत्र निम्नानुसार रहेका छन् :

क. आधारभूत तह (कक्षा १-५) को सेवा क्षेत्र :

- पूर्वमा बेलवारी नगरपालिका वडा नं. १, २ र ३ का क्षेत्र
- सुन्दरहरैँचा नगरपालिकाका सबै वडा

ख. आधारभूत तथा माध्यमिक तह (कक्षा ६-१२) को सेवा क्षेत्र

- सुन्दरहरैँचा न. पा. वडा नं. १, १०, ११ र १२ सबै क्षेत्र
- सुन्दरहरैँचा नगरपालिकाका वडा नं. १, २, ३, ४, ५, ६, ७, ८ का उत्तरी क्षेत्र
- बेलवारी नगरपालिकाभरि
- कानेपोखरी गाउँपालिकाभरि

- केरावारी गाउँपालिकाका तल्लो क्षेत्र
- लेटाड नगरपालिकाको पश्चिम दक्षिण क्षेत्र
- ग्रामथान गाउँपालिका
- इटहरी उपमहानगरपालिकाका केही क्षेत्र (चोक आसपास)
- कोशी प्रदेशका सबै जिल्लाहरू ।

२.६ विद्यालयमा सञ्चालित कार्यक्रम

विद्यालयमा हाल सञ्चालनमा रहेका शैक्षिक कार्यक्रमहरू निम्न अनुसार छन् :

तालिका नं. २.१			
विद्यालयमा सञ्चालित शैक्षिक कार्यक्रम विवरण (स्थापना कालदेखि हालसम्म)-२०८१			
क्र.स.	विवरण	मिति	विशेष
१	विद्यालय स्थापना (कक्षा-१)	२०२९/०९/०१	जनस्तरबाट सञ्चालन
२	नि.मा.वि.स्वीकृति (कक्षा-५सम्म)	२०३१/०९/११	श्री गणेश नि.मा.वि. चोप्राहा र श्री भोगटेनी प्रा.वि.अधेरीलाई स्थानान्तरण गरी सुकुना नि.मा.वि.मा गाभिएको ।
३	कक्षा ६ र ७ सञ्चालन अनुमति	२०३२/०८/०५	जिल्ला शिक्षा कार्यालय, मोरङ
४	कक्षा ८ सञ्चालन अनुमति	२०३६/१०/११	जिल्ला शिक्षा कार्यालय, मोरङ
५	कक्षा ९ सञ्चालन अनुमति	२०३७/१०/१७	जिल्ला शिक्षा कार्यालय, मोरङ
६	कक्षा १० सञ्चालन अनुमति	२०३८/०८/१७	जिल्ला शिक्षा कार्यालय, मोरङ
७	मा.वि. तहको पूर्ण स्वीकृति	२०४२/०३/३०	जिल्ला शिक्षा कार्यालय, मोरङ
८	स्रोत कक्षा सञ्चालन अनुमति सुस्तश्रवण (बहिरा बाल कक्षा)	२०५४ साल पुसदेखि	शिक्षा विभाग, सानोठिमी, भक्तपुर
९	स्रोतकेन्द्र विद्यालय सञ्चालन	२०६३ सालदेखि २०७४ सम्म	जनता मा.वि., इन्द्रपुरबाट स्थानान्तरण
१०	खुला विद्यालय सञ्चालन अनुमति	२०६७/०२/२०	जिल्ला शिक्षा कार्यालय, मोरङ
११	उ.मा.वि. तह सञ्चालनको अस्थायी अनुमति	२०६८/०७/१४	उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद्, सानोठिमी, भक्तपुर
१२	प्राविधिक शिक्षा (सिभिल इन्जिनियरिङ) कक्षा ९-१० सञ्चालन अनुमति	२०७०/०१/०५	शिक्षा विभाग, सानोठिमी, भक्तपुर
१३	एसएलसी परीक्षा उत्तरपुस्तिका परीक्षण केन्द्र	२०६९ बैशाखदेखि	शिक्षा विभाग, सानोठिमी, भक्तपुर
१४	अङ्ग्रेजी माध्यमका कक्षा सञ्चालन	शैक्षिक सत्र २०७१	
१५	प्राविधिक शिक्षा (सिभिल इन्जिनियरिङ) कक्षा ११-१२ सञ्चालन अनुमति	२०७२/०५/२५	उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद्, सानोठिमी, भक्तपुर
१६	व्यवस्थापन (कम्प्युटर विज्ञान र	२०७५	

	व्यावसायिक अध्ययन)		
१७	होटल मेनेजमेन्ट	२०७६	
१८	विद्यालय नर्स र प्राथमिक उपचार कक्ष सञ्चालन	२०७६	
१९	विद्यालय बस सञ्चालन	२०७६	
२०	शिक्षा (Education)	२०७६	ऐ. नेपाली र ऐ. अङ्ग्रेजी
२१	कानून	२०७८	
२२	विज्ञान विषय प्रवर्द्धन	२०८१	शिक्षा मन्त्रालय

२.७ अन्य कार्यक्रमहरू

क) बालअधिकार चेतना समूह (बाल क्लब)

वि.सं. २०५३ सालमा स्थापित बालअधिकार चेतना समूह विद्यालयमा निरन्तर रूपमा सञ्चालित छ । बाल अधिकारप्रति बालबालिकाहरूलाई सचेत गराउँदै उनीहरूमा अन्तर्निहित क्षमताको विकास गराउन यो समूहले महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरिरहेको छ । यस समूहका माध्यमबाट बाल भित्तेपत्रिका प्रकाशन, चित्रकला प्रतियोगिता तथा विभिन्न बौद्धिक स्तरका प्रतियोगिताहरू सञ्चालन हुँदै आइरहेका छन् ।

ख) नेपाल स्काउट

वि.सं. २०४५ सालमा स्थापना भई विद्यार्थीहरूलाई चरित्रवान्, अनुशासित र देशभक्त नागरिक बन्न प्रेरित गर्ने उद्देश्यले स्थापित नेपाल स्काउट यस विद्यालयमा पनि “सुकुना ट्रुप” का नामबाट सञ्चालित छ । विद्यालयले आयोजना गरेको प्रत्येक कार्यक्रमहरूमा यसले सशक्त रूपमा स्वयम् सेवाको कार्य, स्वागत तथा मार्च पासका साथै अन्य कार्यहरू गर्दै आएको छ । नियमित रूपमा स्काउटका गतिविधिहरू स्काउट मास्टर धर्मकुमारी कालाखेतीले सञ्चालनमा गरिरहनु भएको छ । मिति २०८१/०८/२८ मा ६५ जना गर्ल स्काउट र ब्याच स्काउटलाई स्काउट सदस्यता ब्याच प्रदान गरी दीक्षान्त गरिएको छ ।

ग) युवा/जुनियर रेडक्रस सर्कल

वि.सं. २०४६ सालमा स्थापना भई विद्यार्थीहरूलाई मानवसेवा, दैवी विपत्तिमा सहयोग, रक्तदान र विद्यालयमा हुने दुर्घटना र चोटपटकमा प्राथमिक उपचार र मानवीय सहयोग गर्न प्रेरित गर्ने उद्देश्यले स्थापित जुनियर रेडक्रस सर्कलका नामबाट सञ्चालित छ । यसबाहेक विद्यालयले स्वास्थ्य संस्थासँग समन्वय गरी आयोजना गरेको जनस्वास्थ्यसम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरूमा यसले सशक्त रूपमा स्वयम् सेवाको कार्य गर्दै आएको छ । यस विद्यालयमा सुकुना युवा रेडक्रस सर्कल गठन भई क्रियाशिल रहेको छ । मिति २०८१ श्रावण १८ गते प्रस्ताव कोइरालाको अध्यक्षतामा १३ सदस्यीय समिति पुनर्गठन गरिएको छ । जसको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

- १) २०८१/०४/३२ मा सुर्तिजन्य र मादक पदार्थ बेचबिखनविरुद्ध जनचेतना अभियान सञ्चालन गरिएको ।
- २) २०८१/०५/०५ मा विद्यालय परिसर सरसफाई कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको ।
- ३) २०८१/०५/०९ मा विद्यालय आसपासका महेन्द्र राजमार्ग क्षेत्रमा जेब्राक्रसिड बनाइएको ।
- ४) २०८१/०७/२९ मा बेलबारी २, किस्तीपुलका विपन्न तथा फरक क्षमता भएका कुलबहादुर राउतको ३ सदस्यीय परिवारलाई सुकुना माविका शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूबाट रकम सङ्कलन गरी रू. ४५००/- बराबरको खाद्यान्न सामग्री वितरण गरिएको ।

तालिका नं. २. २

क्र.सं.	विद्यार्थीको नाम, थर	पद	क्र.सं.	विद्यार्थीको नाम, थर	पद
१.	प्रस्ताव कोइराला	अध्यक्ष	९	अङ्कित कार्की	सदस्य
२	आयुषा ओझा	उपाध्यक्ष	१०	आयुष सुवेदी	सदस्य
३	युनिशा निरौला	सचिव	११	आदित्य आचार्य	सदस्य
४	अमित बस्याल	सह सचिव	१२	स्पन्दन भट्टराई	सदस्य
५	एलिना ढकाल	कोषाध्यक्ष	१३	अरुण बज्जरा	सदस्य
६	विशाल चौहान	सह कोषाध्यक्ष	१४	माधवप्रसाद दाहाल	शिक्षक नायक
७	लक्ष्मी घिमिरे	सदस्य	१५	यसोदा धमाल	शिक्षक सह नायक
८	दर्पण सुवेदी	सदस्य	१६	हिक्मतबहादुर बस्नेत	संरक्षक

घ) पूर्व विद्यार्थीहरूको सङ्गठन (SVAN)

वि.सं. २०७० देखि “सुकुना स्वयंसेवी संस्था, नेपाल” सञ्चालन भई विद्यालयका शैक्षिक, भौतिक, आर्थिक र वातावरणीय क्षेत्रमा समेत सहयोग पुऱ्याउदै आएको छ ।

ङ) सगरमाथा टिन्स क्लब

प्रदेश सरकार आन्तरिक मामला तथा कानुन मन्त्रालयको कार्यक्रम बमोजिम सगरमाथा टिन्स क्लब गठन गरी सञ्चालन गरिएको छ । हाल यसलाई हामी स्वयंसेवक नामाकरण गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।

च) विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रम

नेपाल सरकारको कार्यक्रम अनुसार कक्षा ५ सम्मका विद्यार्थीहरूलाई २०७८ देखि विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रम लागू गरिएको थियो । हाल कक्षा ५ सम्मका विद्यार्थी यो कार्यक्रमबाट लाभान्वित भइरहेका छन् ।

तालिका नं. २. ३

क्र.सं.	कक्षा	सेक्सन	विद्यार्थी सङ्ख्या २०८०	विद्यार्थी सङ्ख्या २०८१	माध्यम
१	नर्सरी		२६	२४	
२	एल्.के.जी.		३०	३१	
३	यु.के.जी.		३४	२८	
४	कक्षा १		३७	२१	नेपाली

५	कक्षा २		२३	२५	नेपाली
६	कक्षा ३		१४	२९	नेपाली
७	कक्षा ४		२५	२१	नेपाली
८	कक्षा ५		५९	२९	नेपाली
९	कक्षा १	क	२६	२१	अङ्ग्रेजी
१०	कक्षा १	ख	२३	१९	अङ्ग्रेजी
११	कक्षा २	क	२६	३०	अङ्ग्रेजी
१२	कक्षा २	ख	२३	२२	अङ्ग्रेजी
१३	कक्षा ३	क	३१	३६	अङ्ग्रेजी
१४	कक्षा ३	ख	२६	३३	अङ्ग्रेजी
१५	कक्षा ४	क	४१	३९	अङ्ग्रेजी
१६	कक्षा ४	ख	४२	३८	अङ्ग्रेजी
१७	कक्षा ५	क	४७	४४	अङ्ग्रेजी
१८	कक्षा ५	ख	४६	३१	अङ्ग्रेजी
१९	कक्षा ५	ग		४०	अङ्ग्रेजी
२०	विषेश कक्षा		१९	८	
२१	बालविकास शाखा	सुन्दरहरैँचा १०	२०	२४	
२२	बालविकास शाखा	सुन्दरहरैँचा १२	१८	४८	
२३	सिकाइ केन्द्र, बाघभोडा ब्लक	सुन्दरहरैँचा १०		१९	
		जम्मा	६३६	६६०	

छ) विद्यालय स्वास्थ्य इकाइ गठन

यस विद्यालयका विज्ञान शिक्षक जगतबहादुर वनको संयोजकत्वमा विद्यालय स्वास्थ्य इकाइ गठन गरिएको छ । प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालयको २०७६ सालको बजेटमार्फत ठुला विद्यालयमा विद्यार्थीहरूको स्वास्थ्य जाँचका साथै प्राथमिक उपचार उपलब्ध गराउने उद्देश्यले सञ्चालित उक्त कार्यक्रम हालसम्म १ जना विद्यालय नर्स प्रदेश सरकारको वित्तीय स्रोतबाट २१ जना विद्यालयको आन्तरिक स्रोतबाट विद्यालय नर्सको व्यवस्था गरी नर्सिङ सेवा र प्राथमिक उपचार सेवा उपलब्ध गराइरहेको छ । विद्यालयमा निम्नानुसार स्वास्थ्य इकाइ समिति गठन गरिएको छ :

तालिका नं. २. ४

क्र.सं.	नाम, थर	पद	कैफियत
१	जगतबहादुर वन	संयोजक	विज्ञान शिक्षक
२	अम्बिका बस्नेत	सदस्य	महिला सम्पर्क शिक्षक
३	अनिल कार्की	सदस्य	छात्र
४	युनिशा निरौला	सदस्य	छात्रा
५	करुणा नेपाली	सदस्य	विद्यालय नर्स
६	गीता सिग्देल	सदस्य सचिव	विद्यालय नर्स

यस इकाइद्वारा यस वर्ष सञ्चालित कार्यक्रम विवरण निम्नानुसार रहेका छन् :

- १) १३ हप्ते आइरन पोलिक एसिड वितरण कार्यक्रम
- २) पोषण सप्ताहमा पोषणसम्बन्धी कक्षा पोषण मापन तथा पोषण प्रदर्शनी
- ३) राष्ट्रिय खोप तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन
- ४) पत्रु खाना, जड्क फुड, सुर्तिजन्य पदार्थ, लागू पदार्थ दुर्व्यसनी आदिबारे नियमित सचेतना तथा अनुगमन कार्यक्रम सञ्चालन
- ५) किशोरी परामर्श कार्यक्रम नियमित रुपमा सञ्चालन
- ६) डेङ्गी नियन्त्रणका लागि सरसफाइ अभियान
- ७) रक्तचाप, ब्लड सुगर मापन प्रशिक्षण कार्यक्रम (विद्यार्थीहरूलाई)
- ८) सेनिटरी प्याड नियमित वितरण र अभिलेखन
- ९) मानसिक स्वास्थ्य परामर्श कार्यक्रम नियमित रुपमा सञ्चालन

ज) नमुना विद्यालय विकास कार्यक्रम

यस विद्यालयमा नेपाल सरकार शिक्षा मन्त्रालय, शिक्षा तथा मानव विकास स्रोत केन्द्रद्वारा सञ्चालित कार्यक्रम अन्तर्गत नमुना विकास कार्यक्रम विद्यालय सञ्चालित छ । सुधार गुरुयोजना निर्माण र सञ्चालन गरेको छ । नमुना विद्यालय प्रस्तावित भएपछि यसको गुरुयोजना निर्माण गरी ५ वर्षे कार्यक्रम सम्पन्न भई भौतिक निर्माण र शैक्षिक सुधारमा महत्त्वपूर्ण उपलब्धि प्राप्त भएको छ ।

झ) पुस्तकालय

विद्यालयको स्थापनासँगै विभिन्न रूपमा यस विद्यालयमा पुस्तकालय सञ्चालनमा रहेको छ । शैक्षिक वर्ष २०६८ देखि छुट्टै पुस्तकालयको व्यवस्थापन गरिएको छ । २०७५ सालबाट ईपुस्तकालयको अवधारणा आएपछि ४८ ओटा अत्याधुनिक कम्प्युटरसहितको इपुस्तकालय स्थापना गरिएको छ । अनलाइन अफलाइन पुस्तकालय सेवा मार्फत विद्यार्थीहरू लाभान्वित रहेका छन् ।

ञ) बाल उद्यान र बालविकास कार्यक्रम

प्रारम्भिक बालविकास र बाल शिक्षाको अवधारणासँगसँगै यस विद्यालयमा बालउद्यान सञ्चालनमा रहेको छ । साथै नमुना विद्यालय विकास कार्यक्रम अन्तर्गत २०७७ सालमा छुट्टै भवनमा करिब १६ लाख बराबरका खेल तथा शैक्षिक सामग्रीहरू सहितको बालमैत्री सिकाइयोग्य बालउद्यान सञ्चालनमा रहेको छ । बालविकासदेखि कक्षा ३ सम्मका विद्यार्थीले रमाइलो वातावरणमा खेलीखेली सिकने अवसर प्राप्त गरेका छन् ।

ट) आमा समूह

विद्यार्थीको पारिवारिक स्थिति, स्वास्थ्य र सरसफाई, शैक्षिक सक्षमता, शैक्षिक वातावरण आदिको ख्याल गरी बालमैत्री सिकाइलाई प्रोत्साहन गर्न आवश्यक देखियो । समुदायलाई विद्यालय र सिकाइमा जोड्नका लागि यस विद्यालयमा २०७६ सालदेखि १ आमा समूह गठन गरी हालसम्म सक्रिय रहेको छ ।

ठ) शिक्षण विभागको व्यवस्था

यस विद्यालयमा विद्यार्थीको चापका कारण विभिन्न कक्षालाई विभिन्न सेक्सनमा छुट्याई अध्ययन अध्यापन गर्नुपर्ने अवस्था रहेको छ । जसका लागि विभिन्न तह र विषयगत समूहका विद्यार्थीलाई आधार मानेर तहगत इन्चार्ज तथा विभाग गठन गरी र विभागीय प्रमुखको व्यवस्था गरिएको छ । परीक्षा, अतिरिक्त कार्यकलाप, दैनिक पठनपाठनका गतिविधि, शैक्षिक गतिविधि सञ्चालन गर्न विभागहरूमार्फत योजनाबद्ध कामको प्रबन्ध मिलाइएको छ । विद्यालयमा शिक्षकको अभाव हुन थालेको वर्तमान सन्दर्भमा शिक्षा तथा कानून विषय समूहलाई समेत छुट्टै विभागका रूपमा व्यवस्थापन गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ । जसले शिक्षा क्षेत्रको जनशक्तिको आपूर्णमा सुकुना माविले थप योगदान दिन सक्ने अपेक्षा गर्न सकिन्छ ।

तालिका नं. २.५

क्र.सं.	विभागको नाम	विभागीय प्रमुख
१	विज्ञान	मणिराज लिम्बू
२	इन्जिनियरिङ	इ. सरोज भट्टराई
३	व्यवस्थापन, कानून र शिक्षा	राजकुमार निरौला
४	कानून र शिक्षा	लोक बन्धु थापा (ईन्चार्ज)
५	होटेल मेनेजमेन्ट	रुपक घिमिरे (ईन्चार्ज)
६	माध्यमिक तह (बालविकासदेखि कक्षा १० सम्म) नेपाली माध्यम	ज्ञानबहादुर राउत (ईन्चार्ज)
७	माध्यमिक तह (कक्षा ९ र १०) अङ्ग्रेजी माध्यम	ज्ञानेन्द्र सुवेदी (ईन्चार्ज)
८	आधारभूत तह (कक्षा ४ देखि ८) अङ्ग्रेजी माध्यम	युवराज खुलाल (ईन्चार्ज)
९.	आधारभूत तह (कक्षा १ देखि ३) अङ्ग्रेजी माध्यम	यसोदा धमाल (ईन्चार्ज)
१०.	खुला शिक्षा तथा परीक्षा	महेश प्रसाद रेग्मी (संयोजक)
११.	सूचना अधिकारी	जगत बहादुर वन
१२.	यातायात	अशोक पौड्याल (संयोजक)

ड) वार्षिक कार्ययोजना निर्माण र कार्यान्वयन

हरेक कार्यका लागि योजना आवश्यक हुन्छ । विद्यालय जस्तो संवेदनशील क्षेत्रमा त भन यसको अपरिहार्यता रहन्छ । विद्यालयका समग्र कार्यक्रमहरू कुन कुन समयमा, कसकसले, कसरी र किन गर्ने भनी वार्षिक क्यालेण्डर निर्माण गरिएको छ । सोही अनुसार वर्षभरिका विद्यालयका विभिन्न शैक्षिक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने गरिएको छ । वार्षिक कार्ययोजना **अनुसूचि १** मा राखिएको छ ।

ढ) वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम निर्माण र कार्यान्वयन

हरेक वर्ष विद्यालयले उपलब्ध साधन र स्रोतका आधारमा विद्यालयका विभिन्न नीति तथा कार्यक्रम तय गर्ने गरेको छ र सोको कार्यान्वयनमा देखिएका जटिलतालाई समेत ख्याल गरी बजेट मस्यौदा समितिमार्फत् वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तय गर्ने गरिएको छ । सोही मुताविक विद्यालयका तत्कालीन, मध्यकालीन र दीर्घकालिन नीति तथा कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइन्छन् ।

ण) अभिभावक सहयोग सहूलियत

विद्यालय सञ्चालन विनियम २०७५ का आधारमा वर्षेनी विद्यालयका जम्मा विद्यार्थी सङ्ख्याको ३ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी विपन्न परिवारका छात्र छात्राका अभिभावकबाट प्राप्त हुने अभिभावक सहयोग रकममा तोकिएको सहूलियत प्रदान गर्ने गरिएको छ ।

त) बृहत विद्यालय सुरक्षा कार्यक्रम

विद्यालयका भौतिक संरचना तथा अन्य सम्पत्ति सुरक्षाका लागि, कक्षाकोठामा हुने विद्यार्थीगत समस्या, विद्यालयमा हुन सक्ने अन्य दुर्घटना, चोरी, डकैती लगायतका अवाञ्छनीय गतिविधि न्यूनीकरण तथा नियन्त्रण गर्नका लागि सुरक्षा व्यवस्था चुस्तदुरुस्त हुन आवश्यक छ । जसका लागि कक्षाकोठामा र विद्यालय हाता समेट्ने गरी विभिन्न ठाउँमा सिसि टिभी क्यामेरा, बर्जर जडान गरी प्रत्यक्ष निगरानी गर्ने गरिएको छ । २४ घण्टा सुरक्षा गार्डको व्यवस्था गरी विद्यालयको सम्पूर्ण सम्पत्तिको सुरक्षा र रेखदेखको व्यवस्था मिलाइएको छ ।

थ) परीक्षा व्यवस्थापन सञ्चालन कार्यविधि

आन्तरिक परीक्षा प्रणाली सञ्चालन, व्यवस्थापन र रेखदेखको कार्यलाई व्यवस्थित, मर्यादित र प्रभावकारी बनाउन विद्यालयले आन्तरिक परीक्षा व्यवस्थापन तथा सञ्चालन कार्यविधि निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ ।

द) इको क्लब

विद्यालयको विकास कार्यक्रमअन्तर्गतको “प्रविधियुक्त गुणस्तरीय सुन्दर सुकुना” भन्ने नारालाई साकार पार्नका लागि तथा विद्यालयको वातावरण स्वच्छ, सफा, हराभरा र बालमैत्री तथा सिकाइमैत्री बनाउनका लागि विद्यालयमा सुकुना हरित विद्यालय कार्यक्रम २०८० निर्माण गरी कार्यान्वयनमा रहेको छ । उक्त कार्यक्रम अन्तर्गत एक इको क्लब गठन भई सक्रिय रहेको छ । विद्यालय वरपरको क्षेत्रमा हरियाली वृद्धि गर्न, वातावरण प्रदुषण न्युनिकरण गर्न, पारिस्थितिक पद्धति सन्तुलन कायम गर्न, स्वच्छ एवम् हरित विद्यालय कायम गर्न गठित हरित समूह (Eco Club) को प्रगति विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

विद्यालय इको क्लबको प्रगति विवरण २०८०

तालिका नं. २.६

मिति	कार्य विवरण
२०८०-०८-२५	इको क्लबको १५ जना कार्यकारी समिति तथा अन्य ४५ जना सदस्यहरू रहने गरी जम्मा ६० जनाको इको क्लब गठन ।
२०८०-०९-१६	कक्षाकोठाहरू तथा विद्यालय परिसरमा डस्टबिन व्यवस्थापन ।
२०८०-०९-२६	प्लास्टिकजन्य फोहोरमैलाको व्यवस्थापन तथा न्यूनीकरणको लागि विद्यालयका चमेना गृहमा सुभावा तथा जानकारी ।
२०८०-१०-०५	प्रत्येक कक्षामा फोहोरमैला न्यूनीकरणको लागि जानकारी गराई सहयोग अपिल ।

२०८०-१०-१९	विद्यालय व्यवस्थापन समिति सदस्य एकेन्द्र राईद्वारा २ ओटा वासिडटेनिया (<i>Washingtonia robusta</i> - Mexican fan palm) वनस्पति प्रदान तथा इको क्लबद्वारा स्मारक अगाडि उक्त वनस्पतिहरू रोपण ।
निरन्तर कार्य	फूलबारी गोडमेल, सरसफाई तथा सिंचाई । इको क्लब विद्यालयका अन्य क्लब तथा समूहहरू नेपाल स्काउट, रेडक्रस, म अगाडि बढ्छु र बाल क्लबसँग आवश्यकता अनुसार सहकार्य । नियमित बैठक तथा छलफल ।
२०८१-०८-२४	एक वर्षे कार्यकाल सम्पन्न तथा समिति पुर्नगठन ।

घ) मितेरी विद्यालय र मितेरी कार्यक्रम

प्रदेश सरकारको विद्यालय शिक्षाको गुणस्तर सुधार कार्यविधि २०७६ अनुसार सामुदायिक विद्यालय सुधार अभियानका लागि विभिन्न विद्यालयका असल अभ्यास र सुधारका कार्यकलाप आदानप्रदान गर्ने उद्देश्यले यस विद्यालयले स्वर्ण महोत्सव २०७८ को अवसरमा भ्वापा जिल्ला विर्तामोड नगरपालिकामा अवस्थित श्री देवी मा.वि.सँग मितेरी सम्बन्ध गाँसी विभिन्न समयमा अनुभव तथा असल अभ्यास आदानप्रदान हुँदै आएको छ ।

न) डिजिटल साक्षरता कार्यक्रम सञ्चालन

प्रदेश सरकारको आर्थिक सहयोग तथा Equality Foundation Nepal को प्राविधिक सहयोगमा विद्यालयमा कार्यरत सम्पूर्ण शिक्षक तथा कर्मचारीलाई हरेक वर्ष (२०७६ देखि) डिजिटल साक्षरता कार्यक्रममा सहभागी गराइएको छ । उक्त कार्यक्रमबाट विद्यालयका सम्पूर्ण शिक्षक तथा कर्मचारी लाभान्वित भएका छन् । यस विद्यालयमा अध्ययनरत र अन्य विद्यालयमा अध्ययनरत एसइइ दिएर बसेका विद्यार्थीलाई लक्षित गरेर एक महिने डिजिटल साक्षरता कार्यक्रम सञ्चालनको प्रबन्ध मिलाइएको छ । यस वर्षको डिजिटल साक्षरता कार्यक्रम २०८१ वैशाख २० देखि २०८१ असार ३ सम्म सञ्चालन भएको थियो । यसबाट यस विद्यालय तथा फिडर विद्यालयका विद्यार्थी समेत गरी ५७ जना लाभान्वित भएका छन् । विद्यार्थीहरू सूचना प्रविधिसम्बन्धी ज्ञान तथा सिप विकास गर्नमा उक्त कार्यक्रम सहयोगी बनेको थियो ।

प) राष्ट्रिय सेवा दल

नेपाली सेनाको राष्ट्रिय कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालयका विद्यार्थीहरूलाई अनुशासित, नेतृत्व विकास, राष्ट्रभक्तिको भावना तथा संस्कृति आदानप्रदान गर्ने लक्ष्यका साथ यस विद्यालयमा २०७५, २०७६ र २०७८ सालमा जुनियर डिभिजन तालिम सञ्चालन भएको थियो । यसबाट जम्मा १०४ जना विद्यार्थीले तालिम प्राप्त गरेका थिए । जसमध्ये १ जना छात्रा (अस्मिता कोइराला, माल्दिभसमा सहभागिता) र १ जना छात्रले (लाजिब शाही ठकुरी, भारतमा सहभागिता) माल्दिभस तथा भारतका विभिन्न स्थानमा भएका कार्यक्रममा सहभागी हुने अवसर प्राप्त गरेका थिए ।

फ) खेलकुद तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप

विद्यालयको वार्षिक कार्यतालिका अनुसार विभिन्न समयमा सञ्चालित खेलकुद तथा अतिरिक्त क्रियाकलापमा सहभागी भई उत्कृष्टता हासिल गर्ने विद्यार्थीहरूलाई विद्यालयले वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत पुरस्कृत गर्ने निर्णय गरेको छ ।

ब) वार्षिक परीक्षा नतिजा पुरस्कार

वार्षिक परीक्षामा सहभागी भई कक्षागत रूपमा प्रथम, द्वितीय र तृतीय स्थान हासिल गर्ने तथा कक्षागत रूपमा सबैभन्दा बढी उपस्थित विद्यार्थीहरूलाई विद्यालयले बाल दिवसका अवसरमा एक कार्यक्रमको आयोजना गरी पुरस्कृत गर्ने गरिन्छ ।

भ) विदाइ तथा स्वागत कार्यक्रम

यस विद्यालयमा अध्ययन गरी कक्षा १२ को वार्षिक परीक्षामा सामेल भएका विद्यार्थीहरूलाई भव्य समारोहमा मायाको चिनो दिएर शुभकामनासहित विदाइ गर्ने गरिन्छ । यस वर्ष शैक्षिक वर्ष २०८० का कक्षा १२ मा अध्ययनरत विद्यार्थीको विदाइ कार्यक्रम २०८० चैत्र २८ गते रहेको थियो ।

म) सुकुना आइडल

विद्यार्थीहरूको साङ्गीतिक प्रतिभा उजागर गर्ने मूल ध्येयका साथ SUKUNA SINGING AND DANCING IDOL (Senior and junior) कार्यक्रम शैक्षिक वर्ष २०८० देखि सञ्चालनमा रहेको छ । प्रत्येक वर्ष श्रावण महिनाबाट अडिसन सुरु गरी माघ महिनामा आइडल छनोट तथा पुरस्कृत गरिन्छ । २०८० का SUKUNA SINGING IDOL कुलुङ राई र DANCING IDOL श्री कामना श्रेष्ठ भएकी थिइन् । २०८१ सालको आइडल छनोटको दोस्रो राउण्डसम्मका कार्यक्रम सकिएर तेस्रो चरणको कार्यक्रम सुरु हुन लागेको छ । उत्कृष्ट ५ पछि प्रतिस्पर्धीका बिचमा फिजीकल र भोटिङ मार्फत् आइडलको घोषणा गर्ने गरिएको छ ।

य) आधारभूत सीप विकास कार्यक्रम:

SEE दिएर बसेका विद्यार्थीहरूलाई लक्षित गरेर Wiring र Plumbing का १ महिने आधारभूत सीप विकास तालिम सञ्चालन गरिन्छ । यस वर्ष २०८१ वैशाख महिनामा ४८ जना विद्यार्थीहरू लाभान्वित भएका छन् ।

र) छात्रवृत्ति तथा अक्षयकोष

तालिका नं. - २. ७

क्र.सं.	अक्षयकोषको नाम	दाताको नाम	रकम	उद्देश्य
१.	लक्ष्मी विमला छात्रवृत्ति अक्षयकोष	श्री लीलाप्रसाद गुरागाई र देवबहादुर	रु.६९,०००।-	कक्षा ९ नेपाली माध्यमको वार्षिक परीक्षाबाट उत्कृष्ट नतिजा

		कार्की बेलवारी-४, मोरङ		ल्याउन सफल २ जना छात्रालाई प्रदान गरिने
२.	स्व. राधाकृष्ण खडानन्द स्मृति छात्रवृत्ति अक्षयकोष	यस विद्यालयका पूर्व शिक्षक स्व. श्री पुष्पराज ढकाल र देविमाय ढकाल सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	रु.२,२२,२२२।-	यस विद्यालयको मा.वि. तह (कक्षा ११ विज्ञान) को परीक्षामा सर्वोत्कृष्ट अङ्क प्राप्त गर्ने एक जना छात्र र एक जना छात्रालाई प्रदान गरिने
३.	स्व. खडानन्द खुदमाया ढकाल स्मृति छात्रवृत्ति अक्षयकोष	यस विद्यालयका पूर्व शिक्षक स्व. श्री पुष्पराज ढकाल र देविमाय ढकाल सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	रु १,११,१११।	यस विद्यालयको मा.वि. तह (कक्षा ११ सिभिल इन्जिनियरिङ) को परीक्षामा सर्वोत्कृष्ट अङ्क प्राप्त गर्ने एक जना छात्र र एक जना छात्रालाई प्रदान गरिने
४.	टेकेन्द्र, जानकी, सुमन छात्रवृत्ति अक्षयकोष	टेकेन्द्र तिमिसना सुन्दरहरैचा-३, सुमन तिमिसना सुन्दरहरैचा-४, जानकीप्रसाद कोइराला, सुन्दरहरैचा-३, मोरङ	रु.४,००,०००।-	यस विद्यालयको (कक्षा ६-९) का प्रत्येक कक्षाका छनोटमा परेका गरिब तथा जेहेन्दार छात्र-१ र छात्रा-१ लाई अक्षयकोषको व्याजबाट दामासाहीले छात्रवृत्ति प्रदान । (६ र ७ नेपाली माध्यम र ८ र ९ अङ्ग्रेजी माध्यमतर्फ प्रदान गरिने)
५.	शिवप्रसाद यसोदादेवी आचार्य स्मृति अक्षयकोष	अमृतप्रसाद आचार्य र कमलादेवी आचार्य सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	रु.३,००,०००।-	कक्षा १२ विज्ञान विषयमा उत्कृष्ट हुने छात्र १ र छात्रा १ लाई प्रदान गरिने
६.	प्रेमबहादुर-तुलसा मास्के र स्व. विष्णु चकचके-हेमकुमारी प्रधान अक्षयकोष	रामकुमार मास्के र कल्पना मास्के, सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	रु.२,०१,०००।-	कक्षा ११ व्यवस्थापनमा अध्ययनरत गरिब र जेहेन्दार छात्र १ छात्रा १ लाई प्रदान गरिने
७.	शङ्करमान धनमाया मास्के र स्व. जवाहरलाल विन्दामाया माकाजु श्रेष्ठ	रोहितकुमार मास्के र उमा मास्के, सुन्दरहरैचा-१०, मोरङ	रु.२,०१,०००।-	कक्षा १० सिभिल इन्जिनियरिङ उत्तीर्ण गरेको गरिब र जेहेन्दार छात्र १ छात्रा १ लाई प्रदान गरिने
८.	शङ्करमान धनमाया मास्के र स्व. गङ्गाबहादुर स्व. मायादेवी प्रधान	देवेन्द्रकुमार मास्के र उमादेवी प्रधान, मास्के, सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	रु.२,०१,०००।-	कक्षा ११ सिभिल इन्जिनियरिङ उत्तीर्ण गरेको गरिब र जेहेन्दार छात्र १ छात्रा १ लाई प्रदान गरिने
९.	चिरञ्जीवी स्व. दया मास्के र निलकुमार सीतादेवी ताम्रकार	राजेश मास्के र उषा मास्के, सुन्दरहरैचा-१०, मोरङ	रु.२,०१,०००।-	कक्षा ९ सिभिल इन्जिनियरिङ उत्तीर्ण गरेको गरिब र जेहेन्दार छात्र १ छात्रा १ लाई प्रदान गरिने

	अक्षयकोष			
१०.	स्व. सन्तुमाया राई स्मृति	सकलबहादुर राई निर्मला राई सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	५०,०००।-	कक्षा ९ नेपाली माध्यममा उत्तीर्ण गरेको गरिब र जेहेनदार छात्र १ छात्रा १ लाई प्रदान गरिने
११.	स्व. रोहित स्मृति अक्षयकोष	कृष्णप्रसाद ओझा, सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	५०,०००।-	खेलकुद क्षेत्रमा उत्कृष्ट १ जनालाई प्रदान गरिने
१२.	राजश्री छात्रवृत्ति अक्षयकोष	बालकृष्ण आचार्य, सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	२,०२,०००।-	कक्षा ११ कानून विषयमा उत्कृष्ट नतिजा हासिल गरेको गरिब र जेहेनदार छात्र १ छात्रा १ लाई प्रदान गरिने
१३.	विष्णुप्रसाद गोमादेवी सीताराम न्यौपाने स्मृति अक्षयकोष	समीरा न्यौपाने कार्की (भाउजु) र खगेन्द्रप्रसाद न्यौपाने कमला न्यौपाने, प्रकाश न्यौपाने शान्ता न्यौपाने, खेमचन्द्र न्यौपाने सुशिला न्यौपाने पवित्रा महाप्रसाद गोलाल पार्वता भूपालप्रसाद पोखेल तारा खेमप्रसाद उप्रेती सरस्वती होमनाथ भट्टराई, बेलबारी-२, मोरङ	५,५५,०००।-	विद्यालयले छनोट गरेका ५ जना गरिब तथा जेहेनदार विद्यार्थीलाई प्रदान गरिने (एसईई उत्तीर्ण गरी यसै विद्यालयका कक्षा ११ का जुनसुकै विषय अध्ययन गर्ने विपन्न तथा जेहेनदार विद्यार्थीलाई प्रदान गर्ने)
१४.	विष्णुप्रसाद सुवेदी स्मृति अक्षयकोष स्था: २०७९	खेम सुवेदी कमला सुवेदी भाउजु लिलादेवी आचार्य सुवेदी, गठ्ठाघर, भक्तपुर, बहिनी जमुनादेवी कोइराला, सुन्दरहरैँचा- १० मोरङ	रु.२,०२,२२२।-	नेपाली माध्यम ५, ८ र १० प्रथम हुने १ जनालाई प्रदान गरिने
१५.	प्रेमबहादुर नरमाया श्रेष्ठ स्मृति अक्षयकोष स्थापना : २०७९	लक्ष्मीकुमार श्रेष्ठ सीता श्रेष्ठ, सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	५०,०००।-	कक्षा ११ मा शिक्षा विषय समूहबाट उत्कृष्ट हुने छात्र १ र छात्रा १ गरी २ जनालाई प्रदान गरिने
१६.	मन्दिर राई स्मृति छात्रवृत्ति अक्षय कोष स्थापित मिति :	डा. ईश्वरकुमार राई, पञ्चकुमारी राई टेम्केमैयुङ, भोजपुर	५,५५,५५५/-	सुकुना मा.वि.बाट कक्षा ८ उत्तीर्ण गरी कक्षा ९ मा प्राविधिक धार (सिभिल इन्जिनियरिङ) अध्ययन

	२०८१ कार्तिक २६			गर्ने ५ जना छात्र र छात्रा
१७	हरिनारायण जानुका कृष्णमाया छात्रवृत्ति अक्षयकोष स्थापना : २०८०	नारायणप्रसाद गौतम तिलकुमारी न्यौपाने गौतम डा. भेषराज गौतम महेश गौतम बेलवारी-२, मोरङ	१,००,०००/-	साधारण धारतर्फ कक्षा ९ र १० का दुई जना विद्यार्थी
१८	शिवलाल सुमित्रा वन छात्रवृत्ति अक्षयकोष स्थापना : २०८०	सूर्यबहादुर वन, उमाकुमारी वन	१,११,१११।-	
१९	बमबहादुर थापा जमुनादेवी थापा छात्रवृत्ति अक्षयकोष स्थापना : २०८०	नारायणबहादुर थापा, भुपाल थापा, सुरेन्द्रबहादुर थापा, राजेन्द्रबहादुर थापा शम्भू थापा	४,००,०००।-	
२०	नरबहादुर भद्रमाया गिरी स्मृति छात्रवृत्ति अक्षयकोष स्थापना : २०८१/०८/२७	सूर्यबहादुर वन, उमाकुमारी वन	१,०१,१११।-	अपाङ्गता भएका विद्यार्थीहरूका लागि

नोट : प्रत्येक वर्ष पुस १ गते विद्यालयको वार्षिक उत्सव तथा अभिभावक दिवसका दिन विशेष कार्यक्रम अन्तर्गत छात्रवृत्ति वितरण गरिने छ ।

ल) विद्यालय बस सेवा

विद्यालयको सेवा क्षेत्र छिमेकी स्थानीय तहसम्म विस्तार हुँदै जाँदा विद्यार्थी तथा अभिभावकबाट विद्यालय बसको माग हुन थालेपछि सुरुमा शैक्षिक वर्ष २०७६ सालमा भाडामा २ ओटा विद्यालय बस लिएर सञ्चालनमा ल्याइएको थियो । त्यसपछि नेपाल सरकारको राजश्व छुट सुविधा लिई विद्यालयकै निजी लगानीमा १ ओटा बस थप गरिएको थियो । सुन्दरहरैँचा नगरपालिकाको केही आर्थिक सहयोग र विद्यालयको आन्तरिक स्रोतबाट अर्को वर्ष १ ओटा विद्यालय बस थप गरी दुई ओटा विद्यालयको बस सञ्चालनमा ल्याइयो । हाल विद्यालयको आन्तरिक स्रोतबाट २०७९ मा १ ओटा बस थप गरेर विद्यालयका ३ ओटा र भाडाका ७ बस गरी जम्मा १० ओटा विद्यालय बस सञ्चालनमा रहेका छन् । सुन्दरहरैँचा नगरपालिकाका सम्पूर्ण वडामा विद्यालय बस सेवा सञ्चालनमा रहेको छ । पूर्वमा कानेपोखरी गाउँपालिकाको रमाइलो बजार, बेलवारी नगरपालिकाका बलुवाही, भाउन्ने, राधानगर, लक्ष्मीमार्ग, डाँगीहाट, कसेनी, धरहरा लगायतका क्षेत्र तथा दक्षिणतर्फ ग्रामथान गाउँपालिकाको नेताचोक बजारसम्म, उत्तरतर्फ लेटाङ नगरपालिकाको बुधबारे र केरावारी नगरपालिका वडा नं. ९ को श्रेष्ठचोक र देवीभोडा र पश्चिममा इटहरी चोक आसपासका विद्यार्थी यस सेवाबाट लाभान्वित रहेका छन् ।

व) स्मार्ट हाजिरी

शिक्षा सफ्टवेयरमा आधारित भई विद्यार्थीहरूका लागि स्मार्ट कार्ड बनाएर गेटबाट प्रवेश गर्दा र बाहिर निस्कँदा नै कार्ड रिडर डिभाइस जडान गरी स्मार्ट हाजिरी गराउने र अभिभावकलाई सन्देश एसएमएस पठाउने प्रणाली जडान गरिएको छ । विद्यार्थीको नियमितता तथा कक्षा छाडेर बाहिर निस्कने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्ने तथा विद्यालयमा विद्यार्थी सुरक्षित रूपमा आइपुगेको र समयमै घर फर्किएको जानकारी दिने उद्देश्यले वि.सं. २०८१ बाट स्मार्ट एटेन्डेन्स सेवा सञ्चालनमा ल्याइएको छ । यसले विद्यार्थीको सिकाइमा समेत सकारात्मक प्रभाव पर्नुका साथै अभिभावकलाई विद्यार्थीको विद्यालयमा रहेको र विद्यालय बाहिर रहेको तुरुन्तै सूचना प्रवाह गर्ने कार्यमा सहयोग पुगेको छ ।

श) विशेष शिक्षा कार्यक्रम

नेपाल सरकार, शिक्षा मन्त्रालयको विशेष शिक्षा कार्यक्रमअन्तर्गत स्वीकृत विशेष कक्षा (सुस्त श्रवण) बालबालिकाका लागि यस विद्यालयमा वि.सं. २०५५ सालदेखि सञ्चालन हुँदै आएको छ । ती विद्यार्थीहरूको पठनपाठनका लागि तालिम प्राप्त स्रोत शिक्षक दुई जना र सहयोगका लागि सहयोगी कर्मचारी (आया) दुई जनाको व्यवस्था गरिएको छ भने टाढा घर भएकाहरूको लागि छात्रावासको समेत व्यवस्था गरिएको छ । शैक्षिक वर्ष २०६४ देखि ती विद्यार्थीहरूको क्षमताअनुसार माथिल्लो कक्षामा समाहित शिक्षण गराउँदै आइएको छ । हाल विशेष शिक्षाका २० जना (सुस्त श्रवण), बौद्धिक तथा अटिजम भएका १८ जना र समाहित तर्फ शारीरिक अपाङ्गता भएका २ जना गरी ४० जना विद्यार्थी लाभान्वित रहेका छन् । यस कार्यक्रमलाई सिद्धार्थ सेकेण्डरी इङ्लिस स्कुल, लायन्स क्लब अफ विराटचौक सिटी, लायन्स क्लब अफ खार्सानी र सुन्दरहरैँचा १० का नविन बस्नेतद्वारा खेलकुदका सामग्री, टेलिभिजन, हेरचाह केन्द्र (बाघभोडा ब्लक) मा रेलिड निर्माण, शैक्षिक सामग्री सौजन्य प्राप्त भएका छन् । त्यसै गरी बालप्रतिभा सेकेण्डरी इङ्लिस बोर्डिङ स्कुलद्वारा नगद रु. १०,०००/- सहयोग प्राप्त भएको थियो ।

ष) विद्यालय आर्युवेद र योग शिक्षा कार्यक्रम

जिल्ला आर्युवेद स्वास्थ्य केन्द्रको विशेष प्राविधिक सहयोगमा शैक्षिक सत्र २०८० देखि विद्यार्थीमा आहार, विहार, विचार, वाणीमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याई स्वस्थ र सभ्य समाज निर्माणका लागि यस विद्यालयमा विद्यालय आर्युवेद र योग शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालित छ ।

यस कार्यक्रमका गतिविधि निम्नानुसार रहेका छन् :

- १) २०८० फगुन १८ देखि २०८० फागुन २२ सम्म शिक्षक तालिम सञ्चालन (८ जना शिक्षक) ।
- २) कक्षा १ देखि ८ सम्म स्थानीय विषय अन्तर्गत १ क्रेडिट आवरको विषयका रूपमा पठनपाठन ।

- ३) १० औं अन्तराष्ट्रिय योग दिवसका अवसरमा योग अन्तर्गत सूर्य नमस्कार, योगिड, जगिडमा जम्मा १०९ जना विद्यार्थी सिनियर विद्यार्थी र जुनियर विद्यार्थी बीचमा प्रतिस्पर्धा सञ्चालन र जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र मोरङको प्रायोजनमा प्रतिस्पर्धाका विजेता विद्यार्थीहरूलाई पुरस्कार वितरण ।
- ४) नियमित योग, व्यायाम र प्राणायाम कार्यक्रम सञ्चालन ।
- ५) २०८० चैत्र २८ मा विद्यालयका सम्पूर्ण शिक्षक तथा विव्यस, शिअसंका पदाधिकारी र सदस्यहरू समेतलाई योग तथा आयुर्वेद शिक्षाको १ दिने प्रशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न ।
- ६) विद्यालय परिसरमा आयुर्वेद प्रकृति उपचार घरायसी जडिबुटीका लागि उपयोगी वृक्षरोपण कार्यलाई प्रोत्साहन ।

स) शिक्षक कर्मचारी तालिम

विद्यालयले हरेक वर्ष विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीका लागि पेसागत तालिम सञ्चालन गर्ने गरेको छ । यस्ता तालिमले शिक्षकमा उत्प्रेरणा र कार्यकुशलता अभिवृद्धि हुन गएकोले सिकाइ कार्यकलाप प्रभावकारी बन्न पुगेको देखिन्छ । शैक्षिक सत्र २०८१ मा वैशाख ३ देखि ५ गते कक्षा बालविकासदेखि कक्षा १० सम्म अध्यापन गराउने शिक्षकहरूका लागि तथा मिति २०८१ श्रावण ११ र १२ गते २ दिवसीय पाठ्यक्रम प्रबोधीकरण तथा शिक्षक क्षमता विकास तालिम बिहान ७:०० बजेदेखि दिउँसो ४:०० बजेसम्म सञ्चालन गरिएको थियो । दोस्रो चरणका तालिमका सहजकर्ता पाठ्यक्रम विकास केन्द्रका वरिष्ठ प्रशिक्षक युवराज अधिकारी र सानोठिमी क्याम्पसका प्राध्यापक तथा माध्यमिक तहको गणित विषयका पाठ्यक्रम लेखन दलका सदस्य नरहरि आचार्य भएको तालिममा माध्यमिक तहका सम्पूर्ण शिक्षक सहभागी थिए ।

ह) विज्ञान विषय प्रवर्द्धन कार्यक्रम

२०८०/०८१ बाट नेपाल सरकार शिक्षा तथा विज्ञान प्रविधि मन्त्रालय, शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रद्वारा विज्ञान विषय प्रवर्द्धन कार्यक्रममा सूचिकृत गरेको छ । यसबाट विज्ञान शिक्षाका लागि पूर्वाधार निर्माण, शिक्षक दरबन्दी थप गराउन र विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्तिको प्रबन्ध गर्ने गरी विद्यालय विकास योजना समेत बनाएर कार्यान्वयनमा रहेको छ ।

क्ष) भौतिक पूर्वाधार विकास कार्यक्रम

विद्यार्थी सङ्ख्या विस्तार भइरहेको र विद्यालयको भौतिक संरचनाको अभावलाई मध्यनजर गरी शिक्षा मन्त्रालय अन्तर्गतको केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाइले यस विद्यालयलाई भौतिक निर्माणतर्फ आ.व. २०८०/०८१ मा ४८ कोठे भवन र २ छात्रावासको निर्माणको प्रक्रिया थालनी भई निर्माण स्थलको माटो परीक्षणको काम सम्पन्न भइसकेको छ । चालु आ.व. २०८१/०८२ बाट भवन निर्माण कार्य थालनी गरिने छ ।

परिच्छेद-३
विद्यालयका शैक्षिक, भौतिक, आर्थिक र सामाजिक सूचकहरूको विवरण

३.१ वर्तमान शैक्षिक र आर्थिक अवस्था

विद्यालयको आर्थिक अवस्था मुलभूत रूपमा अभिभावक सहयोगबाट नै चलेको छ । विद्यार्थी सङ्ख्याका आधारमा धेरै अभिभावक यो विद्यालयसँग जोडिनुभएको कारण सामान्य स्तरको अभिभावक सहयोगबाट पनि ठूलो रकम नै जम्मा हुने भएकाले यो अवस्थामा विद्यालय सञ्चालनमा सहयोग हुने गरेको हो । यसरी नै यस विद्यालयमा नमुना विद्यालय विकास कार्यक्रम अन्तर्गत प्राप्त नेपाल सरकारका रकमले भौतिक निर्माण र शैक्षिक सुधारका कार्यक्रम चलाउन सहयोग पुगेको हो । नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने शीर्षक तलब र अनुदानबाट साधारण धारतर्फ र विज्ञानका ११ र १२ कक्षा तथा सिभिल इन्जिनियरिङका ९-१२ कक्षा सञ्चालनमा रकम प्राप्त हुने गरेको छ । तसर्थ उक्त कक्षामा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीका अभिभावकले दिने सहयोग रकमले तल्लो तहमा अङ्ग्रेजी माध्यमका कक्षा सञ्चालन गर्न शिक्षकहरूलाई पारिश्रमिक दिन पुग्ने अवस्था सिर्जना भएको छ । मुलभूत रूपमा यो विद्यालयका विद्यार्थीहरू नै यसका आर्थिक स्रोतका आधार हुन् ।

३.१.१ शैक्षिक पक्षको वर्तमान अवस्था

यस विद्यालयको शैक्षिक पक्ष विद्यालयको मुलभूत लक्षित कार्यक्रम भल्काउने फहराई रहेको विद्यालयको भण्डा हो र विद्यालयको भौतिक, मानवीय, आर्थिक र सामाजिक अवस्थाले शैक्षिक उपलब्धिको सेवामा काम गरिरहेको हुन्छ । अध्ययन गर्दा प्राप्त भएको अवस्थालाई निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

क) विद्यालयको वर्तमान अवस्थाको विश्लेषण

तपसिल अनुसारका विद्यालयको वर्तमान अवस्थाको विश्लेषण गरिएको छ ।

शैक्षिक सत्र २०८०/०८१ को विद्यार्थीको तुलनात्मक विवरण

तालिका नं.- ३.१
नेपाली माध्यम अन्तर्गत कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/२०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१.	प्रारम्भिक बालविकास/ पूर्वप्राथमिक कक्षा	२७	२०	४७	४९	४०	८९
	जम्मा	२७	२३	४४	४९	४०	८९
२.	कक्षा-१	१६	१९	३५	१५	५	२०
३.	कक्षा-२	४	१७	२१	१७	९	२६
४.	कक्षा-३	७	५	१२	१४	१२	२६
५.	कक्षा-४	१२	१३	२५	१५	६	२१

६.	कक्षा-५	२४	३३	५७	१३	१६	२९
	जम्मा	६३	८७	१५०	७४	४८	१२२
७.	कक्षा-६	२३	२४	४७	३०	३०	६०
८.	कक्षा-७	२३	४८	७१	३५	३२	६७
९.	कक्षा-८	२८	५७	८५	५१	३६	८७
	जम्मा	७४	१२९	२०३	११६	९८	२१४
१०.	कक्षा-९	४४	७१	११५	३०	४४	७४
११.	कक्षा-१०	५१	४०	९१	३६	५८	९४
	जम्मा	९५	१११	२०६	६६	१०२	१६८
	जम्मा सङ्ख्या (कक्षा बालविकास-१० सम्म)	२५९	३५०	६०६	३०५	२८८	५९३

तालिका नं. - ३.२
अङ्ग्रेजी माध्यम अन्तर्गत कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/२०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१.	प्रारम्भिक बालविकास/ पूर्वप्राथमिक कक्षा (नर्सरी)	१४	१२	२६	१२	१२	२४
२.	पूर्वप्राथमिक कक्षा (एल.के.जी.)	१४	१५	२९	१९	१५	३४
३.	पूर्वप्राथमिक कक्षा (यु.के.जी)	२०	१६	३६	१८	१८	३६
	जम्मा	४८	४३	९१	४९	४५	९४
४.	कक्षा-१	२२	२७	४९	२४	२१	४५
५.	कक्षा-२	२५	२७	५२	२७	२६	५३
६.	कक्षा-३	२५	३२	५७	३६	३६	७२
७.	कक्षा-४	४५	४२	८७	४२	३५	७७
८.	कक्षा-५	३८	६१	९९	६६	४७	११३
	जम्मा	१५५	१८९	३४४	१९५	१६५	३६०
९.	कक्षा-६	५२	८५	१३७	७२	८३	१५५
१०.	कक्षा-७	९०	१५७	२४७	९६	११३	२०९
११.	कक्षा-८	११४	१९७	३११	१४५	१७०	३१५
	जम्मा	२५६	४३९	६९५	३१३	३६६	६७९
१२.	कक्षा-९	१६३	२६८	४३१	१४८	२१६	३६४
१३.	कक्षा-१०	१८५	२५१	४३६	१५२	२४२	३९४
	जम्मा	३४८	५१९	८६७	३००	४५८	७५८
	जम्मा सङ्ख्या (कक्षा १-१० सम्म)				८५७	१०३४	१८९१

तालिका नं.- ३.३
कक्षा १ अङ्ग्रेजी माध्यम अन्तर्गत कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/२०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१.	कक्षा १ क	१६	९	२५	१२	१३	२५
२.	कक्षा १ ख	९	१४	२३	१२	८	२०
	जम्मा	२५	२३	४८	२४	२१	४५

तालिका नं. -३.४
कक्षा २ अङ्ग्रेजी माध्यम अन्तर्गत कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/२०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१	कक्षा २ क	२१	५	२६	१९	११	३०
२	कक्षा २ ख	६	१७	२३	८	१५	२३
	जम्मा	२७	२२	४९	२७	२६	५३

तालिका नं. - ३.५
कक्षा ३ अङ्ग्रेजी माध्यम अन्तर्गत कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/२०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१	कक्षा ३ क	२०	१०	३०	२४	१५	३९
२	कक्षा ३ ख	१२	१४	२६	१२	२१	३३
	जम्मा	३२	२४	५६	३६	३६	७२

तालिका नं.- ३.६
कक्षा ४ अङ्ग्रेजी माध्यम अन्तर्गत कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/२०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१	कक्षा ४ क	२४	१७	४१	२१	१८	३९
२	कक्षा ४ ख	२३	१९	४२	२१	१७	३८
	जम्मा	४७	३६	८३	४२	३५	७७

तालिका नं. - ३.७
कक्षा ५ अङ्ग्रेजी माध्यम अन्तर्गत कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/२०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१	कक्षा ५ क	२३	२४	४७	२६	१८	४४
२	कक्षा ५ ख	२१	२४	४५	१९	११	३०
३	कक्षा ५ ग				२१	१८	३९
	जम्मा	४४	४८	९२	६६	४७	११३

तालिका नं.- ३.८
कक्षा ६ अङ्ग्रेजी माध्यम अन्तर्गत कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/२०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१	कक्षा ६ क	२६	१८	४४	२४	१७	४१
२	कक्षा ६ ख	२३	१७	३९	१५	२३	३८
३	कक्षा ६ ग	१५	२३	३८	१४	२२	३६
४	कक्षा ६ घ				१९	२१	४०
	जम्मा	६४	५८	१२१	७२	८३	१५५

तालिका नं. -३.९
कक्षा ७ अङ्ग्रेजी माध्यम अन्तर्गत कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/२०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१	कक्षा ७ क	२६	१८	४४	१९	२२	४१
२	कक्षा ७ ख	२३	१७	३९	२५	१७	४२
३	कक्षा ७ ग	१५	२३	३८	१६	२४	४०
४	कक्षा ७ घ	११	२८	३९	२०	२४	४४
५	कक्षा-७ ङ	१५	२६	४१	१६	२६	४२
६	कक्षा-७ च	१५	१९	३४	-	-	-
	जम्मा	१०५	१३१	२३६	९६	११३	२०९

तालिका नं.- ३.१०
कक्षा ८ अङ्ग्रेजी माध्यम अन्तर्गत कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/२०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१	कक्षा ८ क	२८	१९	४७	२४	२२	४६
२	कक्षा ८ ख	१९	२६	४५	२३	२१	४४
३	कक्षा ८ ग	२४	२३	४७	२१	२१	४२
४	कक्षा ८ घ	१६	२४	४०	१९	२४	४३
५	कक्षा-८ ड	१५	२२	३७	१६	३१	४७
६	कक्षा-८ च	१२	२६	३८	२१	२५	४६
७	कक्षा-८ छ	२०	२४	४४	२०	२५	४५
	जम्मा	१३४	१६४	२९८	१४५	१७०	३१५

तालिका नं.- ३.११
कक्षा ९ अङ्ग्रेजी माध्यम अन्तर्गत कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१	कक्षा ९ क	२४	२१	४५	१८	२४	४२
२	कक्षा ९ ख	२३	२३	४६	१९	२५	४४
३	कक्षा ९ ग	१७	२६	४३	१२	२८	४०
४	कक्षा ९ घ	२२	२४	४६	१८	२०	३८
५	कक्षा-९ ड	२०	२१	४१	१९	२०	३९
६	कक्षा-९ च	२५	१८	४३	१५	२४	३९
७	कक्षा-९ छ	२३	२४	४७	१६	२३	३९
८	कक्षा-९ ज	१८	२५	४३	१६	२८	४४
९	कक्षा-९ भ	१७	२७	४४	-	-	-
	जम्मा	१९८	२०९	३९८	१४८	२१६	३६४
१०	कक्षा-९ सिभिल	२१	२७	४८	११	३७	४८
	जम्मा सङ्ख्या	२११	२३६	४४६	१५९	२५३	४१२

तालिका नं. -३.१२
कक्षा १० अङ्ग्रेजी माध्यम अन्तर्गत कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१.	कक्षा १० क	२०	२३	४३	१९	२८	४७

२.	कक्षा १० ख	२२	२०	४२	१८	२६	४४
३.	कक्षा १० ग	२२	२०	४२	१७	३१	४८
४.	कक्षा १० घ	२३	२१	४४	२०	२१	४१
५.	कक्षा-१० ङ	८	२८	३६	१७	२३	४०
६.	कक्षा-१० च	२४	३०	५४	१५	३१	४६
७.	कक्षा-१० छ	३२	२४	५६	१९	२५	४४
८.	कक्षा-१० ज	२५	२५	५०	१३	३१	४४
९.	कक्षा-१० झ	२२	२७	४९	१४	२६	४०
	जम्मा	१९८	२१८	४१६	१५२	२४२	३९४
१०.	कक्षा-१० सिभिल	१०	३५	४५	२१	२७	४८
	जम्मा सङ्ख्या	२०८	२५३	४६१	१७३	२६९	४४२

तालिका नं.- ३.१३

सिभिल इन्जिनियरिङ विषय समूह अन्तर्गत कक्षा ९-१२ का कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१.	कक्षा- ९	२१	२७	४८	८	४०	४८
२.	कक्षा-१०	२६	२२	४८	२१	२७	४८
	जम्मा	४७	४९	९६	२९	६७	९६
३.	कक्षा-११	२०	२५	४५	१८	२७	४५
४.	कक्षा-१२	१०	३५	४५	२०	२५	४५
	जम्मा	३०	६०	९०	३८	५२	९०
५.	जम्मा (कक्षा ९-१२)	७७	१०९	१८६	६७	११९	१८६

तालिका नं.- ३.१४

कक्षा ११ र १२ व्यवस्थापन विषय अन्तर्गत कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१	कक्षा ११ क	२०	३३	५३	१९	३२	५१
२	कक्षा ११ ख	३०	३०	६०	२०	३०	५०
३	कक्षा ११ ग	२४	३०	५४	१०	२५	३५
४	कक्षा-११ ङ	१२	३६	४८	१५	२५	४०
५	कक्षा-११ च	३८	२२	६०	१५	७	२२
६	कक्षा-११ छ	३०	२८	५८	३१	१५	४६
७	कक्षा-११ ज	३५	२५	६०	४१	२३	६४

	जम्मा	१८९	२०४	३९३	१५१	१५७	३०८
८	कक्षा-११ शिक्षा	४३	१८	६१	४८	२१	६९
९	कक्षा-११ कानुन	३५	११	४६	२७	१९	४६
१०	कक्षा-११ होटल मेनेजमेन्ट	४०	५२	९२	८०	६९	१४९
	जम्मा सङ्ख्या (कक्षा ११)	११८	८१	१९९	३०६	२६५	५७१

तालिका नं. -३.१५

कक्षा १२ व्यवस्थापन विषय अन्तर्गत कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१.	कक्षा १२ क	२६	३२	५८	१७	३४	५१
२.	कक्षा १२ ख	२४	२५	४९	२६	३१	५७
३.	कक्षा १२ ग	१७	२७	४४	२१	३०	५१
४.	कक्षा १२ घ	२९	१७	४६	२१	२२	४३
५.	कक्षा-१२ ङ	२५	१६	४१	११	३३	४४
६.	कक्षा-१२ च	२६	१५	४१	३३	६०	५३
७.	कक्षा-१२ छ	२९	१४	४३	२८	२३	५१
	जम्मा	१७६	१४६	३२२	१५७	१९३	३५०
८.	कक्षा-१२ शिक्षा	२२	१२	३४	३४	१६	५०
९.	कक्षा-१२ कानुन	२६	१३	३९	३२	९	४१
१०.	कक्षा-१२ होटल मेनेजमेन्ट	२६	१०	३६	३८	४९	८७
११.	जम्मा	७४	३५	१०९	१०४	७४	१७८
	जम्मा सङ्ख्या (कक्षा १२)	२५०	१८१	४३१	२६१	२६७	५२८

तालिका नं. -३.१६

कक्षा ११ र १२ विज्ञान विषय अन्तर्गत कक्षागत विद्यार्थीको प्रोफायल २०८०/०८१

क्र.सं.	विवरण	२०८०		जम्मा	२०८१		जम्मा
		छात्रा	छात्र		छात्रा	छात्र	
१.	कक्षा ११ क	३४	८	४२	३७	१०	४७
२.	कक्षा ११ ख	३४	९	४३	३८	८	४६
३.	कक्षा ११ ग	९	२५	३४	८	३५	४३
४.	कक्षा ११ घ	९	२८	३७	१३	३०	४३
५.	कक्षा ११ ङ				२३	१३	३६
६.	कक्षा ११ च				५	२०	२५

	जम्मा	८६	७०	१५६	१२४	११६	२४०
७.	कक्षा-१२ क	२८	१४	४२	३६	८	४४
८.	कक्षा-१२ ख	२५	१२	३७	३३	११	४४
९.	कक्षा-१२ ग	२५	८	३३	११	२५	३६
१०.	कक्षा-१२ घ	२२	८	३०	७	२९	३६
	जम्मा	१००	४२	१४२	८७	७३	१६०
	जम्मा सङ्ख्या (कक्षा ११-१२ सम्म)	१८६	११२	२९८	२११	१८९	४००

तालिका नं. -३.१७

शैक्षिक अवस्थाको तथ्याङ्कगत विवरण २०८०/०८१ (EMIS RECORD)

क्र.सं.	विवरण	२०८०			२०८१		
		छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
१	प्रारम्भिक बालविकास/पूर्वप्राथमिक कक्षा	६६	७०	१३६	९८	८५	१८३
	जम्मा	६६	७०	१३६	९८	८५	१८३
२	कक्षा-१	४०	४०	८०	३९	२७	६६
३	कक्षा-२	४०	३५	७५	४४	३५	७९
४	कक्षा-३	४३	३०	७३	५०	४८	९८
५	कक्षा-४	६६	५१	११७	५७	४१	९८
६	कक्षा-५	७३	७७	१५०	७९	६३	१४२
	जम्मा (कक्षा बालविकास-५ सम्म)	२६२	२३३	४९५	२६९	२१४	४८३
७	कक्षा-६	८३	९१	१७४	१०२	११३	२१५
८	कक्षा-७	१५२	१६५	३१७	१३१	१४५	२७६
९	कक्षा-८	१८०	२०८	३८८	१९६	२०६	४०२
	जम्मा (कक्षा ६-८ सम्म)	४१५	४६४	८७९	४२९	४६४	८९३
१०	कक्षा-९	२६६	३२२	५८८	१८६	३००	४८६
११	कक्षा-१०	२९५	२८८	५८३	२०९	३२७	५३६
	जम्मा (कक्षा ९-१० सम्म)	५६१	६१०	११७१	३९२	६२७	१०१९
१२	कक्षा ११	४२४	४००	८२४	४४९	४०८	८५७
१३	कक्षा १२	२९३	२९९	५९२	३६५	३६८	७३३
	जम्मा (कक्षा ११-१२ सम्म)	७१७	६९९	१४१६	८१४	७७६	१५९०
	जम्मा सङ्ख्या (कक्षा १-१२ सम्म)	२०२१	२०७६	४०९७	२००२	२१६६	४१६८

स्रोत : विद्यालय अभिलेख

माथिको तालिकाले विद्यार्थी सङ्ख्याको वर्तमान अवस्थालाई देखाएको छ । गत वर्ष र यो वर्षमा विद्यार्थी सङ्ख्या लगभग समान रहेको छ । कक्षा ११ मा विज्ञान शिक्षा प्रवर्द्धन कार्यक्रमको आकर्षणका कारण अघिल्लो वर्षको सङ्ख्याभन्दा यो वर्ष विद्यार्थी सङ्ख्या वृद्धि भएको छ ।

३.१.२. सिकाइ उपलब्धि विवरण एवम् नतिजा विश्लेषण

शिक्षाको राष्ट्रिय उद्देश्य पूरा गराउनका लागि तयार गरिएका नीति कार्ययोजना र पाठ्यक्रम प्रारूप २०७६ ले तयार गरेका सक्षमता र विषयगत सिकाइ उपलब्धिमा देखिने नतिजाका आधारमा विद्यालयको शैक्षिक अवस्था आँकलन गर्न सकिन्छ। पाठ्यक्रमका उद्देश्यहरूलाई सुव्यवस्थित रूपले विद्यार्थीसम्म पुर्याई उनीहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गरी योग्य, सक्षम र असल नागरिक तयार पार्नु नै विद्यालयको पहिलो दायित्व भएकाले यसैको सेरोफेरोमा केन्द्रित भएर विद्यालयले वार्षिक कार्य योजना बनाई शैक्षिक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दछन्। संस्थागत रूपमा विद्यालयले सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम भनेका शैक्षिक कार्यक्रमहरू नै हुन्।

वार्षिक कार्ययोजना अनुसार एक शैक्षिक सत्रभरि विद्यालयमा शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापहरू केकसरी सम्पन्न गरिए र तिनको उपलब्धि केकस्तो हुन गयो। अपेक्षित उद्देश्यहरू केकति मात्रामा पूरा भए र विद्यार्थीहरूको सिकाइ उपलब्धिको स्तर कस्तो रह्यो र अपेक्षित उद्देश्यहरू पूरा गर्न केकस्ता प्रयासहरू गर्नुपर्छ, आदि कुराहरूको विश्लेषण तथा लेखाजोखा गरी निष्कर्षमा पुग्ने जस्ता कार्यलाई नै नतिजा विश्लेषण भनिन्छ। नतिजा विश्लेषणको केन्द्रविन्दु भनेको विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूले परीक्षामा प्राप्त गरेका प्राप्ताङ्क नै हुन्। उनीहरूको शैक्षिक उपलब्धि जति माथि पुग्छ, त्यति नै विद्यालयको गरिमा र महिमा पनि उच्चतर हुँदै जान्छ भन्ने सामान्य सिद्धान्तलाई आत्मासात गरी वस्तुगत तथ्याङ्क विश्लेषणका आधारमा हरेक वर्ष नतिजा विश्लेषण गरिन्छ। यसले शैक्षिकस्तर वृद्धिका लागि आगामी वर्षहरूमा विद्यालयले खेल्नुपर्ने भूमिकाका बारेमा दिशानिर्देश गर्नुका साथै विद्यार्थीहरूले प्राप्त गरेको शैक्षिक उपलब्धिले शिक्षक वर्गलाई समेत गौरवबोध गर्न र आफ्ना कमी कमजोरी सुधारन टेवा पुऱ्याउँछ भने विद्यार्थीहरू स्वयम्लाई पनि आफ्नो विषयगत क्षमता बढाउन मद्दत गर्दछ।

क) सिकाइ उपलब्धि विवरण

यस प्रस्तावमा सिकाइ उपलब्धिको प्रमुख आधार विभिन्न परीक्षामा विद्यार्थीले प्राप्त गरेको प्राप्ताङ्कलाई बनाइएको छ। मुख्य रूपमा वार्षिक परीक्षाको परीक्षाफल प्रकाशित गरेपछि, परीक्षाफलको तथ्याङ्कलाई तथ्याङ्कशास्त्रीय विधिद्वारा विश्लेषण गरी निष्कर्षमा पुग्ने गरिएको छ। यसका लागि सिकाइ उपलब्धि फारामको प्रयोग गरिएको छ। शैक्षिक सत्र २०८० को कक्षा १ देखि कक्षा १२ सम्मको कक्षागत तथा विषयगत सिकाइ उपलब्धि फारामलाई निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

वार्षिक परीक्षा २०७९ र ०८० को कक्षागत सिकाइ उपलब्धि विवरण (औसत जिपिए ढाँचामा) :

तालिका नं. - ३.१८
कक्षा १ देखि ३ सम्म

कक्षा		विषय							कैफियत	
		नेपाली	अङ्ग्रेजी	गणित	विज्ञान	सामाजिक	स्थानीय	सामान्य ज्ञान		ग्रामर
१	२०७९	२.२१	२.२६	१.५९	-	२.१३	२.२१	-	-	नेपाली माध्यम
	२०८०	-	-	-	-	-	-	-	-	
१	२०७९	३.४९	३.५०	३.४६	३.४६	२.३७	३.५३	३.५२		अङ्ग्रेजीमाध्यम

	२०८०	३.१५	३.६८	३.१५	-	३.५८	२.६९	-	-	
१	२०७९	२.८५	२.८८	२.५३	३.४६	२.२५	२.८७	३.५२		औसत
	२०८०	३.२८	३.८५	३.५०	-	३.७४	२.८२	-	-	
	कक्षागत औसत २०७९			२.९७	कक्षागत औसत २०८०			३.४४		
२	२०७९	२.८६	२.६९	२.७४	-	२.९१	२.१७	-	-	नेपाली माध्यम
	२०८०	३.१५	३.१०	३.२०	-	३.५०	३.१५	-	-	
२	२०७९	३.०१	२.९४	२.९५	३.३१	३.४०	२.५७	३.३७	२.८२	अङ्ग्रेजीमाध्यम
	२०८०	३.७८	३.५१	३.२५	-	३.३४	३.४१	-	-	
२	२०७९	२.९३	२.८१	२.८४	३.३१	३.१६	२.५७	३.३७	२.८२	औसत
	२०८०	३.७०	३.५०	३.३६	-	३.४९	३.४७	-	-	
	कक्षागत औसत २०७९			२.९७७	कक्षागत औसत २०८०			३.५०		
३	२०७९	३.१०	२.६३	२.६१	-	३.२६	२.९०	-	-	नेपाली माध्यम
	२०८०	३.३५	२.४३	३.८७	-	३.९०	३.०७	-	-	
३	२०७९	२.९०	२.९७	२.५१	२.३२	३.१२	३.०३	२.६४	२.७५	अङ्ग्रेजीमाध्यम
	२०८०	३.६३	१.७२	३.१५	-	३.८८	३.२४	-	-	
३	२०७९	३.००	२.८०	२.५६	२.३२	३.१९	२.९६	२.६४	२.७५	औसत
	२०८०	३.५०	३.५३	३.२८	-	३.८८	३.५०	-	-	
	कक्षागत औसत २०७९			२.७७	कक्षागत औसत २०८०			३.५४		

वार्षिक परीक्षा २०७९ र ०८० को कक्षागत सिकाइ उपलब्धि विवरण (औसत जिपिए ढाँचामा) :

तालिका नं.- ३.१९
कक्षा ४ र ५

कक्षा	विषय										कैफियत
	नेपाली	अङ्ग्रेजी	गणित	विज्ञान	सामाजिक	स्थानीय	जि.के.	ग्रामर	स्वास्थ्य		
४	२०७९	२.४३	२.२२	२.३६	२.७९	२.८५	२.६४	२.८३	-	-	नेपाली माध्यम
	२०८०	२.०५	२.४४	२.०९	२.३२	२.०३	२.४४			२.४१	
४	२०७९	२.५४	३.०७	२.०२	२.६३	३.११	२.६२	३.१५	३.४६		अङ्ग्रेजी माध्यम
	२०८०	२.७८	२.८१	२.२१	२.४९	३.३६	३.३६	२.९३	२.५८	३.१३	
४	२०७९	२.४८	२.६४	२.१९	२.७१	२.९८	२.६२	२.८९	३.१५	-	औसत
	२०८०	२.५७	२.६८	२.१४	२.४१	२.९१	३.०९	२.९२	-	२.९२	
	कक्षागत औसत २०७९			२.७८	कक्षागत औसत २०८०			२.६७			
५	२०७९	२.०४	१.८५	१.७०	२.००	१.८७	२.०६				नेपाली माध्यम
	२०८०	२.२९	२.३४	२.१५	२.१०	२.९२	२.८६			२.४०	
५	२०७९	२.४९	२.५९	२.११	२.७६	२.२९	२.९०	३.३८	२.६८	३.१३	अङ्ग्रेजी माध्यम
	२०८०	३.११	३.१०	२.५०	२.८३	२.८३	३.४४	३.०७	२.७६	३.१९	
५	२०७९	२.२६	२.२२	१.९०	२.३८	२.०८	२.४८	३.३८	२.६८	३.१३	औसत
	२०८०	२.७८	२.३४	२.८०	२.२८	२.८३	३.१३	-	-	२.८७	
	कक्षागत औसत २०७९			२.५३१	कक्षागत औसत २०८०			२.९९			

वार्षिक परीक्षा २०७९ र ०८० को कक्षागत सिकाइ उपलब्धि विवरण (औसत जिपिए ढाँचामा) :

तालिका नं. - ३.२०
कक्षा ६ र ७ सम्म

कक्षा	वर्ष	विषय									
		नेपाली	अङ्ग्रेजी	गणित	विज्ञान	सामाजिक	स्थानीय/ कम्प्युटर	स्वा.शा.शि.	ग्रामर		
६	२०७९	२.७३	२.७९	२.७२	२.७६	२.७३	२.९४	२.५९	-	नेपाली माध्यम	
	२०८०	२.५८	२.०५	१.९४	२.१५	२.२८	२.००	२.२६	-		
६	२०७६	२.६८	३.१७	२.६८	२.७६	२.६५	२.९६	३.२०	२.८०	अङ्ग्रेजी माध्यम	
	२०८०	३.११	३.२१	२.६५	२.६६	२.५९	३.१४	३.३८	१.९८		
६	२०७९	२.७०	२.९८	२.७०	२.७६	२.६९	२.९५	२.९०	२.८०	औसत	
	२०८०	२.९५	२.४९	२.५४	२.५२	२.५२	२.८९	३.१२	२.७९		
		कक्षागत औसत २०७९				२.४७१	कक्षागत औसत २०८०			२.७९	
७	२०७९	३.१४	२.४९	२.४६	२.५८	२.८१	२.८४	२.८२	-	नेपाली माध्यम	
	२०८०	२.५८	२.३८	२.४४	२.५३	२.७३	२.१९				
७	२०७९	२.१४	२.२२	२.१०	२.२२	२.११	२.१६	२.३१	१.९६	अङ्ग्रेजी माध्यम	
	२०८०	३.०१	२.९९	२.६९	२.८३	२.९०	३.२४	३.४७	२.७५		
७	२०७९	२.६४	२.३६	२.२८	२.४०	२.४६	२.५०	२.५७	१.९६	औसत	
	२०८०	२.९४	२.७७	२.६४	२.७७	२.८५	३.०४	३.३२	२.९०		
		कक्षागत औसत २०८०			२.९०						

वार्षिक परीक्षा २०७९ र ०८० को कक्षागत सिकाइ उपलब्धि विवरण (औसत जिपिए ढाँचामा) :

तालिका नं. - ३.२१
कक्षा ८

कक्षा	शैक्षिक वर्ष	विषय									
		नेपाली	अङ्ग्रेजी	गणित	विज्ञान	सामाजिक	स्थानीय	स्वा.शा.शि.	पेसा		नैतिक
८	२०७९	२.६९	२.९१	२.४६	२.७५	२.९९	३.६९	३.१६	३.३६	३.५५	दुवै माध्यम
	२०८०	२.८९	३.१०	२.६२	३.०७	२.८६	३.२६	२.८९	-	-	
		कक्षागत औसत २०७९			३.०५	कक्षागत औसत २०८०			२.४६		

वार्षिक परीक्षा २०७९ र ०८० को कक्षागत सिकाइ उपलब्धि विवरण (औसत जिपिए ढाँचामा) :

तालिका नं. - ३.२२
कक्षा ९ र १०

कक्षा	शैक्षिक वर्ष	विषय								कैफियत
		नेपाली	अङ्ग्रेजी	गणित	विज्ञान	सामाजिक	ऐ. प्रथम		ऐ. द्वितीय	
९	२०७९	२.८६	२.६६	२.४०	२.८७	२.५८	१.८३	-	२.८६	नेपाली माध्यम
	२०८०	२.३८	२.१७	२.१४	२.३५	२.४६	२.४०	-	२.०५	
९	२०७९	२.७५	३.१३	२.४७	२.७३	२.५२	२.०१	-	३.०२	अङ्ग्रेजी माध्यम
	२०८०	२.७५	३.०४	१.९८	२.५१	२.५३	२.५६	-	२.७५	
९	२०७९	२.८१	२.८९	२.४३	२.८०	२.५५	१.९२	-	२.९४	औसत
	२०८०	२.६७	२.८६	२.०१	२.४८	२.५२	२.६०	-	२.५३	
		कक्षागत औसत २०७९			१.९४१	कक्षागत औसत २०८०			२.५१	
कक्षा	शैक्षिक वर्ष	नेपाली	अङ्ग्रेजी	गणित	विज्ञान	सामाजिक	स्वा.ज.वा.	ऐ. गणित	अर्थशास्त्र	
१०	२०७९	२.२७	२.९५	१.८६	२.३६	२.७२	३.०८	२.०६	१.६८	दुवै माध्यम
	२०८०	२.६६	३.००	२.८०	२.७७	२.५६		३.०३	२.४५	
		कक्षागत औसत २०७९			२.५१	कक्षागत औसत २०८०			२.३७	

वार्षिक परीक्षा २०७९ र ०८० को कक्षागत सिकाइ उपलब्धि विवरण (औसत जिपिए ढाँचामा) :

तालिका नं. - ३.२३
प्राविधिक धार (सिभिल इन्जिनियरिङ) कक्षा ९

क्र.सं.	कक्षा	विषय	सिकाइ उपलब्धि-२०८०
१	९	नेपाली	३.२४
२	९	अनिवार्य अङ्ग्रेजी	३.७९
३	९	गणित	३.६४
४	९	विज्ञान	३.२१
५	९	Construction Technology and Workshop Practice	३.५५
६	९	Water Supply and Sanitary Engineering	३.११
७	९	Water resources Engineering	३.४८
८	९	Computer and Drawing	३.४३
९	९	Extra Math	३.२१
कक्षागत औसत			३.१९

वार्षिक परीक्षा २०७९ र २०८० को कक्षागत सिकाइ उपलब्धि विवरण (औसत जिपिए ढाँचामा) :

तालिका नं. - ३.२४
प्राविधिक धार (सिभिल इन्जिनियरिङ) कक्षा १०

क्र.सं.	विषय	सिकाइ उपलब्धि	
		२०७९	२०८०
१	नेपाली	२.५८	३.२६
२	अनिवार्य अंग्रेजी	३.३५	३.३४
३	गणित	२.८६	३.३९
४	विज्ञान तथा प्रविधि	२.८२	३.४९
५	Engineering Surveying	३.५३	३.७२
६	Building Construction and Drawing	३.८१	३.९७
७	Highway Engineering	३.८५	३.६२
८	Estimating Costing and Supervision	३.५५	३.९३
९	Extra Maths	२.६६	३.३६
	कक्षागत औसत	३.३२	३.३८

वार्षिक परीक्षा २०७९ र २०८० को कक्षागत रूपमा सिकाइ उपलब्धि विवरण (जिपिएमा) :

तालिका नं. - ३.२५
माध्यमिक तह (विज्ञान, व्यवस्थापन, शिक्षा र कानून विषय तर्फ) कक्षा ११ र कक्षा १२

क्र.सं.	विषय	सिकाइ उपलब्धि कक्षा ११		सिकाइ उपलब्धि कक्षा १२	
		२०७९	२०८०	२०७९	२०८०
१	नेपाली		२.६२	२.९०	२.८२
२	अनिवार्य अंग्रेजी		२.८५	२.५०	२.६७
३	सामाजिक		२.८६	१.२१	२.६९
४	गणित		२.३४	२.२७	२.९३
५	भौतिक शास्त्र	२.९०	२.५७	२.९४	२.५१
६	रसायन शास्त्र	३.१०	२.८४	३.०४	२.५५
७	जिव विज्ञान	२.९०	२.७९	२.४९	२.९४
८	लेखाशास्त्र	२.७	२.६७	२.२९	२.७४
९	अर्थशास्त्र	२.६०	२.७२	२.४१	३.७६
१०	होटेल म्यानेजमेन्ट	३.१०	३.५०	२.६२	२.८६
११	व्यावसायिक अध्ययन	२.८०	२.४९	२.०३	२.४८
१२	ट्राभल एण्ड टुरिजम	-	३.१५	-	-
१३	कम्प्युटर विज्ञान	३.४	३.०६	२.६४	३.२२

१४	शैक्षणिक विधिशास्त्र (pedagogy)	-		२.३०	२.१८
१५	ऐच्छिक अङ्ग्रेजी	२.५०	३.१५	१.६४	१.४९
१६	ऐच्छिक नेपाली	-	३.१५	-	-
१७	जनसङ्ख्या	२.५०	३.५०	२.३३	२.३०
१८	बालविकास र सिकाइ	२.५०	२.३५	-	-
१९	विधिशास्त्र तथा कानुनी सिद्धान्त	२.९०	२.३५	-	-
२०	कार्यविधि कानून	३.५०	३.५०	-	-
२१	संबैधानिक कानून	३.१५	३.१५	-	-
२२	देवानी तथा फौजदारी कानून	-	-	-	२.८७
२३	नेपालको कानून प्रणाली	-	-	-	३.२५
२४	कानुनी मस्यौदा लेखन	-	-	-	३.२५
	जम्मा औसत		२.८८		

वार्षिक परीक्षा २०७९ र २०८० को कक्षागत रूपमा सिकाइ उपलब्धि विवरण (जिपिएमा) :

तालिका नं.- ३.२६
माध्यमिक तह कक्षा प्राविधिक धार (सिभिल इन्जिनियरिङ) ११ र १२ तर्फ

क्र.सं.	कक्षा	विषय	सिकाइ उपलब्धि		क्र.सं.	कक्षा	विषय	सिकाइ उपलब्धि	
			२०७९	२०८०				२०७९	२०८०
१	११	नेपाली	३.१	३.२१	१	१२	अनिवार्य अङ्ग्रेजी	३.०६	२.८६
२	११	अनिवार्य अङ्ग्रेजी	३.३	२.९६	२	१२	सामाजिक	२.५७	३.०६
३	११	गणित	२.७	२.९६	३	१२	गणित	२.५९	२.९३
४	११	भौतिक शास्त्र	२.८	२.७०	४	१२	भौतिक शास्त्र	२.७२	३.०६
५	११	रसायन शास्त्र	२.६	२.९३	५	१२	रसायन शास्त्र	२.८४	३.३६
६	११	Aplied Mechanics	३.०	२.८३	६	१२	RCC	३.१४	३.०४
७	११	Engineering Surveying	३.३	३.१०	७	१२	Structure	२.८४	३.२०
८	११	Geo technical Engineering	३.१	३.९२	८	१२	Fluid mechanics	३.४३	३.१०
९	११	Estimating, Costing and Supervision	२.९	२.६१	९	१२	Construction management	३.४२	३.४९
		औसत		२.९०			औसत		३.१२

माथिको तालिकामा ४ GPA लाई आधार बनाएर तयार गरिएको यो उपलब्धिको स्तर सन्तोषजनक भएता पनि सोचे जतिको उल्लेख गर्न लायक हुन सकेको छैन तसर्थ शिक्षकहरूलाई सिकाइ सुधार योजना बनाएर सम्बन्धित विषयमा सुधार ल्याउन योजनाबद्ध काम थालनी गरिएको छ । शिक्षक डायरी वितरण गरी दैनिक सिकाई अभिलेखको प्रबन्ध गर्न लाइएको छ । परीक्षा र मूल्याङ्कनमा सुधार ल्याउन तालिमको प्रबन्ध गरिएको छ । विषयगत समिति बनाएर वार्षिक कार्ययोजनामा समावेश गरी सिकाइ गराउन थालिएको छ ।

३.२ विद्यालयको भौतिक अवस्था

विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर राम्रो बनाउनका लागि भौतिक व्यवस्थापनको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ । विद्यालयको भौतिक व्यवस्थापनका कुराहरू पर्याप्त र सुविधायुक्त बनाउनका लागि विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक अभिभावक सङ्घ, अभिभावक वर्ग तथा सरोकारवाला पक्षको उल्लेखनीय योगदान आवश्यक पर्दछ । स्थापना कालमा सन्ठीको बेरा लगाएको छाप्रोबाट सुरू गरिएको यो विद्यालयको वर्तमान भौतिक अवस्था निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका नं. - ३.२७
विद्यालयको भौतिक पूर्वाधारको हालको अवस्था :

कक्षा	सेक्सन सख्या	प्रयोग भएको कक्षा कोठाको सङ्ख्या	नपुग कक्षा कोठा	सेतो पाटीको सङ्ख्या प्यानेल बोर्ड	बुक कर्नर/ कोडियमको सङ्ख्या	फर्निचरको पर्याप्तता	नपुग फर्निचर सेट	कक्षा कोठा सुरक्षित छ / छैन	कैफियत
प्रारम्भिक बाल शिक्षा	३	३	०	३	३	म्याट	०	छ	नर्सरी, केजी र बालशिक्षा
१	३	३	०	३	३	म्याट	०	छ	दिवा सत्रमा सञ्चालित
२	३	३	०	३	३	छ	०	छ	दिवा सत्रमा सञ्चालित
३	३	३	०	३	३	छ	०	छ	दिवा सत्रमा सञ्चालित
४	३	३	०	३	३	छ	०	छ	दिवा सत्रमा सञ्चालित
५	३	३	०	३	३	छ	०	छ	दिवा सत्रमा सञ्चालित
६	४	४	०	४	४	छ	०	छ	दिवा सत्रमा सञ्चालित
७	७	७	०	७	७	छ	०	छ	दिवा सत्रमा सञ्चालित
८	८	८	०	८	८	छ	०	छ	दिवा सत्रमा सञ्चालित
९	११	११	०	११	११	छ	०	छ	बिहानी तथा दिवा दुवै सिफ्टमा सञ्चालित
१०	११	११	०	११	११	छ	०	छ	बिहानी तथा दिवा दुवै सिफ्टमा सञ्चालित
९ प्राविधिक	१	१	०	१	१	छ	०	छ	बिहानी तथा दिवा दुवै सिफ्टमा सञ्चालित
१० प्राविधिक	१	१	०	१	१	छ	०	छ	बिहानी तथा दिवा दुवै सिफ्टमा सञ्चालित
११ विज्ञान	६	६	०	६	६	छ	०	छ	बिहानी तथा दिवा दुवै सिफ्टमा सञ्चालित
१२ विज्ञान	४	४	०	४	४	छ	०	छ	बिहानी सत्रमा सञ्चालित
११ (प्राविधिक)	१	१	०	१	१	छ	०	छ	बिहानी तथा दिवा दुवै सिफ्टमा सञ्चालित

१२ (प्राविधिक)	१	१	०	१	१	छ	०	छ	बिहानी तथा दिवा दुवै सिफ्टमा सञ्चालित
११ व्यवस्थापन	१०	१०	०	१०	१०	छ	०	छ	बिहानी तथा दिवा दुवै सिफ्टमा सञ्चालित
११ शिक्षा	१	१	०	१	१	छ	०	छ	बिहानी सत्रमा सञ्चालित
१२ व्यवस्थापन	९	९	०	९	९	छ	०	छ	बिहानी सत्रमा सञ्चालित
१२ शिक्षा	१	१	०	१	१	छ	०	छ	बिहानी सत्रमा सञ्चालित
विशेष कक्षा	२	२	०	२	२	छ		छ	आवासीय
कुल जम्मा	९७	९७	०	९७	९७	छ		छ	

तालिका नं. - ३.२८
अन्य कक्षहरूको विवरण

क्र.सं.	प्रकार	हाल उपलब्ध सङ्ख्या	नपुग कक्षा सङ्ख्या	फर्निचर छ/छैन	आवश्यक सामग्री छ/छैन	कक्षा सुरक्षित छ/छैन
१	पुस्तकालय कक्ष	१	१	छैन	अपुग	छ
२	विज्ञान प्रयोगशाला कक्षा (भौतिक, रसायन र जीव)	३	३	छ	अपुग	छ
३	प्राविधिक विषयको प्रयोगशाला कक्ष	३	१	अपुग	अपुग	छ
४	कम्प्युटर ICT प्रयोगशाला कक्षा	२	२	अपुग	अपुग	छ
५	प्रशासन/भण्डार कक्ष	३	२	छ	छैन	छ
६	लेखा कक्ष	२	१	छ	छ	छ
७	प्रधानाध्यापक कार्यालय कक्ष	१	०	छ	छ	छ
८	शिक्षक कक्ष	१	२	अपुग	अपुग	छ
९	प्राथमिक उपचार कक्ष	१	१	छ	छैन	छ
१०	परामर्श कक्ष	०	१	छैन	छैन	छैन
११	गणित, भाषा र सामाजिक प्रयोगशाला	०	३	छैन	छैन	छैन

१२	विभागीय कक्ष	४	४	अपुग	अपुग	छ
१३	IT Room	१		छ	छ	छ

तालिका नं. - ३.२९
शौचालय, खानेपानी, सरसफाई र खेलमैदान आदिको अवस्था

क्र.सं.	प्रकार	हाल उपलब्ध सङ्ख्या	नपुग सङ्ख्या	प्रयोगयोग्य छ/छैन	सुरिक्षित छ/छैन
१	छात्रा शौचालय	५	५	छ	छ
२	छात्र शौचालय	५	५	छ	छ
३	स्टाफ शौचालय	४	२	छ	छ
४	खानेपानीको पर्याप्तता	३८ धारा	१०	छ	छ
६	खेलमैदान पर्याप्तता	१	१	छ	छ
७	घेराबारा	१	३	छ	छ

तालिका नं.- ३.३०
अन्य सामग्रीको अवस्था

क्र.सं.	प्रकार	हाल उपलब्ध सङ्ख्या	थप आवश्यक	क्र.सं.	प्रकार	हाल उपलब्ध सङ्ख्या	थप आवश्यक
१	कम्प्युटर	१०४	५०	१२	इन्भर्टर सेट	२	२
२	प्रिन्टर	१६	१०	१३	कार्ड प्रिन्टर	१	१
३	प्रोजेक्टर	३३	०	१४	साउन्ड सिस्टम	१	१
४	Smart Television	५	०	१५	राउटर	८	८
६	इन्ट्राक्रिभ प्यानल बोर्ड	३६	२६	१६	ट्याबलेट	१०	१०
७	विद्युतीय हाजिरी	१	०	१७	NVR	२	१

८	CCTV/Camera	१३२	३०	१८	विद्यालय बस	३	७
९	नियमित विद्युतको उपलब्धता	१	०	१९	जेनेरेटर	१	१
१०	शिक्षकलाई ल्यापटप	६३	२१	२०	स्मार्ट हाजिरी	१	१
११	स्क्यानर	२	२	२१	वर्जर घण्टी	४०	१०

स्रोत : विद्यालय अभिलेख

तालिका नं.- ३.३१
शैक्षिक तथा अन्य सामग्रीको विवरण

क्र.स.	सामग्री विवरण	उपलब्धता		पर्याप्तताको अवस्था		प्रयोगको अवस्था	
		उपलब्ध रहेको	उपलब्ध नरहेको	भएको	नभएको	भएको	नभएको
१	प्रारम्भिक बाल शिक्षाको पाठ्यक्रम/सिकाइका लागि सामग्री र खेल सामग्री	✓			✓	✓	
२	कक्षागत र विषयगत पाठ्यक्रम सूचीमा प्रस्तुत गर्ने	✓			✓	✓	
३	विद्यार्थीलाई सेटमा पाठ्यपुस्तक	✓		✓		✓	
४	विषयगत शिक्षक निर्देशिका	✓			✓	✓	
५	पुस्तकालय	✓			✓	✓	
६	इन्टरनेट सुविधा	✓			✓	✓	
७	खेलकूदका सामग्रीहरू	✓			✓	✓	
८	स्वास्थ्य/शारीरिक विषयका उपकरण/सामग्री	✓			✓	✓	
९	विपद् जोखिम न्यूनीकरणसँग सम्बन्धित सन्दर्भ सामग्री	✓			✓	✓	
१०	शिक्षकले स्थानीय स्रोत प्रयोग गरी तयार पारेका शैक्षिक सामग्री	✓			✓	✓	
११	विज्ञान प्रयोगशाला सामग्री	✓			✓	✓	
१२	Math/Science/English Language Kit को अवस्था		✓		✓		✓

१३	ICT Lab को अवस्था (कम्प्यूटरसहितका सामग्रीहरूको सूची अनुसूचीमा उल्लेख गर्ने)	✓			✓	✓	
१४	विद्यालय सङ्ग्रहालयका सामग्री		✓		✓		✓
१५	CCTV को व्यवस्था	✓		✓		✓	
१६	विद्युतीय हाजिरीको व्यवस्था	✓		✓		✓	
१७	विद्यालयको वेबसाइट	✓		✓		✓	
१८	Interactive panel board	✓		✓		✓	
१९	इन्जिनियरिङ प्रयोगशाला सामग्री	✓			✓	✓	
२०	कक्षामा प्रोजेक्टर जडान	✓		✓		✓	
२१	स्मार्ट टि.भि.	✓			✓	✓	
२२	बर्जर साउण्ड सिस्टम	✓			✓	✓	

स्रोत : विद्यालय अभिलेख

३.३ विद्यालयको नाममा रहेको जग्गा

विद्यालयको लागि शिक्षाप्रेमी महानुभावहरूले प्रदान गर्नुभएको र विद्यालयले खरिद गरेको जग्गाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका नं.- ३.३२

विद्यालयको नाममा रहेको जग्गा विवरण-२०८१

क्र.स	जग्गादाताको नाम	साविक ठेगाना	हालको ठेगाना	ठेगाना र कि.न.	क्षेत्रफल	विद्यालयको नाममा दर्ता कायम भए नभएको	जग्गाको प्रयोगको अवस्था	संलग्न कागजात लालपुर्जा/नक्सा आदि	कैफियत
१	विद्यालय हाता (खरिद)	-	सुन्दरहरैँचा	हरैँचा ९ ख ८१	१-०-०	भएको	अवादी	लालपुर्जा	२०२१।१।०२ मा खरिद (विद्यालय हाता)
२	श्री जङ्गवीर लिम्बू (विद्यालय हाता)	धरान-४, सुनसरी	सुन्दरहरैँचा	हरैँचा ९ ख २७०	०-४-०	भएको	अवादी	लालपुर्जा	२०४६।१२।१२ मा दान प्राप्त (विद्यालय हाता)
३			सुन्दरहरैँचा	हरैँचा ९ ख	०-१-०	भएको	अवादी	लालपुर्जा	विद्यालय हाता

				३०४७					
४			सुन्दरहरैचा	हरैचा ९ ख ६४	१-१०-०	भएको	खोलाउकास	भोगाधिकार क्षेत्रभित्र	विद्यालय हाता
५	श्री कृष्णमणि राजभण्डारी	इन्द्रपुर-२, मोरङ	सुन्दरहरैचा	हरैचा ९ क ३०६	०-६-९	भएको	अवादी	लालपुरजा	२०३३।२।३१ मा दान प्राप्त
६	-	-	वेलवारी	हरैचा ९ क १२२	०-४-५	भएको	अवादी	लालपुरजा	२०३३।१०।०५ मा ऐलानी दर्ता
७	-	-	वेलवारी	हरैचा ९ क १२३	२-१८-१०	भएको	अवादी	लालपुरजा	२०३३।१०।०५ मा ऐलानी दर्ता
८	डि. श्री रत्नबहादुर खड्का	इन्द्रपुर-४, मोरङ	सुन्दरहरैचा	हरैचा ९ ग १६८	०-१०-०	भएको	अवादी	लालपुरजा	२०३३।२।१४ मा दान प्राप्त हरैचामोड ब्लक
९	ल. श्री तिलविक्रम मास्के	विराटनगर, मोरङ	सुन्दरहरैचा	हरैचा ६ ग ५४	१-०-०	भएको	अवादी	लालपुरजा	२०३३।१।२६ मा दान प्राप्त
१०	श्री रूद्रबहादुर थापा	इन्द्रपुर ३, मोरङ	सुन्दरहरैचा	हरैचा ९ घ २७४	०-१०-०	भएको	अवादी	लालपुरजा	२०३४।१।२० मा दान प्राप्त
११	श्री राधाकृष्ण ढकाल	इन्द्रपुर ४, मोरङ	सुन्दरहरैचा	हरैचा ९ घ २९९	०-४-०	भएको	अवादी	लालपुरजा	२०४४।८।४ मा दान प्राप्त
१२	श्री बमबहादुर थापा	इन्द्रपुर ३, मोरङ	सुन्दरहरैचा	हरैचा ९ घ ४३९	०-१२-०	भएको	अवादी	लालपुरजा	२०४०।१।३० मा दान प्राप्त
१३	श्रीमती जमुनादेवी थापा	इन्द्रपुर ३, मोरङ	सुन्दरहरैचा	हरैचा ९ घ ४५३	०-८-०	भएको	अवादी	लालपुरजा	२०४०।१।३० मा दान प्राप्त
१४	श्री गणतन्त्र प्रा.वि. बाघभोडामा रहेको	सुन्दरहरैचा १०	सुन्दरहरैचा		०-१०-०	भएको	शिव धार्मिक वन	भागोधिकार भित्रको	
१५	श्रीमती पदमकुमारी श्रेष्ठ	इन्द्रपुर ४, मोरङ		हरैचा ९ ग २४८	०-४-०				२०३७।२।२८ मा दान प्राप्त
१६	श्रीमती मधुमाया बस्नेत	वेलवारी ४, मोरङ		हरैचा ५ ख १७२	०-१०-०				२०३७।२।२८ मा दान प्राप्त
१७									
	जम्मा				९-१८-४				(हाल ८-११-४ मात्र)

स्रोत : विद्यालय अभिलेख

नोट : हरैचा ९ ग २४८ को ४ कट्टा र हरैचा ५ ख १७२ को १० कट्टा गरी जम्मा १४ कट्टा जग्गा आ.व. २०६६/०६७ मा बिक्री गरी सोबाट प्राप्त रकम रू ६,३८,०००। (छ लाख अड्तीस हजार) प्रशासनिक भवनदेखि उत्तरतर्फ रहेको शिक्षण भवनको दोस्रो तला निर्माणमा खर्च गरिएको छ ।

३.४ विद्यालयको आर्थिक अवस्था

सुकुना माध्यमिक विद्यालय कोशी प्रदेश, मोरङ जिल्लाको सुन्दरहरैचा-१० मा अवस्थित एक सामुदायिक माध्यमिक विद्यालय हो । २०२९ सालमा स्थापना भएर सञ्चालनमा रहेको यो विद्यालय प्रारम्भिक बाल विकासदेखि कक्षा १२ सम्म सञ्चालित छ । अङ्ग्रेजी र नेपाली दुवै माध्यममा सिकाउन सहजीकरण गरिने यस विद्यालयमा सुस्त श्रवणका विद्यार्थीहरूका लागि आवासीय विशेष कक्षाको व्यवस्था पनि छ । कक्षा १० एस इ इ का लागि खुल्ला शिक्षा अन्तर्गत सम्पर्क कक्षाहरू सञ्चालनका लागि प्रबन्ध गरिएको छ । माध्यमिक तहमा कक्षा ९ देखि १२ सम्म प्राविधिक धारतर्फ सिभिल इन्जिनियरिङका साथै कक्षा ११ र १२ का लागि विज्ञान, व्यवस्थापन, शिक्षा र कानुन विषयमा पठनपाठन गरिने यस विद्यालयमा होटल म्यानेजमेन्टको समेत कक्षा सञ्चालनमा रहेको छ ।

एसइइ र कक्षा १२ को बोर्ड परीक्षा केन्द्र र एसइइको उत्तरपुस्तिका परीक्षण केन्द्र समेत रहेको यो विद्यालय सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न निरन्तर लागि रहेको छ । नेपाल सरकार शिक्षा तथा मानव विकास स्रोत केन्द्रद्वारा सञ्चालित नमुना विकास कार्यक्रमको ५ वर्ष स्रोत परिचालन गरिसकेको यो विद्यालयले दोस्रो चरणको शैक्षिक गुणस्तर सुधार अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत अनुदान प्राप्त गर्ने विद्यालयतर्फ प्रवेश गरिसकेको छ । यो विद्यालयको महत्त्वपूर्ण आर्थिक आधार यस विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका अभिभावकले विद्यालयमा प्रदान गर्ने अभिभावक सहयोग नै हो । स्थानीय शिक्षाप्रेमी, चन्दादाता तथा जग्गादाताहरूले प्रदान गरेको सहयोग पनि विद्यालय स्रोतको महत्त्वपूर्ण आधार हो । स्थानीय तह सुन्दरहरैचा नगरपालिका, प्रदेश सरकार र सङ्घीय सरकारबाट समेत सञ्चालन अनुदानका साथै पूँजीगत अनुदान समेत प्राप्त हुने गरेको छ ।

यस विद्यालयमा हाल १३४ जना शिक्षक र २४ जना कर्मचारी समेत गरी १५८ जना शिक्षक र विद्यालय कर्मचारी कार्यरत छन् भने ३ ओटा विद्यालय बस विद्यालयका आफ्नै र ७ ओटा भाडामा लिएर सञ्चालनमा रहेका छन् । सूचना प्रविधि प्रयोगशाला, विज्ञान प्रयोगशाला, सिभिल इन्जिनियरिङ प्रयोगशाला, होटल म्यानेजमेन्टको प्रयोगशाला समेतको व्यवस्थापन गर्नका लागि विद्यालयले विशेष ध्यान दिएको छ । शैक्षिक कार्यक्रमका साथसाथै यस विद्यालयले खेलकुद, अतिरिक्त क्रियाकलाप र अन्य रचनात्मक कार्यक्रम समेत सञ्चालन गर्न निरन्तरता दिने गरेको छ । विद्यालयका कार्यक्रमहरूलाई सुव्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न विद्यालय सुधार योजना तथा नमुना विद्यालय विकास गुरु योजनाका आधारमा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम एवम् वार्षिक बजेट निर्माण गरेर त्यसकै आधारमा सञ्चालन खर्च तथा पूँजीगत खर्चको व्यवस्थापन गर्ने गरेको छ ।

विगत वर्षहरूमा भएका आम्दानी र खर्चका क्षेत्रहरूको मूल्याङ्कन तथा विश्लेषण गर्दै विद्यालयको नीति तथा कार्यक्रम अनुसारका आगामी कार्यक्रमहरू तयार पारिएका छन् । यस विद्यालयलाई नेपाल सरकारबाट आवधिक रूपमा ५ वर्षका लागि नमुना विद्यालयका रूपमा छनोट गरेको एक चक्र पूरा भएको छ । साथै विद्यालयको आवश्यकता अनुसारका भौतिक निर्माण र शैक्षिक सुधारका कार्यहरूको सम्पादन भइरहेका छन् । शैक्षिक तथा व्यवस्थापकीय क्षेत्रमा निर्धारित मापदण्डअनुसार शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा पहुँच, मानव संशाधन विकास साथै प्राविधिक तथा व्यावसायिक सीपमूलक तालिम जस्ता विभिन्न शैक्षिक सुधारका

कार्यहरू भइरहेका छन् । शैक्षिक सुधार, भौतिक निर्माण, विद्यालय सुशासन, विज्ञान विषय प्रवर्द्धन कार्यक्रम, शैक्षिक जनशक्ति व्यवस्थापन, विद्यालयको सम्बन्ध विस्तार, सरकारी र अन्य सङ्घसंस्थासँगको सहसम्बन्ध र सहकार्य, विद्यालयको समग्र व्यवस्थापन, आर्थिक स्रोतको अवस्था र परिचालन, योजना निर्माण कार्यान्वयनको स्थिति, विद्यार्थीमैत्री कार्यक्रमहरूमा निरन्तरता दिँदै यस आ.व. २०८१/०८२ मा निम्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्न प्रस्तावित गरिएको छ :

रणनीतिहरू :

- विद्यालयको रणनीतिक योजना २०८१-८५ निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याउने,
- विद्यालयको भौतिक निर्माणमा केन्द्रीय आयोजना कार्यन्वयन इकाइको भौतिक पूर्वाधार निर्माण निर्देशिका बमोजिमका ४८ ओटा कक्षा कोठा र २८ कोठा भएका २ ओटा छात्रवास निर्माण गराउने,
- प्रविधियुक्त सिकाइ र शैक्षिक गुणस्तर सुधारको निरन्तरता र विकास तथा विस्तार गर्ने,
- विद्यालय सुशासन नीति निर्माण गरी लागू गर्ने,
- शैक्षिक जनशक्ति व्यवस्थापन कार्यविधि निर्माण गरी लागू गर्ने,
- विद्यालयको राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय स्तरसम्म सम्बन्ध विस्तार गर्ने,
- बाल संरक्षण नीति २०८१ जारी गरी लागू गर्ने,
- विद्यालय सरसफाइ अभियान सञ्चालन गर्ने,
- नियमित कार्ययोजना बनाएर अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने,
- शैक्षिक अनुसन्धान, अन्वेषण तथा नव प्रवर्तन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- शिक्षक अभिभावक सङ्घ, आमा समूह, ALUMNI पूर्व विद्यार्थी समाज गठन पुनर्गठन गरी नियमित सञ्चालन गराउने,
- गुनासो व्यवस्थापन र सार्वजनिक सुनुवाई नियमित गर्ने,
- नियमित पठनपाठन, अतिरिक्त क्रियाकलाप र विद्यार्थी प्रतिभा विकास र प्रोत्साहन गर्ने गराउने,
- अक्षयकोषको सञ्चालन र छात्रवृत्ति र पुरस्कार एवम् सम्मान कार्यक्रम नियमित सञ्चालन गर्ने,
- बालक्लब, नेपाल स्काउट, सुकुना स्वयम् सेवक टुब्स , NCC, जुनियर तथा युवा रेडक्रस सर्कल, हामी स्वयम् सेवक आदि विद्यार्थी स्वपरिचालित कार्यक्रमहरू नियमित र व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गराउने,
- शिक्षक तालिम तथा नेतृत्व क्षमता विकास तालिमलाई निरन्तरता दिने तथा शिक्षक प्रोत्साहनको प्रबन्ध गर्ने,
- विद्यालय खाजा कार्यक्रम र स्वस्थ खाजा खाने प्रबन्ध मिलाउने,
- हरियाली विद्यालय निर्माण वातावरणीय अनुकूलन कायम गराउने,
- विद्यालय स्वास्थ्य र विद्यालय नर्सिङ कार्यक्रम अभै प्रभावकारी बनाउने,
- विद्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन र स्वर्ण महोत्सव स्मारिका प्रकाशन गर्ने,
- विभिन्न दिवस, चाडपर्वमा रचनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गराउने,
- विद्यार्थी अनुशासन र नियमित परामर्श तथा बौद्धिक विकासमा विशेष ध्यान पुऱ्याउने,
- सञ्चालित शैक्षिक कार्यक्रमको सुसञ्चालन र विस्तार गर्ने,
- विपद् व्यवस्थापन योजना र प्रतिकार्य योजना बनाउने,

उल्लिखित रणनीतिअनुसार तपसिलका कार्यक्रम सञ्चालनका लागि यो बजेटमा निम्नानुसार आय व्यय समायोजन गर्ने गरी विनियोजन गरिएको छ :

१. सुविधा सम्पन्न कक्षाकोठा निर्माण तथा फर्निचर व्यवस्थापन, सेमिनार कक्ष निर्माण, विभिन्न तालिम सेमिनार गोष्ठी, शिक्षण सिकाइमा प्रविधिको प्रयोग, पुस्तक तथा पुस्तकालय स्तरीकरण, विद्यार्थी कल्याण, छात्रवृत्ति, विद्यार्थीका लागि यातायातको व्यवस्था, शैक्षणिक क्रियाकलापमा सुधार, वैज्ञानिक तथा शैक्षिक उपकरणको व्यवस्थापन तथा सरोकारवालाहरूको विद्यालयसम्म पुग्ने पहुँच र शिक्षक तथा कर्मचारीको वृत्ति विकासलाई समेत सम्बोधन हुने गरी कार्यक्रम तयार गर्ने ।
२. विद्यालयको नियमित मुख्य आम्दानीको स्रोत नगरपालिकाबाट प्राप्त हुने निकास र अभिभावक सहयोग रहेको छ भने यसका अतिरिक्त सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट तोकिएका योजनामा प्राप्त हुने अनुदान, नमुना विद्यालय विकास कार्यक्रम अनुदान, दान दातव्यबाट प्राप्त हुने चन्दा सहयोग, विद्यार्थी रजिस्ट्रेशन र धरौटी, बसभाडा, सटरभाडा, बैङ्क व्याज तथा जग्गाबालीको आम्दानी राखिएको छ । यस्ता स्रोतबाट प्राप्त हुने गत आ.व.को यथार्थ आम्दानी र यस आ.व.को अनुमानित आम्दानीका शीर्षकमा राखी बजेट बाँडफाँड गरिएको छ । विद्यालयको कुल अनुमानित आम्दानीलाई तालिका नं. १० मा प्रस्तुत गरिएको छ भने कुल अनुमानित खर्चलाई तालिका नं. ११ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

विद्यालयको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट २०८१/२०८२

सुकुना माध्यमिक विद्यालयले तपसिलबमोजिमका नीति तथा कार्यक्रमका आधारमा विद्यालय सञ्चालन गरिरहेको छ । यसलाई तत्कालीन र दीर्घकालीन कार्यक्रमका रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

क) तत्कालीन (आर्थिक वर्ष २०८१/८२) पूरा गर्ने कार्यहरू :

- विद्यालयको रणनीतिक योजना २०८१-२०८५ निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- तहगत तथा विषयगत सिकाइ उपलब्धिको बेसलाईन सर्वे गरी उपलब्धि सुधारका लागि योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।
- विद्यालय सुशासन कार्यविधि निर्माण गरी लागू गर्ने ।
- शैक्षिक जनशक्ति व्यवस्थापन कार्यविधि (शिक्षक कर्मचारी व्यवस्थापन कार्यविधि- २०८१) निर्माण गरी लागू गर्ने ।
- बाल संरक्षण कार्यविधि २०८१ निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- विद्यालयको सामाजिक परीक्षण नियमित रूपमा गराई प्राप्त सुझावका आधारमा विद्यालयका समग्र कार्यक्रमको व्यवस्थापन गर्ने ।
- विद्यालयको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, योजना र बजेट निर्माण गरी तद्अनुरूप स्रोत परिचालन र कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमको पूर्ण पालना र आधुनिक लेखा प्रणाली सञ्चालन एवम् आर्थिक अनुशासन र पारदर्शिता कायम गर्ने ।
- नियमित पठनपाठन, अतिरिक्त क्रियाकलाप तथा विद्यार्थी प्रतिभा विकास कार्यक्रम सञ्चालन प्रोत्साहन गर्ने गराउने ।

- शिक्षक अभिभावक संघ, आमा समूह, पूर्व विद्यार्थी समाज गठन तथा पुर्नगठन गरी सक्रिय गतिविधि सञ्चालन गर्ने गराउने ।
- सदन विभाजन, बाल क्लब, नेपाल स्काउट सुकुना टुप, NCC, युवा रेडक्रस सर्कल, हामी स्वयम् सेवक जस्ता विद्यार्थी स्वपरिचालित कार्यक्रमहरू नियमित र व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्ने ।
- विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रम (स्वस्थ र ताजा खाजा) को प्रबन्ध मिलाउने ।
- विद्यालय नर्सिङ कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउने ।
- विद्यालयको वार्षिक शैक्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गर्ने ।
- विभिन्न स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय दिवस, चाडपर्व आदिमा रचनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गराउने ।
- विद्यार्थी अनुशासन र नियमित परामर्श तथा बौद्धिक विकासमा विशेष सहयोग गर्ने ।
- अभिलेख व्यवस्थापन तथा वेवसाइड अध्यावधिक गर्दै जाने ।
- शैक्षिक अवलोकन भ्रमण र सिकाइ आदानप्रदानका कार्यक्रमलाई यथोचित निरन्तरता दिने ।
- प्रयोगशालाको विस्तार तथा व्यवस्थापन (रसायन विज्ञान, जीवविज्ञान, भौतिक विज्ञान, होटल म्यानेजमेन्ट, कम्प्युटर) गर्ने ।
- विद्यालयका सम्पूर्ण कक्षाकोठा, विभागीय कक्ष र प्रधानाध्यापकसँग सोझै सम्पर्क हुने प्रशासनिक कक्षमा समेत Buzzer घण्टीको जडान गरिनेछ ।
- आगामी शैक्षिक सत्र २०८२ देखि वडा नं १२ को भवनमा प्राथमिक तह (बाल विकासदेखि कक्षा ५ सम्म) को कक्षा सञ्चालनमा पहल गरिनेछ । जसको पूर्वाधार पूरा हुन बाँकी कामहरूमा नगरपालिकाको बजेट अपुग भएमा विद्यालयको तर्फबाट समेत निश्चित बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- सुकुना मा वि को बागझोडा ब्लकमा सञ्चालित सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको कार्यक्रमलाई सम्बद्ध पक्षहरूको सहयोग र सहभागितामा अझ व्यवस्थित र स्तरोन्नतिका लागि पहल गरिनेछ ।
- निजीस्रोतका शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई व्यवस्थित गर्न र उक्त सेवामा अब्बल तथा Talent Hunt हरूलाई भित्र्याउन छुट्टै विद्यालय कार्यविधि निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- विद्यालयको विविध शीर्षक तथा कार्यक्रममा हुने खर्च (अतिरिक्त समय कार्य, दैनिक भ्रमण भत्ता र यातायात खर्च) लाई व्यवस्थित गर्न छुट्टै आर्थिक निर्देशिका बनाई लागू गरिनेछ । साथै चल तथा अचल सम्पत्ति (जग्गा, भवन, फर्निचर, उपकरण आदि) को अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ३६ ओटा कक्षाकोठामा Interactive Panel Board जडान गरी सकिएकोमा यस वर्ष कम्तीमा पनि १० ओटा Interactive Panel Board थप गर्ने ।
- यथेष्ट रूपमा आवश्यक विषयगत शैक्षिक सामग्री तथा उपकरण (विज्ञान सामग्री, Globe, Audio device, Mathematical tools, Puppets आदि) को व्यवस्था गर्ने ।
- विद्यालयका संरचनाहरूको सुरक्षा, संरक्षण, हेरचाह र सरसफाइमा विशेष ध्यान दिईनेछ । (स्मारक, प्रवेशद्वार, मञ्च, फूलबारी, प्रयोगशाला, खेलमैदान, विद्यार्थी सभास्थल...) ।

- पत्रु खानेकुरारहित सफा, स्वच्छ र हरियाली सुकुना बनाउने कार्य गरिनेछ। फोहोर मैलारहित विद्यालय घोषणा गरिनेछ । (फूलबारीमा फूल थप्ने, रोपिएका बोट बिरुवाको संरक्षण, जनशक्ति व्यवस्था, गमलामा फूल, कुहिने र नकुहिने Segregation गरी विसर्जन, पत्रु खानेकुरा निषेध तथा भित्ते लेखन, आदि) ।
- विद्यालय स्तरीय अनुसन्धान एकाइको स्थापना गरी शैक्षिक तथा प्राज्ञिक अनुसन्धान, अन्वेषण तथा नवप्रवर्तन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- हरियाली विद्यालय निर्माण गरी वातावरणीय अनुकूलन कायम गराउने ।
- शिक्षक तालिम तथा नेतृत्व क्षमता विकास तालिमलाई निरन्तरता दिने तथा शिक्षक प्रोत्साहनको व्यवस्था गर्ने ।
- स्वर्ण महोत्सव स्मारिका प्रकाशन गर्ने तथा शिलालेख तयार पार्ने ।
- सुकुना विद्यार्थी प्रतिभा प्रोत्साहन तथा छात्रवृत्ति कोषको स्थापना गर्ने ।
- विपत् व्यवस्थापन योजना बनाई आवश्यकताअनुसार कार्यान्वयन गर्ने ।
- अन्तरपुस्ता ज्ञान हस्तान्तरण तथा पुस्तान्तरणका सीप र प्रविधि जानकारी गराउने योजनामा ल्याई कार्यान्वयन गराउने ।
- विद्यालय बसको सञ्चालन व्यवस्थित गर्दै आवश्यकताअनुसार बसको सङ्ख्या वृद्धि गर्ने ।
- शौचालयलाई विद्यार्थी सङ्ख्याका आधारमा पर्याप्त, सुविधासम्पन्न, सुरक्षित, सफा, अपाङ्गमैत्री र छात्र/छात्राका लागि छुट्टाछुट्टै युरिनलसहितको व्यवस्था गर्ने ।
- विशेष कक्षाका आवासीय विद्यार्थीहरूका लागि आवास तथा भान्साघरको व्यवस्था गरिनेछ ।
- सबै तला र बलकमा निरन्तर स्वच्छ पिउने पानीको व्यवस्था गरिनेछ । होटेल म्यानेजमेन्ट भवनमा बेग्लै Tank र Piping गरी कम्तिमा ४ कोठा बराबर १ धाराको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सुशासन कायम गर्न विद्यालय वडापत्र, गुनासो पेटिका, गुनासो सुनुवाई, अभिभावक विद्यालय भेटघाट अन्तरक्रिया, सामाजिक परीक्षण, आचारसंहिता निर्माण र कार्यान्वयन गरिनेछ । अभिभावक सहायता कक्ष निर्माण र सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- विद्यार्थी तथा अभिभावक परामर्श, उत्प्रेरणाका कार्यहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ। जसका लागि छुट्टै परामर्श कक्ष, Meditation, Yoga, Career and Psychological Counselling, Motivation जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । अभिभावकसँग विद्यालयलाई जोड्न समुदायसँग सुकुना मा. वि. कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- यथेष्ट खेल सामग्री र खेलस्थलको व्यवस्था गरिनेछ । यसको संरक्षण र वितरणलाई व्यवस्थित गर्न एक जना खेल प्रशिक्षकको व्यवस्था गरिनेछ ।
- अतिरिक्त क्रियाकलाप र साङ्गीतिक कार्यक्रमलाई विशेष प्राथमिकतामा राखिने छ । Sukuna Singing and Dancing Idol जस्ता कार्यक्रमहरू निरन्तर सञ्चालन गरिनेछ । एक जना सङ्गीत प्रशिक्षकको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नमुना संसद तथा नमुना संयुक्त राष्ट्र सङ्घ जस्ता विद्यार्थीहरूका क्लबहरूलाई गठन, पुनर्गठन गरी सक्रिय बनाइनेछ । स्काउट, NCC, रेडक्रस, सुकुना स्वयम् सेवी संस्था आदि ।

- शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि Back-up Class/ Bridge Course, Coaching, Entrance preparation जस्ता कार्यक्रमहरू नियमित सञ्चालन गरिनेछ ।
- कार्यरत शिक्षक कर्मचारीका लागि विशेष प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । (तलब, ग्रेड, चाडवाड खर्च, शैक्षिक उपकरण, पोसाक, विदाको रकम, सामाजिक सुरक्षा योजना, अतिरिक्त समय शिक्षण प्रोत्साहन आदि)
- भाषा (नेपाली, अङ्ग्रेजी र मातृभाषा) गणित, सामाजिक र सङ्गीत विषयको प्रयोगशालाको स्थापना गरिनेछ ।
- विज्ञान र सिभिल इन्जिनियरिङमा सरकारी अनुदानमार्फत निःशुल्क अध्यापनको पहलकदमी थालिनेछ ।
- सबै विद्यार्थीहरूका लागि विद्यालयमा आएको र गएको अभिलेख रहने र अभिभावकलाई तत्काल विद्युतीय सन्देश जाने गरी **Smart Attendance System** सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।

ख) दीर्घकालीन कार्यक्रमहरू (आर्थिक वर्ष २०८१/८५) मा पूरा गर्न सकिने

- शिक्षा ऐन तथा नियमावली (संशोधनसहित) अनुसार विद्यालय व्यवस्थापन समिति र शिक्षक अभिभावक सङ्घको गठन तथा समितिको काम कर्तव्य र अधिकारको प्रयोग हुने वातावरण सुनिश्चित गर्ने र कम्तीमा वर्षमा ३ पटक वि. व्य. स. तथा शि. अ. सं. र शिक्षकहरूका बिच संयुक्त बैठक बसी निर्णय कार्यान्वयनको अवस्था आदिको बारेमा स्थानीय तहमा प्रतिवेदन पेश गर्ने ।
- विद्यालय वरपर रहेका फिडर विद्यालयहरूको समेत शैक्षिक गुणस्तर सुधारमा सहजीकरण गर्ने र आवश्यकताअनुसार फिडर विद्यालयका शिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि विषयगत शिक्षकहरूका विच अन्तरक्रिया, तालिम, समन्वय तथा सहकार्यको वातावरण निर्माण गर्ने ।
- अभिभावकहरूको पहिचान गरी त्यस्ता अभिभावकहरूलाई साक्षर बनाउने सम्बन्धमा स्थानीय निकायसँग सहकार्य गरी माथिल्लो कक्षाका विद्यार्थीहरूलाई साक्षरता अभियानमा प्रयोग गर्ने ।
- शिक्षा ऐन तथा नियमावली (संशोधन सहित)को परिधिमा रही विद्यालयका शिक्षक, विद्यार्थी, विव्यस, शिअसङ्घ र अभिभावक समेतका लागि अलग अलग आचार संहिता निर्माण गरी लागू गर्ने ।
- स्तरीय, सफा र सुरक्षित भवन तथा कक्षाकोठा तथा प्रतिकालयको व्यवस्था गर्ने ।
- विद्यालयको दुरदृष्टि, उद्देश्य तथा लक्ष्य झल्किने अदर्श वाक्य School Slogan तयार गरी लेटर प्याड, मूल गेट, कक्षा कोठा तथा विभिन्न स्थानमा लेखन गर्ने ।
- विद्यार्थीको उमेर सुहाउँदो फर्निचर सहितको बसाइ व्यवस्थापन गर्ने ।
- कक्षा कोठाका भुईँ सफा तथा भित्तामा रङरोगन तथा सजावट गरी आकर्षक, रमणीय र सुरक्षित बनाउने ।
- विद्यालय हाता तथा कक्षाकोठाहरूको नियमित सरसफाइ गर्ने प्रणालीको विकास गर्न छुट्टै कर्मचारीको कार्य योजना निर्माण गरी सहयोगी कर्मचारीहरूलाई थप जिम्मेवार बनाउने ।
- प्रत्येक शिक्षकलाई पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक, शिक्षक निर्देशिका र सन्दर्भ सामग्रीहरूको व्यवस्था गरी अधिकतम प्रयोग गर्न लगाउने ब्यवस्था मिलाउने ।
- विद्यालयमा पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला र सूचना प्रविधि प्रयोगशाला मा पर्याप्त सामग्री व्यवस्था गरी प्रयोग गर्ने वातावरण मिलाउने ।

- पाठ्यक्रममा निर्धारित पाठ्यघण्टा अनुसारका सबै विषयवस्तुहरू बिनाअवरोध पूरा अवधि पठनपाठन गर्न तथा पूरा समय शिक्षकले कक्षामा शिक्षण सिकाइमा बिताउने वातावरण मिलाउने ।
- शिक्षण सिकाइ प्रभावकारी बनाउन शैक्षिक सामग्रीको सङ्कलन निर्माण तथा प्रयोग गर्न विद्यार्थी सहभागिता सहितको कार्यक्रम लागू गर्ने, जसका लागि सामग्री निर्माण गर्ने शिक्षक तथा विद्यार्थीलाई शैक्षिक सामग्री निर्माण प्रोत्साहन कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
- विद्यालय हाताभित्र विद्यार्थी प्रतिभा प्रस्फुटन गर्ने बोर्ड, साहित्यिक कर्नर, नवीनतम ज्ञानपाटी र आदर्श मुखपत्र प्रकाशनमार्फत विद्यार्थीका रचना वा सिर्जनात्मक क्षमता अभिवृद्धि गर्न कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न विद्यार्थीहरूकै समिति बनाई सक्रियता बढाउने ।
- एकाइ तथा आवधिक परीक्षा सञ्चालन तथा निदानात्मक परीक्षण गरी पृष्ठपोषण सहित विद्यार्थीलाई उत्तरपुस्तिका फिर्ता दिने व्यवस्था मिलाउने र पाठ्यक्रम विकास केन्द्रको ढाँचामा अभिभावकलाई बोलाएर ग्रेड सिट दिने ।
- प्रत्येक शिक्षकलाई शिक्षण डायरीको व्यवस्था गरी आफूले शिक्षण गर्ने सबै विषयको शिक्षण योजना तयार गर्न लगाई कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- कक्षागत तथा विषयगत रूपमा सिकाइ उपलब्धि तयार पारी आगामी ३ वर्षको लक्ष्य निर्धारण गरी लक्ष्यमा पुगे रणनीतिक कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने तथा प्रदर्शनका लागि कार्यालयमा समेत राख्ने र प्रत्येक वर्ष अद्यावधिक गर्दै लैजाने ।
- कक्षा ८, १० र १२ को उत्तीर्ण प्रतिशतलाई मात्र ध्यान नदिई प्रत्येक कक्षाको उच्च स्तरको सिकाइ उपलब्धिमा ध्यान दिदै सो कार्यका लागि शिक्षकहरूलाई जिम्मेवार बनाउने । प्रविधियुक्त सिकाइ र शैक्षिक गुणस्तर सुधारको निरन्तरता र विकास तथा विस्तार गर्ने ।
- विद्यालयको राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरसम्म सम्बन्ध र पहुँच विस्तार गर्ने ।
- अक्षयकोष थप गराउन छात्रवृत्ति, पुरस्कार एवम् सम्मान कार्यक्रमलाई नियमित र निरन्तरता दिने ।
- शिक्षक तालिम तथा नेतृत्व क्षमता विकास तालिमलाई निरन्तरता दिने तथा शिक्षक प्रोत्साहनको व्यवस्था गर्ने
- शैक्षिक सङ्ग्रहालय निर्माणका लागि स्रोतको पहिचान र व्यवस्थापन गर्ने ।
- प्राविधिक शिक्षाको विस्तार र प्राविधिक शिक्षामा स्नातक तह सञ्चालन प्रारूप तयार गरी सुकुना प्राविधिक एकेडेमी निर्माणको दीर्घकालीन योजना निर्माण गर्ने ।
- छात्र/ छात्राका लागि अलग-अलग छात्रावासको प्रबन्ध मिलाउने ।
- इ-पुस्तकालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन, डिजिटल साक्षरता नियमित र व्यवस्थित बनाउने तथा वाचनालय एवम् सांस्कृतिक सामग्रीसहितको अडिटोरियम-हल सञ्चालनमा ल्याउने ।
- विद्यार्थीमा पुस्तक अध्ययन गर्ने पठनसंस्कृतिको विकासमा विशेष ध्यान दिइनेछ। पुस्तकालयलाई प्रविधिमैत्री बनाई पाठ्यपुस्तक साथै अन्य साहित्यिक तथा Motivating and Inspiring पुस्तक खरिद गर्ने र प्रयोगमा जोड दिइनेछ । पुस्तकालय हेर्ने एकजना दक्ष कर्मचारीको व्यवस्था गरिनेछ ।

सुकुना माध्यमिक विद्यालयको विनियोजित बजेट २०८१/०८२ (सारांश)

सुकुना मा. वि. को बजेट खाका तयार गर्दा विद्यालयको स्रोत, आवश्यकता र प्राथमिकताहरूलाई ध्यानमा राखेर विस्तृत योजनाका आधारमा तयार गरिएको छ । बजेट विद्यालयका नीति तथा कार्यक्रमलाई एक आर्थिक वर्षमा सम्पादन गर्न साधन स्रोतको उपलब्धता र प्रयोगमा आधारित भई प्रस्तुत गरिएको छ । विद्यालयको शैक्षिक कार्यक्रम, भौतिक संरचना, जनशक्ति व्यवस्थापन र अन्य आर्थिक व्यवस्थापनका विविध पक्षमा गरिने कामलाई विद्यालयको तात्कालीन र दीर्घकालीन लक्ष्यमा आधारित भई वर्षभरि गरिने कामको प्राथमिकताका आधारमा सम्पादन गर्न मार्गदर्शन गर्ने सामग्रीका रूपमा तयार गरी विद्यालय व्यवस्थापन समितिबाट स्वीकृत गरी (पारित गराई) जारी गरिएको छ । यहाँ विद्यालयको बजेट डकुमेन्ट बनाउनका लागि निम्न बमोजिमका आधारभूत चरणहरू पूरा गरिएका छन् :

१. बजेट तयारी :

सुकुना मा. वि. ले गुणस्तरीय शिक्षासहितको उत्कृष्ट विद्यालय School of excellence with quality education को सोच राखेर आफ्ना कार्यक्रमिक लक्ष्य र उद्देश्यहरू अघि सारेको छ । सोही बमोजिमका प्रथमिकता क्रम तयार गरी यो बजेट तयार गरिएको छ ।

पुनरावलोकन :

विद्यालयको बजेट तयार गर्दा अधिल्लो वर्षको बजेट, आय-व्यय र बचतलाई पुनरावलोकन गरेर नयाँ वर्षको अनुमान तयार गरिएको छ । पुरानो अनुभवबाट सिकेर यसपटक बजेट थप प्रभावकारी बनाउन सकियोस् भन्ने ध्येय राखेर यो बजेट बनाइएको छ ।

- **समितिका सदस्य :** बजेट निर्माणका लागि प्रधानाध्यापक हिक्मतबहादुर बस्नेत, सहायक प्रधानाध्यापक राजेन्द्रप्रसाद गिरी, शिक्षक प्रतिनिधि डा ईश्वरकुमार राई, विद्यालय व्यवस्थापन समिति (SMC) का सदस्य चिना निरौला र प्रशिक्षक विक्रम खड्का रहेको बजेट निर्माण समिति गठन गरी लेखा शाखा र सामाजिक परीक्षण समिति समेतको समन्वयमा तयार पारी वि. व्य. स. समक्ष पारित गराउन पेश गरिएको र वि. व्य. स. ले पारित गरी लागू गरिएको छ ।

२. राजस्व र आम्दानीको अनुमान :

यस अन्तर्गत विद्यालयको आम्दानीका स्रोतहरूलाई प्राथमिकतामा राखेर विद्यालयको दिगो विकास र शैक्षिक गुणस्तरमा सुधार हुने सम्भावनालाई मध्यनजर गरी सबै स्रोतहरूलाई विद्यालयले उचित रूपमा परिचालन गर्ने योजना बनाएको छ।समावेश हुने मुख्य आम्दानीका स्रोतहरू निम्नानुसार छन् :

क. सरकारी अनुदान (Government Grants)

- शिक्षा मन्त्रालय, प्रदेश सरकार वा स्थानीय सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान ।
- शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि विशेष परियोजना अनुदान ।

ख. अभिभावक सहयोग

- विद्यार्थी भर्नामा अभिभावक सहयोग ।
- वार्षिक रूपमा अभिभावक सहयोग ।
- परीक्षा शीर्षकमा अभिभावक सहयोग ।
- कम्प्युटर तथा अन्य प्राविधिक शीर्षकमा अभिभावक सहयोग ।
- अतिरिक्त कक्षा सञ्चालनमा अभिभावक सहयोग ।
- अतिरिक्त क्रियाकलापमा अभिभावक सहयोग (जस्तै: खेलकुद, सांस्कृतिक कार्यक्रम) ।

ग. दान तथा सहयोग (Donations and Contributions)

- विद्यालयका चन्दादाता, अभिभावक वा सहयोगी व्यक्तिहरूबाट प्राप्त दान वा सहयोग रकम ।
- निजी क्षेत्र वा गैर-सरकारी संस्थाहरूबाट प्राप्त आर्थिक सहयोग ।
- अक्षयकोष दाताहरूबाट उपलब्ध हुने अक्षयकोष छात्रवृत्तिकोष ।

घ. विद्यालयका गतिविधिहरूबाट आम्दानी (Income from School Activities)

- कार्यक्रमहरू (जस्तै: वार्षिक उत्सव, खेलकुद प्रतियोगिता, महोत्सव) आयोजना गरेर सङ्कलन गरिने रकम ।
- अन्य शैक्षिक गतिविधिहरूबाट प्राप्त रकम ।

ङ. सरकारी तथा गैरसरकारी परियोजनाहरू (Government and NGO Projects)

- विद्यालय सुधारका लागि सरकारी र गैरसरकारी संस्थाहरूको विशेष परियोजनाहरूबाट प्राप्त सहयोग ।
- अन्तर्राष्ट्रिय अनुदान वा सहायता ।

च. भवन भाडा (Building Rental Income)

- विद्यालयको क्यान्टिन वा सटरहरू भाडामा दिएर प्राप्त आम्दानी ।
- खेतीको जमिन वा अन्य सुविधाहरूको प्रयोगबाट प्राप्त ठेक्का असुली रकम ।

छ. अन्य स्रोतहरू (Other Sources)

- पाठ्यपुस्तक वा स्टेशनरी पसल राखेवापतको भाडा ।
- क्यान्टिन वा फुड स्टलको भाडा ।
- परिवहन अभिभावक सहयोग (जस्तै: विद्यार्थीका लागि बस सेवा) ।
- विद्यालयको नाममा आयोजित विभिन्न कोचिङ कक्षा, तालिम वा सेमिनारबाट प्राप्त हुने अभिभावक सहयोग ।

ज. सञ्चालन खर्च कटौतीबाट बचत (Savings from Operational Cost Reduction)

- विद्यालयले खर्च घटाएर बचत गर्न सक्ने शीर्षकहरू (जस्तै: सञ्चालन बचत, मर्मतसम्भार खर्च) बाट विद्यालयको स्थायी सञ्चित कोष खडा गरी दीर्घकालमा विद्यालयको शिक्षक कर्मचारी तथा विद्यार्थीहरूको छात्रवृत्ति र विद्यालयको स्थायी सम्पत्ति अभिवृद्धि कोषका लागि विद्यालय सञ्चित कोष खडा गर्ने प्रस्तावित अनुमान गरिएको छ ।

झ. सहकार्य र साझेदारीबाट प्राप्त लाभ (Benefits from Partnerships)

- अन्य विद्यालयहरू, शैक्षिक संस्था वा निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरी प्राप्त आर्थिक सहयोग वा साझेदारीको लाभ ।
- अनुदान र सहायता : सरकार, स्थानीय तह, सङ्घ संस्थाबाट प्राप्त अनुदान वा सहायता रकमलाई लेखा राखिएको छ ।
- अभिभावक सहयोग : विद्यार्थीका अभिभावकहरूले बुझाउने अभिभावक सहयोग, विद्यार्थी भर्नामा अभिभावक सहयोग, वार्षिक अभिभावक सहयोग र अन्य सेवाहरूबाट प्राप्त रकमको अनुमान समावेश गरिएको छ ।
- अन्य स्रोतहरू : दान, सहयोग, विद्यालयका विभिन्न कार्यक्रम (जस्तै : मेला, प्रदर्शनी वा प्रतियोगिता) बाट आउने रकम यस शीर्षकमा थपिएका छन् ।

३. खर्चको अनुमान:

- शैक्षिक कार्यक्रम : विद्यालयमा सञ्चालन हुने शैक्षिक कार्यक्रम (जस्तै : दैनिक शिक्षण क्रियाकलाप, अतिरिक्त पाठ्यक्रम गतिविधि, तालिम, पुस्तक खरिद, पाठ्यसामग्री, विज्ञान प्रयोगशाला) को खर्च ।
- जनशक्ति व्यवस्थापन : शिक्षक तथा कर्मचारीको तलब, भत्ता, तालिम तथा क्षमता अभिवृद्धि खर्च ।
- भौतिक संरचना निर्माण मर्मत सम्भार : विद्यालयको भवन, कक्षा, फर्निचर मर्मत, पुनर्निर्माण र विस्तार ।
- सूचना प्रविधि : कम्प्युटर, इन्टरनेट, डिजिटल शिक्षा उपकरणहरूको खरिद र मर्मत प्रविधि तथा सफ्टवेयर खर्च आदि ।
- प्रशासनिक खर्च : कार्यालय व्यवस्थापन, लेखासम्बन्धी खर्च, बिजुली-पानी विद्यालयले प्रदान गर्ने छात्रवृत्ति वा शुल्क सहूलियत र अन्य प्रशासनिक कार्यहरूको लागि खर्च बजेटमा राखिएको छ ।

४. बजेटको प्राथमिकता निर्धारण :

- विद्यालयका लक्ष्य र प्राथमिकताअनुरूप बजेटलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ जस्तै: विद्यालय सुधार, नयाँ कार्यक्रमको शुरुवात, शैक्षिक गुणस्तर सुधार, सूचना प्रविधि, शिक्षकहरूको तालिम, शिक्षक कर्मचारी प्रोत्साहन, शैक्षिक अवलोकन भ्रमण, शैक्षिक प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा लेखन, शिक्षक कर्मचारीहरूको सामाजिक सुरक्षा कोष सञ्चालन आदि विषयलाई उच्च प्राथमिकतामा राखिएको छ ।

५. आम्दानी र खर्चको विवरण :

विद्यालयको बजेट बनाउँदा एउटा व्यवस्थित ढाँचामा तलको तालिकामा गत आ. व. को यथार्थ विवरण र चालू आर्थिक वर्षको अनुमानलाई समावेश गरिएको छ; जहाँ आम्दानी र खर्चका स्रोत वा शीर्षक उल्लेख गरिएका छन् ।

तालिका १

आ.व. २०८१/२०८२ को अनुमानित समष्टिगत आय विवरण

सि.नं.	विवरण	आ. व. २०८०/२०८१ को वास्तविक	आ.व. २०८१/२०८२ को अनुमानित
१	गतवर्षको सञ्चालन बचत मौज्जात	६७४५५४४७।५५	७६५४३१८२।११
२	सरकारी निकास तलव भत्ता	३००६८४०८।४०	३०५०००००।००
३	दिवा खाजा	१६१६८९५।००	१७०००००।००
४	विद्यालय नमुना विकास (विज्ञान विषय प्रवर्द्धन कार्यक्रम)	६००००००।००	६००००००।००
५	पाठ्यपुस्तक	२३९०१५३।१३	२४०००००।००
६	खुल्ला शिक्षा	५०००००।००	१००००००।००
७	प्रविधिक धार (PCF)	२७६००००।००	२८,००,०००।००
८	छात्रवृत्ति तथा विशेष कक्षा	९३४०००।००	१००००००।००
९	अन्य विविध सरकारी निकास	३११४५७४.००	१०००००००।००
१०	अभिभावक सहयोग	६७९,८०३६०।००	७०००००००।००
११	परीक्षा सहयोग	२६०७२७४।००	२७०००००।००
१२	यातायात सहयोग	९०६९८२५।००	१०००००००।००
१३	रजिष्ट्रेसन तथा परीक्षा	१६४६०००।००	१७०००००।००
१४	अन्य आय (विद्यालयको जग्गा खेती ठेक्का तथा विविध शीर्षकमा)	२७२८५६३।००	३००००००।००
१५	घरभाडा	३७०३००।००	५०००००।००

१६	ब्याज आय	७८६७११।५३	८०००००।००
जम्मा		२०००२८८११.६०	२२०६४३१८२।११

विद्यालयको आम्दानी शीर्षकअन्तर्गत मुलभूत हिस्सा अभिभावक सहयोगको नै रहेको छ । सरकारी अनुदानका स्रोतहरू शिक्षक कर्मचारी पारिश्रमिकलगायत नमुना विद्यालय विकास कार्यक्रम र विज्ञान विषय प्रवर्धन कार्यक्रमको रकम सुन्दरहरैँचा नगरपालिकामार्फत प्राप्त हुने गरी अनुमानित गरिएको छ । आयोजना कार्यान्वयन इकाइबाट भवन तथा छात्रवास भवन निर्माण आयोजनाले सोझै टेन्डरमार्फत काम गराउने भएकाले विद्यालयको बजेटमा उक्त आयोजना समावेश गरिएको छैन । गत आ. व. को वास्तविक आयबाट करिब १० प्रतिशत आम्दानी वृद्धि हुने गरी अनुमानित आम्दानी प्रस्तावित गरिएको छ । कार्यक्रमिक हिसाबले सुकुना मा. वि. को समग्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न प्रक्षेपित आय स्वाभाविक हुने अनुमान गरिएको छ ।

सि.नं.	विवरण	आ. व. २०८०/०८१ यथार्थ खर्च	आ. व. २०८१/०८२ अनुमानित खर्च
१	तलब भत्ता	३००६८४०८।४०	३०००००००।००
२	दिवा खाजा	१६३७९२०।००	२००००००।००
३	पाठ्यपुस्तक	२३२९२९६।००	२५०००००।००
४	पूँजीगत खर्च (विज्ञान शिक्षा प्रवर्द्धन भवन निर्माणसहित)	९४७०४३६।००	१०००००००।००
५	विशेष तथा खुल्ला शिक्षा	५३०६९८।००	१००००००।००
६	प्राविधिक धार	७९८३५५।००	२७०००००।००
७	रजिष्ट्रेसन तथा परीक्षा	२२३१८८९।००	२३०००००।००
८	छात्रवृत्ति (विज्ञान शिक्षा प्रवर्द्धनसहित)	४७७६००।००	१००००००।००
९	अन्य खर्च	४४१६१०।००	५०००००।००
१०	निजी स्रोत शिक्षक कर्मचारी तलब भत्ता	४५०२०३५६।१०	५०००००००।००
११	सञ्चालन खर्च	१६३७९२०।००	२००००००।००
१२	आन्तरिक परीक्षा	२३२९२९६।००	२५०००००।००
१३	यातायात खर्च सवारी साधन खरिद	९४७०४३६।००	२०००००००।००
१४	अतिरिक्त क्रियाकलाप	७९३०५।००	५०००००।००
१५	मर्मत सम्भार खर्च	२३०५८५८।००	२००००००।००
१६	पोसाक खर्च	२०७९२०।००	४०००००।००
१७	कार्यक्रम सञ्चालन निर्माण	१४४४८३२६।००	२०००००००।००
१८	सञ्चालन बचत	७६५४३१८२।११	२१२४३१८२।११
१९	विद्यालयको सञ्चित कोष (छात्रवृत्ति अक्षयकोष ४०,८०,००० बाहेक)		५०००००००।००
जम्मा		२०००२८८११।६१	२२०६४३१८२।११

बजेटको खर्च शीर्षकहरूलाई शैक्षिक कार्यक्रम खर्च, कर्मचारी तलब भत्ता, भवन निर्माण नमुना विद्यालय तथा विज्ञान शिक्षा प्रवर्धन कार्यक्रम र १२ नं. वडाको शाखा भवन निर्माणसहित, मर्मत तथा विस्तार, प्रशासनिक खर्च, सूचना प्रविधि खर्चतर्फका खर्चहरू शिक्षक तालिम, सेमिनार, गोष्ठी, पाठ्यक्रम प्रबोधीकरण, शिक्षक कर्मचारी प्रोत्साहन/ सम्मान, शैक्षिक अवलोकन भ्रमण, शैक्षिक तथा प्राज्ञिक अनुसन्धान लेखन, शिक्षक कर्मचारीहरूको सामाजिक सुरक्षा कोष सञ्चालन, उपादान, औषधी उपचार खर्च र विद्यालयद्वारा प्रस्तुत गरिने छात्रवृत्ति तथा विद्यालय विकास कार्यक्रम आदि पर्दछन् । गतवर्षको यथार्थ खर्चबाट करिब १० प्रतिशत खर्च बढाएर प्रस्तावित बजेट निर्माण गरिएको छ । बजेटको विस्तृत विवरण दफागत रूपमा र कार्यक्रम कार्यान्वयनको शीर्षकगत विवरणसमेत तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

६. आम्दानी र खर्चको तुलनात्मक विश्लेषण :

बजेटमा कुल आम्दानी र कुल खर्चको तुलना गर्दा सन्तुलित बजेट बनाउन खोजिएको छ। निजीस्रोतमा सञ्चालित कार्यक्रमको सुरक्षणको लागि सञ्चालन बचतमा केही सुधार हुने गरी कार्यक्रम तयार गरिएका छन् । विद्यालयको दीर्घकालीन व्यवस्थापनलाई ध्यान दिएर सञ्चितकोष राख्ने गरी विनियोजन गरिएको छ।

७. बजेट अनुमोदन:

- तयार भएको बजेटलाई विद्यालय व्यवस्थापन समिति (SMC) मा पेस गरी २०८१।०८।२६ को बैठकबाट बुँदागत रूपमा छलफल गरी संशोधनसहित पारित गरिएको छ।
- अभिभावक तथा अन्य सरोकारवालाहरूसँग बजेटबारे पर्याप्त छलफल गरिएको छ । लेखा परीक्षण प्रतिवेदन र सामाजिक परीक्षण समितिले दिएका सुझावहरू सम्बोधन हुनेगरी कार्यक्रम राखिएका छन् ।

८. अनुगमन र समीक्षा:

- बजेटको सही कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्न नियमित समीक्षा तथा अनुगमन विद्यालय व्यवस्थापन समिति र विद्यालय प्रशासन तथा शिक्षक अभिभावक सङ्घबाट गरिनेछ।
- आवश्यक परे बजेटको पुनरावलोकन गर्ने र नयाँ रणनीति तय गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने निर्णायक अधिकार नियमानुसार वि. व्य. स. मा निहित रहनेछ।

निष्कर्ष:

यस विद्यालयको बजेट बनाउँदा स्रोतको मूल्याङ्कन, प्राथमिकताका आधारमा खर्चको व्यवस्थापन र नियमित समीक्षाका पक्षलाई विशेष ध्यान दिइएको छ । बजेट तथा कार्यक्रमको आधारमा विद्यालयले तय गरेका महत्त्वपूर्ण शैक्षिक तथा व्यवस्थापकीय कार्य सु-व्यवस्थित बन्ने र विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधारमा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

परिच्छेद-४
व्यवस्थापकीय पक्ष

४.१. विद्यालय व्यवस्थापन

यस खण्डमा मुख्य गरी विद्यालयको व्यवस्थापन पक्षसँग सम्बन्धित जानकारीहरू सङ्क्षिप्त रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ । विद्यालयलाई चुस्त दुरुस्त रूपमा सञ्चालन गर्नका लागि निम्नलिखित निकायहरूको व्यवस्था गरी कार्य सञ्चालन गर्ने गरिएको छ ।

क) विद्यालय व्यवस्थापन समिति

शिक्षा ऐन तथा नियमावलीले व्यवस्था गरेको अत्यन्त महत्वपूर्ण निकायको रूपमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति रहेको छ । विद्यालय व्यवस्थित रूपले सञ्चालन गर्नका लागि यस समितिले विद्यालय र अभिभावकहरूका विच पुलको काम गर्नुका साथै विद्यालयको भौतिक तथा आर्थिक पक्ष सुदृढ बनाउन उल्लेखनीय प्रयत्नहरू गरेको छ । यस विद्यालयको सर्वतोमुखी विकासमा विद्यालय व्यवस्थापन समितिले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरिरहेको छ । मिति २०८० साल भाद्र ०५ गतेका दिन सर्वसम्मत रूपले गठन भएको विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरूको विवरण निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका नं. ४.१
विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरूको नामावली-२०८०
गठन मिति : २०८० साल भाद्र ०५ गते

क्र.सं.	नाम	पद	ठेगाना	विशेष	सम्पर्क नम्बर
१	श्री मातृकाप्रसाद ढकाल	अध्यक्ष	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	मनोनीत	९८४२५६६८४८
२	श्री गणेशकुमार कार्की	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	निर्वाचित	९८४२१५३२३७
३	श्री एकेन्द्र राई	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	निर्वाचित	९८४०९६२९२९
४	श्री मनमाया तामाङ	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	निर्वाचित	९८०७३१००९८
५	श्री चिना निरौला (भट्टराई)	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-११, मोरङ	निर्वाचित	९८४१२९२४५८
६	श्री रामकुमार मास्के	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	मनोनीत	९८४२५०४९९५
७	डा. ईश्वरकुमार राई	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक प्रतिनिधि	९८५२०४१७३९
८	श्री राजकुमार राई	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	वडाध्यक्ष	९८४२२२२२८२
९	श्री हिक्मतबहादुर बस्नेत	सदस्य-सचिव	इटहरी-८, सुनसरी	प्रधानाध्यापक	९८५२०५७००६

ख) शिक्षक अभिभावक सङ्घ

शिक्षा ऐन र नियमावलीमा व्यवस्था भएअनुसार यस सुकुना उच्च माध्यमिक विद्यालयमा ११ सदस्यीय शिक्षक अभिभावक सङ्घ कार्यरत छ । विद्यालयको शैक्षिक सुधारका लागि यस सङ्घले विद्यालय समुदायबीच सम्पर्क राखी

महत्त्वपूर्ण सहयोग पुऱ्याएको छ । विशेषतः विद्यालय परिवार र अभिभावकका बीचमा सुमधुर सम्बन्ध स्थापित गर्न प्रयत्नरत छ र त्यसमा यो सफल पनि भएको छ । मिति २०८० साल भाद्र २६ गते गरिएको शिक्षक अभिभावक सङ्घका पदाधिकारीहरूको विवरण निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका नं.४.२				
शिक्षक अभिभावक सङ्घ कार्यकारी समितिका पदाधिकारीहरूको नामावली				
गठन मिति : २०८० साल भाद्र २६ गते				
क्र.सं.	नाम	पद	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर
१	श्री खगेन्द्रप्रसाद घिमिरे	अध्यक्ष	सुन्दरहरैँचा-९, मोरङ	९८४२०३८६८०
२	श्री पदम गिरी	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	९८४२१५४९३७
३	श्री भीमादेवी खतिवडा	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	९८४२३६७४३६
४	श्री यमुना थापा	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	९८६२३१३३०८
५	श्री बेलकुमारी घिमिरे	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	९८४२३०९९५२
६	श्री मुकेशप्रसाद दुलाल	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	९८४२५५२०२२
७	श्री हरिप्रसाद पोखेल	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-११, मोरङ	९८६६४८४८६०
८	श्री लक्ष्मीप्रसाद भट्टराई	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	९८४२२३२६१४
९	श्री गङ्गाकुमारी पोखरेल (शिक्षक प्रतिनिधि)	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	९८६२०५७९२९
१०	श्री मातृकाप्रसाद ढकाल (विव्यस अध्यक्ष)	सदस्य, पदेन	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	९८४२५६६८४८
११	श्री हिक्मतबहादुर बस्नेत (प्रधानाध्यापक)	सदस्य सचिव	इटहरी-८, सुनसरी	९८५२०५७००६

स्रोत : विद्यालय अभिलेख,

ग) सल्लाहकार समिति

तालिका नं. ४.३ सल्लाहकार समितिको नामावली

गठन मिति : २०८० साल भाद्र १७ गते

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	पद
१	माननीय सुनीलकुमार शर्मा	विराटनगर, मोरङ	प्रतिनिधि सभा, सदस्य
२	माननीय भानुभक्त ढकाल	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	पूर्व मन्त्री, प्रतिनिधि सभा
३	माननीय चन्द्रबहादुर गुरुङ	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	संविधान सभा, सदस्य
४	माननीय ज्ञानेन्द्र सुवेदी	बेलवारी-३, मोरङ	प्रदेश सभा, सदस्य कोसी प्रदेश, नेपाल
५	माननीय राजकुमार ओझा	सुन्दरहरैँचा-११, मोरङ	पूर्व राज्यमन्त्री, कोसी प्रदेश

६	श्री अजम्बर राई	सुन्दरहरैचा-३, मोरङ	प्रमुख, जिल्ला समन्वय समिति, मोरङ
७	श्री केदारप्रसाद गुरागाई	सुन्दरहरैचा-१०, मोरङ	नगर प्रमुख, सुन्दरहरैचा नगरपालिका
८	श्री अकलीदेवी चौधरी	सुन्दरहरैचा-४, मोरङ	नगर उपप्रमुख, सुन्दरहरैचा नगरपालिका
९	श्री केशव अधिकारी	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	अध्यक्ष, सुकुना बहुमुखी क्याम्पस
१०	श्री अर्जुनराज अधिकारी	सुन्दरहरैचा-३, मोरङ	क्याम्पस प्रमुख, सुकुना बहुमुखी क्याम्पस
११	श्री शिवप्रसाद ढकाल	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	पूर्व नगर प्रमुख, सुन्दरहरैचा नगरपालिका
१२	श्री धनमाया तामाङ	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	पूर्व नगर उपप्रमुख, सुन्दरहरैचा नगरपालिका
१३	श्री पीतकुमार श्रेष्ठ	सुन्दरहरैचा-४, मोरङ	पूर्व प्रधानाध्यापक
१४	श्री अमृतप्रसाद आचार्य	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	पूर्व प्रधानाध्यापक
१५	श्री मेदिनीप्रसाद बराल	सुन्दरहरैचा-१०, मोरङ	पूर्व प्रधानाध्यापक
१६	श्री लक्ष्मीकुमार श्रेष्ठ	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	पूर्व प्रधानाध्यापक
१७	श्री नारायणप्रसाद गौतम	बेलबारी-२, मोरङ	निवर्तमान प्रधानाध्यापक
१८	श्री हेमप्रसाद सुवेदी	सुन्दरहरैचा-९, मोरङ	पूर्व अध्यक्ष, विद्यालय व्यवस्थापन समिति
१९	श्री देवेन्द्रकुमार मास्के	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	पूर्व अध्यक्ष, विद्यालय व्यवस्थापन समिति
२०	श्री पदमबहादुर न्यौपाने	सुन्दरहरैचा-१०, मोरङ	निवर्तमान अध्यक्ष, विद्यालय व्यवस्थापन समिति
२१	श्री नारायणबहादुर थापा	सुन्दरहरैचा-१०, मोरङ	समाजसेवी, जग्गादाता
२२	श्री गोपालबहादुर थापा	सुन्दरहरैचा-१०, मोरङ	समाजसेवी, चन्दादाता
२३	श्री सुरेन्द्रबहादुर थापा	सुन्दरहरैचा-१०, मोरङ	समाजसेवी, जग्गादाता
२४	श्री रमेश खड्का	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	समाजसेवी, चन्दादाता
२५	श्री ललितबहादुर श्रेष्ठ	सुन्दरहरैचा-९, मोरङ	समाजसेवी, अक्षयकोषदाता
२६	श्री पुष्पराज ढकाल	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	समाजसेवी, अक्षयकोषदाता
२७	श्री रोशनप्रसाद ढकाल	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	वडाध्यक्ष, सुन्दरहरैचा न. पा. वडा नं. १२
२८	श्री नवराज चापागाई	सुन्दरहरैचा-९, मोरङ	अध्यक्ष, इन्द्रपुर साना शहरी खानेपानी तथा सरसफाइ आयोजना
२९	श्री कृष्णप्रसाद रिजाल	सुन्दरहरैचा-८, मोरङ	अध्यक्ष, सुन्दरहरैचा उद्योग वाणिज्य सङ्घ

घ) सामाजिक परीक्षण समिति

तालिका नं. ४.४

सामाजिक परीक्षण समितिको नामावली

गठन मिति : २०८१ साल साउन ३० गते

क्र.सं.	नाम	पद	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर	विशेष
१	श्री खगेन्द्रप्रसाद घिमिरे	संयोजक	सुन्दरहरैचा-९, मोरङ	९८४२०३८६८०	शिअसं अध्यक्ष
२	श्री पदम गिरी	सदस्य	सुन्दरहरैचा-१०, मोरङ	९८४२१५४९३७	अभिभावक

३	श्री बेलकुमारी घिमिरे	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	१८४२३०९९५२	महिला अभिभावक
४	श्री मुकेशप्रसाद दुलाल	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	१८४२५५२०२२	बुद्धिजीवी
५	श्री ओमप्रकाश थपलिया	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	१८४२३२३७९६	बडाध्यक्षले तोकेको व्यक्ति
६	श्री जिज्ञासा सापकोटा	सदस्य	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ		उच्चतम कक्षाको प्रथम छात्रा
७	श्री महेशप्रसाद रेग्मी	सदस्य सचिव	इटहरी इटहरी-९, सुनसरी	१८४२०३१३६६	शिक्षक प्रतिनिधि

ड) स्थापनाकालदेखि हालसम्मका विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष

तालिका नं. ४.५ स्थापनाकालदेखि हालसम्मका विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरूको नामावली				
क्रं सं	नाम	ठेगाना	कार्यावधि	
			देखि	सम्म
१	नेत्रप्रसाद रिमाल	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	२०२९.०५.०४	२०३१.०३.०६
२	त. हर्कनारायण प्रधान	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	२०३१.०३.०७	२०३८.०४.२१
३	विचारसिंह कन्दड्वा	सुन्दरहरैँचा-९, मोरङ	२०३८.०४.२२	२०४६.१२.२४
४	मानबहादुर बस्नेत	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	२०४९.०६.०६	२०५२.०९.११
५	चन्द्रबहादुर गुरुङ	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	२०५४.११.२२	२०५५.०५.१०
६	हेमप्रसाद सुवेदी	सुन्दरहरैँचा-९, मोरङ	२०५९.०३.२२	२०६२.०६.०७
७	देवेन्द्रकुमार मास्के	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	२०६२.०६.०८	२०६७.०५.१८
८	हेमप्रसाद सुवेदी	सुन्दरहरैँचा-९, मोरङ	२०६७.०५.१९	२०७१.१२.१७
९	पदमबहादुर न्यौपाने	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	२०७१.१२.१८	२०८०.०५.०४
१०	मातृकाप्रसाद ढकाल	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	२०८०.०५.०५	हालसम्म

च) स्थापनाकालदेखि हालसम्मका प्रधानाध्यापक

तालिका नं. ४.६ स्थापनाकाल देखि हालसम्मका प्रधानाध्यापकहरूको नामावली				
क्रं सं	नाम	ठेगाना	कार्यावधि	
			देखि	सम्म
१	सदानन्द बराल	सुन्दरहरैँचा, मोरङ	२०२९.०९.१४	२०३०.०४.३०
२	भोलानाथ शर्मा अधिकारी	डिपुरावस्ती, आसाम	२०३०.०५.०१	२०३१.१२.०४
३	मदन श्रेष्ठ	जख्लाबन्दा, आसाम	२०३१.१२.०५	२०३२.०५.१२
४	टोमबहादुर श्रेष्ठ	सुन्दरहरैँचा-७, मोरङ	२०३२.०५.१३	२०३२.१०.१५

५	केदारबहादुर भण्डारी	विराटनगर, मोरङ	२०३२.१०.१६	२०३३.१०.१२
६	भोजकुमार गौतम	विराटनगर, मोरङ	२०३३.१०.१३	२०३५.०९.२६
७	सरस्वतीप्रसाद बजगाई	सुन्दरहरैँचा-११, मोरङ	२०३५.०९.२७	२०३५.१२.१०
८	भोलानाथ पोखरेल	विराटनगर, मोरङ	२०३५.१२.११	२०३७.१२.०९
९	भद्रमान श्रेष्ठ	धरान, सुनसरी	२०३७.१२.१०	२०३९.१२.१६
१०	मेदिनीप्रसाद बराल	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	२०३९.१२.१७	२०४१.०७.३०
११	जगन्नाथ शर्मा	उर्लाबारी, मोरङ	२०४१.०८.०१	२०४८.०३.०१
१२	पीतकुमार श्रेष्ठ	सुन्दरहरैँचा-६, मोरङ	२०४८.०३.०१	२०७१.०३.३२
१३	अमृतप्रसाद आचार्य	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	२०७१.०४.०१	२०७३.०१.०२
१४	लक्ष्मीकुमार श्रेष्ठ	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	२०७३.०१.०३	२०७९.०३.०८
१५	दामोदर तिम्सिना	पथरीशनिश्चरे-१, मोरङ	२०७९.०३.०९	२०७९.०८.०२
१६	नारायणप्रसाद गौतम	बेलबारी-२, मोरङ	२०७९.०८.०३	२०८०.०५.०५
१७	हिक्मतबहादुर बस्नेत	इटहरी-८, सुनसरी	२०८०.०५.०६	हालसम्म

छ) विद्यालयमा शिक्षक कर्मचारीहरूको व्यवस्था

विद्यालय सञ्चालनका लागि सरकारी अनुदानमा कार्यरत शिक्षकहरूको सङ्ख्या विभिन्न तह गरेर जम्मा ४८ जना रहेको छ । विद्यालय स्रोतबाट करार सेवा पूर्णकालीन र अंशकालीन गरी जम्मा ८८ जना विभिन्न तह र विषय शिक्षकहरूको प्रबन्ध गरिएको छ । विद्यालय कर्मचारीहरू न्युनतम सहयोग सरकारबाट ३ जनाका लागि मात्र प्राप्त छ भने बाँकी २१ जना विद्यालय स्रोतबाट कर्मचारीको प्रबन्ध गरिएको छ । शिक्षक कर्मचारीको विवरण यसप्रकार छ ।

१) पूर्णकालीन शिक्षक

तलिका नं. ४.७

पूर्णकालीन शिक्षकहरूको विवरण-२०८१

क्र.सं.	शिक्षकको नाम	ठेगाना	पद	शिक्षक सङ्केत नं.	तह/श्रेणी	शैक्षिक योग्यता	नियुक्तिको किसिम	नियुक्ति मिति
१	श्री हिक्मतबहादुर बस्नेत	इटहरी-८, सुनसरी	प्र.अ.	१०१०७९	मा.वि.तृतीय	एम.ए., बी.एड.	स्थायी	२०६१.०२.२४
२	श्री राजेन्द्रप्रसाद गिरी	बेलवारी-२, मोरङ	स. प्र.अ.	१४९७४७	मा.वि.तृतीय	एम.एड., अङ्ग्रेजी	स्थायी	२०७१.०५.१८
३	श्री महेशप्रसाद रेग्मी	इटहरी-९, सुनसरी	शिक्षक	१४९७५१	मा.वि.तृतीय	एम.एस्सी.(गणित), एम.ए., बी.एड.	स्थायी	२०६३.०७.२६
४	श्री जगतबहादुर वन	बेलवारी-५, मोरङ	शिक्षक	१५६७१४	मा.वि.तृतीय	एम.एस्सी.(भौतिकशास्त्र), बी.एड.	स्थायी	२०७२.०९.१४
५	श्री राजकुमार निरौला	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	१५१९६९	मा.वि.तृतीय	एम.एड.(गणित)	स्थायी	२०७१.०५.१८
६	श्री ज्ञानबहादुर राउत	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	१३८२५०	मा.वि.तृतीय	एम.एड.(नेपाली), बी.एड. (अङ्ग्रेजी)	स्थायी	२०६३.०६.२९
७	श्री लोकबन्धु थापा	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	१५९८१६	मा.वि.तृतीय	एम.एड. (नेपाली), एल. एल. बी.	स्थायी	२०७४.०३.२८
८	श्री युवराज पोखेल	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	१७५४११	मा.वि.तृतीय	एम.एड., अङ्ग्रेजी	स्थायी	२०७६.०४.०२
९	श्री मनिराज लिम्बू	कानेपोखरी-६, मोरङ	शिक्षक	**	मा.वि.द्वितीय	एम.एस्सी (भौतिकशास्त्र), बी.एड	करार	२०७२.०८.१०
१०	श्री जीवन श्रेष्ठ	कानेपोखरी-७, मोरङ	शिक्षक	**	मा.वि.द्वितीय	एम.एस्सी. (रसायनशास्त्र), बी.एड	करार	२०७२.०८.१८
११	श्री रमेश खतिवडा	बेलवारी-२, मोरङ	शिक्षक	**	मा.वि.द्वितीय	एम.एस्सी (भौतिकशास्त्र), बी.एड	करार	२०७२.१०.१७
१२	इ.सरोज भट्टराई	सुन्दरहरैँचा-८, मोरङ	प्रशिक्षक	**	मा.वि.द्वितीय	वि.इ.(सिभिल इन्जिनियरिङ)	करार	२०७३.०३.२०
१३	इ.पोष्टराज खड्का	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	प्रशिक्षक	**	मा.वि.द्वितीय	एम.इ.(सिभिल	करार	२०८०.०७.०१

						इन्जिनियरिङ)		
१४	श्री हरिप्रसाद भारती	फाकफोकथुम-४, इलाम	शिक्षक	**	मा.वि.द्वितीय	एम.एस्सी. (रसायनशास्त्र), बी.एड	करार	२०७४.०४.२२
१५	श्री किशोर दाहाल	मादी-५, संखुवासभा	शिक्षक	**	मा.वि.द्वितीय	एम.एस्सी (जीवशास्त्र), बी.एड	करार	२०७६.१०.२६
१६	इ. विक्रम खड्का	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	प्रशिक्षक	**	मा.वि.तृतीय	वि.इ. (सिभिल इन्जिनियरिङ)	करार	२०७१.०१.१५
१७	इ. अनिल तिमिसना	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	प्रशिक्षक	**	मा.वि.तृतीय	वि.इ. (सिभिल इन्जिनियरिङ)	करार	२०८०.११.०४
१८	डा. ईश्वरकुमार राई	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	१३८६९२	नि.मा.तृतीय	पिएच.डी.(नेपाली), एम. ए.(समाजशास्त्र)	स्थायी	२०६१.०८.०७
१९	श्री बालकुमार कालाखेती	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	१४९७४८	नि.मा.तृतीय	एम.ए. (अङ्ग्रेजी), एम.फिल.(अर्थशास्त्र)	स्थायी	२०६०.१२.२९
२०	श्री नीरबहादुर लिम्बू	छथर-४, तेह्रथुम	शिक्षक	१३५६११	नि.मा.द्वितीय	एम.एड. (गणित)	स्थायी	२०६३.०६.०१
२१	श्री ज्ञानेन्द्र सुवेदी	महालक्ष्मी-७, धनकुटा	शिक्षक	१४९७४९	नि.मा.तृतीय	बी.एड. (अङ्ग्रेजी)	स्थायी	२०७१.०५.१८
२२	श्री माधवप्रसाद दाहाल	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	१७१६५३	नि.मा.तृतीय	आइ.ए.	स्थायी	२०६४.०४.०१
२३	श्री वीरेन्द्रप्रसाद अधिकारी	बेलबारी-५, मोरङ	शिक्षक	१७१६५९	नि.मा.तृतीय	एम.एस्सी, बी.एड	स्थायी	२०७५.१२.२९
२४	श्री धर्मकुमारी कालाखेती	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	१५६२८२	नि.मा.तृतीय	एम. एड. (इ.पि.एम.)	स्थायी	२०७१.०५.१८
२५	श्री कृष्णराज पौडेल	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	स. प्रशिक्षक	**	नि.मा.तृतीय	आई. इ. (सिभिल)	करार	२०७०.०२.१२
२६	श्री सागर प्रधान	बेलबारी-११, मोरङ	स. प्रशिक्षक	**	नि.मा.तृतीय	आई. इ. (सिभिल)	करार	२०७७.०६.०२
२७	श्री भीमप्रसाद दाहाल	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	१४९७५२	प्रा.वि.द्वितीय	बी.एड.	स्थायी	२०५०.०४.२९
२८	डा. पदमप्रसाद विमली	इटहरी- ४, सुनसरी	शिक्षक	५२९१६	प्रा.वि.द्वितीय	पिएच.डी.(नेपाली)	स्थायी	२०४८.०६.२३
२९	श्री गङ्गाकुमारी पोखरेल	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	१४९७५३	प्रा.वि.द्वितीय	आइ.ए.	स्थायी	२०६३.०७.२६
३०	श्री अम्बिका बस्नेत	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	१४९७५०	प्रा.वि.द्वितीय	एम. एड. (इ.पि.एम.)	स्थायी	२०६३.०७.२६

३१	श्री विनीता दाहाल	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	१५१९७९	प्रा.वि.तृतीय	एम. एड. (इ.पि.एम.)	स्थायी	२०७१.०५.२७
३२	श्री दिलकुमारी न्यौपाने	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	१५२९०९	प्रा.वि.तृतीय	एम.एड.	स्थायी	२०७१.०५.२९
३३	श्री युवराज खुलाल	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	१५१८२१	प्रा.वि.तृतीय	बी.एड.	स्थायी	२०७१.०५.२७
३४	श्री जयप्रकाश निरौला	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	३२०५६	प्रा.वि.द्वितीय	एस.एल.सी.	स्थायी	२०५०.०४.२९
३५	श्री देवीप्रसाद गौतम	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	१७१५८५	प्रा.वि.तृतीय	आइ.ए.	स्थायी	२०६४.०४.१०
३६	श्री अशोक पौड्याल	सुन्दरहरैँचा-८, मोरङ	शिक्षक	१४९१०२	प्रा.वि.तृतीय	एम. एड. (इ.पि.एम.)	स्थायी	२०७१.०४.२०
३७	श्री यशोदा धमाल	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	१८१११८	प्रा.वि.तृतीय	एम.एड.(अङ्ग्रेजी)	स्थायी	२०७६.०७.२५
३८	श्री सुनिता पौडेल	इटहरी -०८, सुनसरी	शिक्षक	१७९४२०	प्रा.वि.तृतीय	बी.एड. (अङ्ग्रेजी)	स्थायी	२०७६.०७.२८
३९	श्री साकार शर्मा चापागाईं	बेलबारी-३, मोरङ	शिक्षक	**	प्रा.वि.तृतीय	एम.एड.(जनसङ्ख्या शिक्षा), प्राकशास्त्री	राहत	२०६०.०१.०२
४०	श्री विमला कार्की	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	**	प्रा.वि.तृतीय	एस.इ.इ.	राहत	२०६७.०६.१२
४१	श्री विनीता दाहाल	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	**	प्रा.वि.तृतीय	एम. एड. (नेपाली)	राहत	२०७४.११.०३
४२	श्री कौशिला थापा मगर	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	स.का.	**	**	+२ शिक्षा	करार	२०६३.०८.२०
४३	श्री कौशिलाकुमारी निरौला	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	स.का.	**	**	+२ शिक्षा	करार	२०६२.०४.२३
४४	श्री बिनाकुमारी चौधरी	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	स.का.	**	**	+२ शिक्षा	करार	२०६५.०२.०१
४५	श्री रूपा लिम्बू	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	स.का.	**	**	+२ शिक्षा	करार	२०७१.०३.०५
४६	श्री निर्मलाकुमारी राई	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	स.का.	**	**	+२ शिक्षा	करार	२०६१.०१.०१

स्रोत: विद्यालय अभिलेख

२) निजीस्रोत/करार शिक्षक

तलिका नं. ४.८ निजीस्रोत/करार शिक्षकहरूको विवरण-२०८१								
क्र.सं.	शिक्षकको नाम	ठेगाना	पद	अध्यापन गर्ने मुख्य तह	शैक्षिक योग्यता	विशिष्टीकरण विषय	नियुक्तिको किसिम	नियुक्ति मिति
१	श्री सन्तोष गौतम	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.ए., वि.एड., एल.एल.वि.	जनसङ्ख्या शिक्षा	अंशकालीन	२०७४.०१.०५
२	श्री पम्फादेवी अधिकारी	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.एड.	अङ्ग्रेजी	अंशकालीन	२०७४.०१.२४
३	श्री मुना श्रेष्ठ	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (प्रा.वि)	बी.बी.एस.	लेखाशास्त्र	पूर्णकालीन	२०७४.०२.०१
४	श्री सिर्जना पौडेल	सुन्दरहरैँचा-९, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (प्रा.वि)	वि.एड.	नेपाली	पूर्णकालीन	२०७४.०२.०१
५	श्री सविता खतिवडा	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (प्रा.वि)	वि.एड.	अङ्ग्रेजी	पूर्णकालीन	२०७४.०२.०१
६	श्री कविता थापा	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१२)	एम.एड.	नेपाली	पूर्णकालीन	२०७४.०५.१५
७	श्री विनीता बराल	चौबिसे-४, धनकुटा	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	एम.एड.	अङ्ग्रेजी	पूर्णकालीन	२०७५.०१.२३
८	श्री टङ्कप्रसाद ओझा	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१२)	एम.ए.	जनसङ्ख्या शिक्षा	अंशकालीन	२०७५.०४.१७
९	श्री दीपक खनाल	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	बी.एड.	अङ्ग्रेजी	अंशकालीन	२०७६.०१.२२
१०	श्री किशोरलाल गच्छदार	सुन्दरहरैँचा-२, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	बी.एस्सी.	रसायनशास्त्र	पूर्णकालीन	२०७६.०१.२२
११	श्री अनिल थापा	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	बी.एस्सी. सि.एस्.आई.टी.	कम्प्युटर	पूर्णकालीन	२०७६.०१.२३
१२	श्री गेहप्रसाद भण्डारी	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	एम.एड.	नेपाली	पूर्णकालीन	२०७६.०१.२३
१३	श्री सुमित्रा गुप्ता	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत	एम.एड.	नेपाली	पूर्णकालीन	२०७६.०१.२३

	साह			(नि.मा.वि)				
१४	श्री एलिजा लम्साल	सुन्दरहरैचा-९, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	एम.एस्सी.	वनस्पतिविज्ञान	पूर्णकालीन	२०७६.०१.२५
१५	श्री नवीनचन्द्र आचार्य	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.ए, वि.एड.	अङ्ग्रेजी	अंशकालीन	२०७६.०४.०१
१६	श्री रुपक घिमिरे	बेलबारी-२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	बी.एच.एम.	होटल व्यवस्थापन	पूर्णकालीन	२०७६.०४.०१
१७	श्री योगराज पोदार	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.एस्सी., बी.एड.	रसायनशास्त्र	पूर्णकालीन	२०७६.०४.०५
१८	श्री बविता भट्टराई	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१२)	एम.ए.	अर्थशास्त्र	पूर्णकालीन	२०७६.०४.१९
१९	श्री हरिमाया रिजाल	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	एम.एड.	नेपाली	पूर्णकालीन	२०७६.०४.१९
२०	श्री भोला थापा	धनकुटा-२, धनकुटा	शिक्षक	आधारभूत (प्रा.वि)	कक्षा १२	सांकेतिक भाषा	पूर्णकालीन	२०७६.०५.०१
२१	श्री रेवत लुईटेल	छथर-५, तेहथुम	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	बी.ए.	अङ्ग्रेजी, अर्थशास्त्र	पूर्णकालीन	२०७६.०८.०१
२२	श्री दीपा भट्टराई	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	बी.एड.	अङ्ग्रेजी	पूर्णकालीन	२०७६.०८.०१
२३	श्री सुरेन्द्रबाबु श्रेष्ठ	सुन्दरहरैचा-८, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.वि.एस.	लेखाशास्त्र	पूर्णकालीन	२०७६.१०.१३
२४	श्री कमल गिरी	बेलबारी-५, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.वि.एस.	लेखाशास्त्र	अंशकालीन	२०७७.०८.१४
२५	श्री लेखराज श्रेष्ठ	सुन्दरहरैचा-१, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.एड.	अङ्ग्रेजी	पूर्णकालीन	२०७७.०८.२२
२६	श्री नेत्रप्रसाद घिमिरे	सुन्दरहरैचा-७, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.ए., वि.एड.	अङ्ग्रेजी	अंशकालीन	२०७७.०८.२५
२७	श्री प्रदीप घिमिरे	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.ए., वि.एड.	अङ्ग्रेजी	पूर्णकालीन	२०७७.०९.०१
२८	श्री मिनाक्षी उप्रेती	सुन्दरहरैचा-१०, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (प्रा.वि)	वि.एड.	नेपाली	पूर्णकालीन	२०७७.०९.०२
२९	श्री लोकप्रकाश भट्टराई	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.वि.एस., बी.एड.	लेखाशास्त्र	पूर्णकालीन	२०७७.०९.०५
३०	श्री रोशन दाहाल	सुन्दरहरैचा-९, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.एस्सी., बी.एड. (भौतिक शास्त्र)	भौतिकशास्त्र	अंशकालीन	२०७७.०९.०८
३१	श्री विन्देकुमार चौधरी	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	एम.एड.	अङ्ग्रेजी	पूर्णकालीन	२०७७.०९.०८
३२	श्री सुस्मिता निरौला	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१२)	एम.एड.	रसायनशास्त्र	पूर्णकालीन	२०७७.०९.१२
३३	श्री रचना महर्जन	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	वि.एड.	जनसङ्ख्या शिक्षा	पूर्णकालीन	२०७७.०९.१३

३४	श्री दृष्टि दाहाल	सुन्दरहरैचा-०४, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	बि.एड.	अङ्ग्रेजी	पूर्णकालीन	२०७७.०९.१३
३५	श्री प्रदीप कार्की	सुन्दरहरैचा-०९, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१२)	एम.एस्सी.	भौतिकशास्त्र	अंशकालीन	२०७७.०९.१९
३६	श्री धनमणि आचार्य	सुन्दरहरैचा-१०, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	एम.एड.	गणित	अंशकालीन	२०७७.०९.१९
३७	श्री कामना श्रेष्ठ	सुन्दरहरैचा-०८, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	एम.बि.एस.	लेखाशास्त्र	पूर्णकालीन	२०७७.०९.१९
३८	श्री बेगबहादुर काफ्ले	महालक्ष्मी -१, धनकुटा	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.एड., एल.एल. बि.	कानून/पाठ्यक्रम	अंशकालीन	२०७७.१०.०३
३९	श्री अभिनारायण रिमाल	सुन्दरहरैचा-१०, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.ए.	जनसङ्ख्या शिक्षा	पूर्णकालीन	२०७७.१०.०५
४०	श्री नवीन खतिवडा	सुन्दरहरैचा-१०, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	बि.एस्सी., बी.एड	विज्ञान/गणित	अंशकालीन	२०७७.१०.०५
४१	श्री विराज बस्नेत	बेलबारी-११, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	+२	विज्ञान	पूर्णकालीन	२०७७.१०.०५
४२	श्री राजेश राजवंशी	कानेपोखरी-२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	बि.एस्सी.	भैतिक विज्ञान	पूर्णकालीन	२०७७.१०.०८
४३	श्री प्रदीप निरौला	सुन्दरहरैचा-११, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	बी.एस्सी.	भौतिक विज्ञान	पूर्णकालीन	२०७७.१०.०८
४४	श्री हिरा श्रेष्ठ	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (पूर्व प्रा.वि)	एस.एल.सी.	सवै	पूर्णकालीन	२०७७.११.०४
४५	श्री भवानी पोखरेल	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (पूर्व प्रा.वि)	आइ.एड.	सवै	पूर्णकालीन	२०७८.०८.०१
४६	श्री विवेक घिमिरे	सुन्दरहरैचा-१२, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	बी.सी.ए.	कम्प्युटर	पूर्णकालीन	२०७८.०८.०३
४७	श्री दुर्गामणि शर्मा	इटहरी-४, सुनसरी	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.एड.	अङ्ग्रेजी	अंशकालीन	२०७८.०८.०३
४८	श्री प्रकाश खड्का	सुन्दरहरैचा-३, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.ए.	अङ्ग्रेजी	पूर्णकालीन	२०७८.०८.०३
४९	श्री कुलवीर खवास	सुन्दरहरैचा-२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.एड.	अङ्ग्रेजी	अंशकालीन	२०७८.०८.०३
५०	श्री खगेन्द्र रिजाल	सुन्दरहरैचा-१०, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१२)	एम.एड.	अङ्ग्रेजी	पूर्णकालीन	२०७८.०८.०३
५१	श्री भनकबहादुर बस्नेत	सुन्दरहरैचा-१०, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.ए.	अङ्ग्रेजी	अंशकालीन	२०७८.०८.०३
५२	श्री सुरज खतिवडा	बेलबारी-२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.बी.एस.	लेखाशास्त्र	पूर्णकालीन	२०७८.०८.०३

५३	श्री ईश्वर थापा	गौरादह-०८, भापा	शिक्षक	मा.वि. (९/१२)	एम.बी.एस.,बी.एड.	लेखाशास्त्र	पूर्णकालीन	२०७८.०८.०३
५४	श्री नवीन भट्टराई	सुन्दरहरैँचा-८, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.ए., बी.एड	नेपाली	अंशकालीन	२०७८.०८.०३
५५	श्री सोमा बस्नेत	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.ए., बी.एड.	नेपाली	अंशकालीन	२०७८.०८.०३
५६	श्री बासुदेव अधिकारी	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.एड.	नेपाली	अंशकालीन	२०७८.०८.०३
५७	श्री नरोत्तम श्रेष्ठ	सुन्दरहरैँचा-४, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.एड., एल.एल.वि.	इ.पी.एम.	अंशकालीन	२०७८.०८.०३
५८	श्री पुष्कर नेपाल	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	बी.एस्सी. सि.एस.आई.टी.	कम्प्युटर	पूर्णकालीन	२०७८.०८.०३
५९	श्री होमकुमार पौडेल	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	बी.बी.एस.	लेखाशास्त्र	पूर्णकालीन	२०७८.०८.०३
६०	श्री दीपिका तामाङ	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	बी.बी.एस.	लेखाशास्त्र	पूर्णकालीन	२०७८.०८.०३
६१	श्री अनिता बस्नेत	सुन्दरहरैँचा-९, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.एड.	नेपाली	अंशकालीन	२०७८.०८.०५
६२	श्री सविता ओझा	सुन्दरहरैँचा-९, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.एस्सी.	जीवविज्ञान	अंशकालीन	२०७८.०८.०५
६३	श्री प्रतीक्षा श्रेष्ठ	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (प्रा.वि)	बी.बी.एस.	लेखाशास्त्र	पूर्णकालीन	२०७८.०८.०५
६४	श्री अञ्जु भट्टराई	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	एम.एड.	नेपाली	अंशकालीन	२०७८.०८.०८
६५	श्री प्रवेश तामाङ	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	बी.आइ.सि.टि.इ.	विज्ञान	पूर्णकालीन	२०७८.०८.०८
६६	श्री निर्मला सुवेदी	बेलबारी-३, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१२)	एम.बी.एस.	लेखाशास्त्र	पूर्णकालीन	२०७८.०८.०८
६७	श्री नारायणप्रसाद गुरागाई	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	बी.एड.	नेपाली	पूर्णकालीन	२०७९.०९.१६
६८	श्री खगेन्द्रप्रसाद भट्टराई	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.ए.	अर्थशास्त्र/अङ्ग्रेजी	पूर्णकालीन	२०७९.०९.१८
६९	श्री विश्वनाथ निरौला	बेलबारी-२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.बी.एस., बी.एड.	लेखाशास्त्र	अंशकालीन	२०७९.१०.२४
७०	श्री डम्बरप्रसाद भट्टराई	बेलबारी - ०२, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	बी.ए.	अङ्ग्रेजी	पूर्णकालीन	२०८०.०१.२७

७१	श्री श्यामबहादुर तामाड	सुनवर्सी- , मोरड	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	आई .एस्सी.	विज्ञान, गणित	पूर्णकालीन	२०८०.०१.२७
७२	श्री अजयकुमार साह	सुन्दरहरैचा-१२, मोरड	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	बी.एस्सी.	भौतिकशास्त्र	पूर्णकालीन	२०८०.०४.१७
७३	श्री नवराज सुवेदी	सुन्दरहरैचा-१०, मोरड	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	बी.एस्सी.	विज्ञान	अंशकालीन	२०८०.०५.०१
७४	श्री खड्गनारायण श्रेष्ठ	सुन्दरहरैचा-१२, मोरड	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	बी .एस्सी., वि.एड.	रशायनशास्त्र, गणित	पूर्णकालीन	२०८१.०१.२४
७५	श्री रामु ठाकुर	बेलबारी-२, मोरड	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	बी .एस्सी.एजी	कृषि	पूर्णकालीन	२०८१.०१.२४
७६	श्री सञ्जय भण्डारी	सुन्दरहरैचा-१०, मोरड	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	वि .एस्सी.	खाद्य प्रविधि	पूर्णकालीन	२०८१.०२.०१
७७	श्री रमेश गन्गाई	विराटनगर-१२, मोरड	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	वि .एस्सी.	भौतिक विज्ञान	पूर्णकालीन	२०८१.०२.०१
७८	श्री सुनिशा पौडेल	सुन्दरहरैचा-१०, मोरड	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	बी .एस्सी.	वनस्पतिशास्त्र	पूर्णकालीन	२०८१.०२.०१
७९	श्री पर्शुराम खत्री	सुन्दरहरैचा-१२, मोरड	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	एम.एड.	अङ्ग्रेजी	पूर्णकालीन	२०८१.०२.०१
८०	श्री रेजिना खड्का	सुन्दरहरैचा-१२, मोरड	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	वि.एड.	अङ्ग्रेजी	पूर्णकालीन	२०८१.०२.०१
८१	श्री पूजा खवास	सुन्दरहरैचा-१, मोरड	शिक्षक	आधारभूत (नि.मा.वि)	एम.एड.	अङ्ग्रेजी	पूर्णकालीन	२०८१.०२.०१
८२	श्री युनेस दाहाल	इटहरी-६, सुनसरी	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	वि.एच. एम.	ट्राभल एण्ड टुरिजम	अंशकालीन	२०८१.०४.०१
८३	श्री सूर्य भट्टराई	सुन्दरहरैचा -१२ मोरड	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	एम्.एस्सी.	भौतिक विज्ञान	पूर्णकालीन	२०८१.०८.२३
८४	सविता रिजाल पोखेल	सुन्दरहरैचा -१० मोरड	शिक्षक	विशेष कक्षा	एस.एल.सी.	-	अंशकालीन	२०८१.०१.२०

स्रोत: विद्यालय अभिलेख

३) विद्यालयमा कार्यरत कर्मचारी

तलिका नं. ४.९

विद्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण-२०८१

क्र.सं.	कर्मचारीको नाम	ठेगाना	पद	शैक्षिक योग्यता	नियुक्तिको किसिम	नियुक्ति मिति
१	श्री विकल्प कार्की	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	सुचना प्रविधि अधिकृत	बि. एस्सी. सि.एस. आइटी.	करार	२०८०.११.२७
२	श्री अविरल मास्के	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	लेखा अधिकृत	एम्.बि.एस., बि.एड	करार	२०७४.०४.२२
	श्री धर्मराज दुलाल	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	परीक्षा अधिकृत	एम्.एड्. (अर्थशास्त्र)	निजी स्रोत	२०७६.०१.१९
३	श्री गीता सिग्देल	सुन्दरहरैँचा-३, मोरङ	विद्यालय नर्स	बि.एन्.	करार	२०७६.१०.०५
	श्री करुणा नेपाली	कानेपोखरी-०६, मोरङ	विद्यालय नर्स	पि.सि.एल्. नर्सिङ	निजी स्रोत	२०८०.०५.०१
४	श्री सुमन कटुवाल	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	लेखा सहायक	+२ (व्यवस्थापन)	निजी स्रोत	२०७६.०१.१९
५	श्री सुशील अधिकारी	सुन्दरहरैँचा-९, मोरङ	ल्याव असिस्टेन्ट	आई. टेक.	निजी स्रोत	२०७७.११.०१
६	श्री अंकित भण्डारी	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	ल्याव असिस्टेन्ट	+२ (सिभिल इन्जिनियरिङ)	निजी स्रोत	२०८०.०७.१२
७	श्री प्रदीप गिरी	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	ल्याव असिस्टेन्ट	+२ (सिभिल इन्जिनियरिङ)	निजी स्रोत	२०८१.०४.१०
८	श्री अरुणप्रसाद उप्रेती	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	कार्यालय सहयोगी	एस्.एल्.सी.	स्थायी	२०५४.०७.०१
९	श्री पवित्रा राई गुरुङ	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	आया (केयरटेकर)	१२ कक्षा	विशेष शिक्षा	२०५९.१२.०१
१०	श्री पूर्णबहादुर मगर	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	कार्यालय सहयोगी	साधारण लेखपढ	निजी स्रोत	२०६२.०६.०१
११	श्री प्रेमकुमारी गुरुङ	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	कार्यालय सहयोगी	+२ व्यवस्थापन	करार	२०७१.०१.१७
१२	श्री गीता मगर	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	आया (केयरटेकर)	साधारण लेखपढ	विशेष शिक्षा	२०६६.०९.०१
१३	श्री मोहनप्रसाद भट्टराई	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	बस चालक	साधारण लेखपढ.	निजी स्रोत	२०७७.०६.१६
१४	श्री प्रदीप भट्टराई	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	बस चालक	एस्.एल्.सी	निजी स्रोत	२०७८.०५.२७
१५	श्री श्यामबहादुर तामाङ	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	बस चालक	साधारण लेखपढ	निजी स्रोत	२०८०.०४.२९
१६	श्री गोपाल विष्ट	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	बस सह-चालक	साधारण लेखपढ	निजी स्रोत	२०७८.०५.२७
१७	श्री भूपेन्द्र गुरुङ	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	बस सह-चालक	साधारण लेखपढ	निजी स्रोत	२०७८.११.०१
१८	श्री रमेश दाहाल	सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ	बस सह-चालक	साधारण लेखपढ	निजी स्रोत	२०८०.०४.२९
१९	श्री टीकामाया मगर	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	स्वीपर	साधारण लेखपढ	निजी स्रोत	२०७४.१२.०७

२०	श्री निर्मला जर्घामगर	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	स्वीपर	साधारण लेखपढ	निजी स्रोत	२०७४.१२.०८
२१	श्री विष्णुमति मगर	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	स्वीपर	साधारण लेखपढ	निजी स्रोत	२०७४.०१.०२
२२	श्री मयावती उराँव	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	स्वीपर	साधारण लेखपढ	निजी स्रोत	२०७८.०८.०१
२३	श्री श्यामवती उरामन	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	स्वीपर	साधारण लेखपढ	निजी स्रोत	२०८१.०१.२०

स्रोत: विद्यालय अभिलेख

३) विद्यालयबाट यस वर्ष अवकासप्राप्त शिक्षक कर्मचारीहरूको विवरण

तालिका नं. ४. १०

क्र.सं.	शिक्षकको नाम	ठेगाना	पद	तह/श्रेणी	शैक्षिक योग्यता	नियुक्तिको किसिम	नियुक्ति मिति	अवकासको किसिम	अवकास प्राप्त मिति	सम्पर्क नम्बर
१	इ. रामचन्द्र यादव	शम्भुनाथ-१, सप्तरी	प्रशिक्षक	मा.वि. तृतीय	वि.इ. (सिभिल इन्जिनियरिङ)	करार	२०८०.०७.०१	स्वेच्छिक	२०८०-१०-१०	९८१९७२७०७५
२	श्री श्यामनारायण साहू	तिलाठी कोइलाडी-६, सप्तरी	शिक्षक	नि. मा. द्वितीय	बी.एड., आइ.एस्सी.	स्थायी	२०४६.०३.१४	अनिवार्य	२०८१-०७-१८	९८६२१८७३६६
३	श्री कमला मास्के	सुन्दरहरैँचा-१०, मोरङ	शिक्षक	प्रा.वि. द्वितीय	१२ कक्षा	स्थायी	२०४१.०३.३२	अनिवार्य	२०८१०७-२२	९८५२०५५२२१
४	श्री अमितकुमार खत्री	बेलबारी-२, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	बी.एस्सी.	पूर्णकालीन	२०७६.०१.२५	स्वेच्छिक	२०८१-०७-२७	९८६१७३५४७१
५	श्री अंकितप्रसाद सुवेदी	बेलबारी-१, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	बी.एड., बी. एड.	पूर्णकालीन	२०७६.०८.०१	स्वेच्छिक	२०८०-१२-३०	९८४८५७३०७३
६	श्री लक्ष्मी ढकाल	सुन्दरहरैँचा-९, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	बी.एड.	पूर्णकालीन	२०७६.०८.०१	स्वेच्छिक	२०८०-१२-३०	९८१२३७०२९६
७	श्री सोमराज अधिकारी	सुन्दरहरैँचा-८, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (९/१०)	बी.एस्सी., बी.एड.	पूर्णकालीन	२०७७.१०.०८	स्वेच्छिक	२०८१-०७-३०	९८११०३१६८३
८	श्री अनिता गौतम	सुन्दरहरैँचा-९, मोरङ	शिक्षक	मा.वि. (११/१२)	एम.एड.	अंशकालीन	२०७८.०८.०५	स्वेच्छिक	२०८१-०३-३०	९८६२३६२६१८
९	श्री प्रशान्त राई	बेलबारी -११, मोरङ	शिक्षक	आधारभूत (नि. मा. वि)	बी.एस्सी.	पूर्णकालीन	२०७८.०८.०५	स्वेच्छिक	२०८०-१२-३०	९८२७३५१७०७

४) तहगत तथा विषयगत शिक्षक तथा कर्मचारी

तालिका नं.
शिक्षक कर्मचारी तहगत तथा विषयगत विवरण-२०८१

तह	सञ्चालित सेक्सन सङ्ख्या	शिक्षक सङ्ख्या						विषयगत शिक्षक		
		प्रकार			शिक्षकको विवरण			विषय	सङ्ख्या	जम्मा
		स्वीकृत दरबन्दी	राहत	निजीस्रोत र अन्य	पुरुष	महिला	जम्मा			
प्रारम्भिक बालविकास	५	५		२	-	७	७			
आधारभूत (कक्षा १-५)	१५	१३	३	६	८	१४	२२			
आधारभूत (कक्षा ६-८)	१९	८	२	१९	२१	८	२९	अङ्ग्रेजी	२+५	७
								गणित / विज्ञान	३+९	१२
								नेपाली	२+१	३
								सामाजिक	१+२	३
								अन्य	२+२	४
माध्यमिक (कक्षा ९-१०)	२५	८	२	१८ अंश ४ पूर्ण १४	२२	६	२८	अङ्ग्रेजी	३+३	६
								गणित	२+४	६
								विज्ञान	१+३	४
								नेपाली	१+४	५
								सामाजिक	१+१	२
								लेखा	०+३	३
								अर्थशास्त्र	०+१	१
प्राविधिक	२+०	२								
माध्यमिक (कक्षा ११-१२)	३५	७		३७ अंश १२ पूर्ण २५	३६	८	४४	अङ्ग्रेजी	०+१०	१०
								नेपाली	०+५	५
								भौतिकशा.	२+२	४
								रसायन	२+२	४
								जीव	१+१	२
								गणित	०+०	०
								कम्प्युटर	०+३	३
								इन्जिनियरिङ	२+०	२
लेखा	०+५	५								

								अर्थशास्त्र	०+२	२
								व्यवसायिक	०+२	२
								होटेल	०+२	२
								सामाजिक	०+२	२
								कानून	०+१	१
								जनसंख्या	०+१	१
								शिक्षा	०+०	०
जम्मा	९४	४१	७	८२	८७	४३	१३०	-	-	

यस तालिकामा बिहानी वा दिवा सत्रमा दरबन्दी कायम भई अर्को सिफ्टमा अतिरिक्त कार्य गर्ने शिक्षक तथा कर्मचारीको विवरण यसप्रकार रहको छ :

तालिका नं.

बिहानी वा दिवा सत्रमा दरबन्दी कायम भई दुई सिफ्टमा काम गर्ने शिक्षकको विवरण

क्र.सं.	तह	स्वीकृत दरबन्दीमा कार्यरत संख्या	निजी तथा करार दरबन्दीमा कार्यरत सङ्ख्या	जम्मा सङ्ख्या
१	मा. वि. ११ र १२	२३	६	२९
२	मा. वि. ९ र १०	२	८	१०
३	नि.मा.वि. ६ -८	०	५	५
४	प्रा.वि. १-५	०	१	१
जम्मा		२५	२०	४५

उल्लेखित जनशक्तिले माध्यमिक तह (कक्षा ११ र १२) मा ८० पिरियड, ९ र १० तर्फ ३५ पिरियड र नि.मा (६ देखि ८) १६ पिरियड र प्रा.वि. मा ४ पिरियड अतिरिक्त कक्षा सञ्चालनमा सहयोग पुऱ्याई रहेको अवस्था छ ।

परिच्छेद-५ विद्यालयका असल अभ्यास, भावी कार्ययोजना तथा निष्कर्ष

५.१. यस वर्ष सुरुवात गरिएका असल अभ्यासहरू

१. विद्यालय आयुर्वेद तथा योग शिक्षा कार्यक्रम सुरुवात
२. स्मार्ट हाजिरी तथा एस.एम.एस. सम्प्रेषण प्रणाली
३. जिजिटल डिस्प्ले बोर्डमार्फत् सूचना प्रवाह
४. आन्तरिक मूल्याङ्कनका रुब्रिक्स सहितको शिक्षक डायरी वितरण
५. सिकाइ लगबुकको प्रयोग सुरुवात
६. कक्षा ५ देखि नै विज्ञान प्रयोगात्मक कक्षाको व्यवस्था
७. अभिभावकको उपस्थितिमा विद्यार्थीको व्यक्तिगत प्रोफायलसहितको नतिजा वितरण
८. त्रैमासिक रूपमा तहगत, विभागगत र सेक्सनगत “अभिभावकसँग सुकुना” कार्यक्रमको सुरुवात
९. बहुबौद्धिकता र अटिजम भएका विद्यार्थीहरूका लागि दिवा हेरचाह केन्द्र सञ्चालन
१०. वडा नं. १२ को शिक्षण ब्लकमा सामुदायिक बालविकास केन्द्रको स्थानान्तरण
११. सुस्तश्रवण विद्यार्थीका लागि छुट्टै खानाघर निर्माण
१२. शिक्षक सहपाठी कक्षा अवलोकन कार्यक्रमको सुरुवात
१३. भाषागत आधारभूत तहगत र कक्षागत न्यूनतम सिकाइ स्तर नभएका विद्यार्थी पहिचान र उपचारात्मक शिक्षण सुरुवात
१४. अतिरिक्त क्रियाकलापको लागि विधागत र तहगत कार्ययोजना सहितको जिम्मेवारी प्रदान
१५. सुकुना सिनियर र जुनियर (गायान र नृत्य) आइडलको छनोट
१६. सेक्सनगत मनिटरमार्फत् Exit Card को प्रयोग ।
१७. निजी स्रोतका कर्मचारीलाई प्रोत्साहन कार्यक्रमहरू (ल्यापटप, पोसाक भत्ता, चाडपर्व खर्च आदि) वितरण कार्यक्रमको सुरुवात
१८. सिफ्टगत र तहगत शिक्षक कर्मचारीहरूको अवलोकन भ्रमण र असल अभ्यासहरूको अनुकरण
१९. वि.व्य.स. पदाधिकारीहरूको दिल्ली शैक्षिक अवलोकन भ्रमण ।

५.२ भावी कार्ययोजना

५.२.१ अवस्था विश्लेषण (SWOT Analysis)

क. सबल पक्ष Strength

यस विद्यालयका सबल पक्ष निम्नानुसार रहेको छन् :

१. समुदायको सहयोगको अवस्था राम्रो हुनु
२. अनुशासित र अध्यायनशील विद्यार्थी साथै विद्यार्थी सङ्ख्या पर्याप्त हुनु
३. तालिम र योग्यता प्राप्त क्रियाशिल शिक्षकहरू
४. सक्षम र कुशल विद्यालय प्रशासन

५. डिजिटलाइज्ड वातावरणमा सिकाइ सञ्चालन
६. भौतिक सुविधायुक्त कक्षा कोठा
७. खेल मैदान र अतिरिक्त क्रियाकलापको प्रबन्ध
८. विद्यालय खाजा कार्यक्रम
९. शौचालय र खानेपानीको प्रबन्ध
१०. अङ्ग्रेजी र नेपाली दुवै माध्यममा सिकाइ सञ्चालन
११. अत्याधुनिक प्रयोगशालाको प्रबन्ध
१२. कम्प्युटर ल्याबसहितको ईलाइब्रेरीको प्रबन्ध
१३. कम्पाउण्ड वाल, सुरक्षा गार्ड र सि.सि. क्यामेरासहितको विद्यालय सुरक्षा र सुपरभिजन
१४. स्मार्ट कक्षाकोठाको प्रबन्ध
१५. पाठ्यक्रममा आधारित सिकाइ र मूल्याङ्कन
१६. विद्यालय बसको प्रबन्ध
१७. विविध शैक्षिक कार्यक्रमको संयोजन
१८. विभागीय जिम्मेवारी विन्यास र समन्वय
१९. सुव्यवस्थित परीक्षा प्रणाली
२०. शिक्षकहरूलाई सहूलियत र प्रोत्साहन
२१. विद्यार्थीको नतिजा राम्रो हुनु र राष्ट्रिय पुरस्कार पाउनु
२२. नमुना विद्यालय विकास कार्यक्रम गुरूयोजना तथा विद्यालय सुधार योजना र वार्षिक बजेट सम्बन्धी व्यवस्था हुनु

ख. कमजोरी Weakness

१. विद्यालय परिसर साँगुरो हुनु
२. २ सिफ्टमा लगातार सिकाइ सञ्चालन गर्दा शिक्षकमा थकाइ महसुस हुनु
३. पर्याप्त शैक्षिक सामग्री प्रयोग गरी प्रभावकारी सिकाइ नहुनु
४. शिक्षकहरूमा प्रविधिको ज्ञानको कमी
५. डिजिटल सामग्रीको पूर्ण प्रयोग व्यवस्थित भई नसकेको अवस्था
६. आधुनिक व्यवस्थापन र सुशासनको पूर्ण प्रत्याभूत हुन नसक्नु
७. विधिसम्मत विद्यालय सञ्चालन गर्न विव्यस र शिक्षक अभिभावक संघ, आमा समुह सक्रिय बनाउन नसक्नु
८. योजना र कार्यक्रम समयमा निर्धारण नहुनु
९. अनुगमन र सुपरभिजन तथा पृष्ठपोषणमा कमी
१०. परीक्षा र मूल्याङ्कन सामग्रीको प्रयोग पूर्ण रूपमा व्यवस्थित नहुनु
११. सवारी साधनको अभाव
१२. खर्च बढी र आयका वैकल्पिक स्रोत परिचालित गर्न नसक्नु
१३. प्रयोगात्मक सिकाइमा कमी प्रयोगशाला पर्याप्त नहुनु
१४. शिक्षक तालिमको प्रबन्ध गरी सबैलाई पाठ्यक्रममा आधारित सिकाइमा सङ्लग्न गर्न नसकिनु

ग. अवसर Opportunities

१. शैक्षिक वातावरण राम्रो हुनु
२. सचेत र सहयोगी अभिभावक हुनु
३. स्थानीय तह, प्रदेश सरकार र सङ्घीय सरकार तथा शिक्षाका अन्य निकायसँग परिचित विद्यालय
४. देस विदेशमा विद्यालयका पूर्व विद्यार्थीहरू उच्च तहसम्म पुग्नु र विद्यालयलाई सहयोगको भावना राख्नु

५. बँसाइसराईको प्रभावले विभिन्न ठाँउका विशिष्ट व्यक्तिहरूको यस क्षेत्रमा आगमन तथा मिश्रित र समावेशी समाज
६. राजनीतिक नेतृत्वबाट विद्यालयमा निष्पक्ष व्यवहार
७. जग्गादाता चन्दादाता र सहयोगी संघसंस्थाहरूको सहयोग प्राप्त हुने अवस्था
८. नजिकै सुकुना क्याम्पस र पुर्वाञ्चल विश्वविद्यालय हुनु, जसले सुन्दरहरैँचालाई नै शैक्षिक हवका रूपमा विकास गर्दै जानु र प्रदेश १ का धेरै क्षेत्रबाट यो ठाँमा अध्ययन गर्न मानिसलाई आउन जान सजिलो हुनु
९. सहरी र ग्रामीण दुवै खाले वातावरण भएको स्थान
१०. समुदायको सहयोग र अपनत्वको भावना हुनु र सबैले मेरो विद्यालय भन्ने वातावरण हुनु

घ. चुनौती Threat

१. सामुदायिक र संस्थागत विद्यालय बिच अस्वस्थ प्रतिस्पर्धा
२. नीतिगत रूपमा स्पष्ट दिशा निर्देश नहुनु
३. राजनीतिक प्रभाव र समावेशिताको अभाव
४. राजमार्गसँग जोडिएको विद्यालय भएकाले जोखिम हुनु
५. विद्यालय परिसर साँगुरो हुनु
६. खेलमैदान सँगै नहुनु
७. विद्यालयका जग्गा छरिएर रहनु
८. सबै कार्यक्रमलाई एकरूपताका साथ समान महत्त्व दिएर बुझ्ने दृष्टिकोणको अभाव
९. सबै सरोकारवालाहरूले विद्यालय विकास मा समभाव राखेर अगाडि बढ्न नसक्नु
१०. स्थानीय तह प्रदेश सरकार र सङ्घीय सरकारबाट समन्वयत्मक रूपमा विद्यालय विकासमा पहलकदमीको अभाव
११. शिक्षामा छुट्याइने बजेटको कमी
१२. राजनितिक नेता र नेतृत्वबाट विद्यालय र शिक्षाको विकासमा पर्याप्त ध्यान नपुरनु
१३. शिक्षकहरूको दरबन्दी कमी हुनु
१४. बाढी र डुबानको समस्या
१५. विद्यालय र स्थानीय संघसंस्था र सहकारी हरूसँगको सहकार्यको अभाव ।
१६. विद्यालयका कार्यक्रमबारे आम जनसमुदायको अनभिज्ञता र अनदेखाको अवस्था
१७. उदासिन र निराशाजनक अवस्थामा रहेको राजनीतिक परिवेश
१८. शिक्षकहरूलाई अपडेटेड लालिमको अभाव हुनु

क) दीर्घकालिन योजना (५ वर्षसम्ममा पूरा गर्न सकिने)

- प्रविधियुक्त सिकाइ र शैक्षिक गुणस्तर सुधारको निरन्तरता र विकास तथा विस्तार गर्ने ।
- विद्यालयको राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरसम्म सम्बन्ध र पहुँच विस्तार गर्ने ।
- अक्षयकोष थप, सञ्चालन र छात्रवृत्ति, पुरस्कार एवम् सम्मान कार्यक्रमलाई नियमित र निरन्तरता दिने ।
- शिक्षक तालिम तथा नेतृत्व क्षमता विकास तालिमलाई निरन्तरता दिने तथा शिक्षक प्रोत्साहनको व्यवस्था गर्ने ।
- सञ्चालित शैक्षिक कार्यक्रमको सुसञ्चालन र विस्तार गर्ने ।
- शैक्षिक संग्रहालय निर्माणका लागि स्रोतको पहिचान र व्यवस्थापन गर्ने ।
- प्राविधिक शिक्षाको विस्तार र प्राविधिक शिक्षामा स्नातक तह सञ्चालन प्रारूप तयार गरी सुकुना प्राविधिक एकेडेमी निर्माणको दीर्घकालिन योजना निर्माण गर्ने ।

- छात्रावासको प्रबन्ध मिलाउने ।
- विशेष क्षमता भएका विद्यार्थीका लागि उपयुक्त सुविधासहितको आवासीय सिकाइको प्रबन्ध मिलाउने ।
- इपुस्तकालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन, डिजिटल साक्षरता नियमित र व्यवस्थित बनाउने तथा वाचानालय एवम् साँस्कृतिक सामग्रीसहितको अडिटोरियम हल सञ्चालन गर्ने ।
- विद्यार्थीमा पुस्तक अध्ययन गर्ने पठनसंस्कृतिको विकासमा विशेषः ध्यान दिईनेछ । पुस्तकालयलाई प्रविधिमैत्री बनाई, पाठ्यपुस्तक साथसाथै अन्य साहित्यिक तथा Motivating and Inspiring पुस्तक खरिद गर्ने र प्रयोगमा जोड दिईनेछ । एक जना अब्बल पुस्तकालयधिकारीको व्यवस्था गरिनेछ ।

ख) मध्यकालिन (२-३ आर्थिक वर्षमा पूरा गर्न सकिने)

- शैक्षिक अनुसन्धान, अन्वेषण तथा नवप्रवर्तन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने
- हरियाली विद्यालय निर्माण गरी वातावरणीय अनुकूलन कायम गराउने
- शिक्षक तालिम तथा नेतृत्व क्षमता विकास तालिमलाई निरन्तरता दिने तथा शिक्षक प्रोत्साहनको व्यवस्था गर्ने
- विपत् व्यवस्थापन योजना र प्रतिकार्य योजना बनाउने
- अन्तरपुस्ता ज्ञान हस्तान्तरण र पुस्तकान्तरणका योजना ल्याई कार्यान्वयन गराउने
- विद्यालय बसको सञ्चालन व्यवस्थित गर्दै आवश्यकताअनुसार बसका संख्या वृद्धि गर्ने
- सुविधासम्पन्न शौचालय थप गरिनेछ ।
- सबै तला र block मा निरन्तर स्वच्छ पिउने पानीको व्यवस्था गरिनेछ । (विज्ञान भवनको माथिल्लो तलामा र होटल म्यानेजमेन्ट भवनमा बेग्लै Tank र Piping....., कम्तिमा ४ कोठा बराबर १ धारा)

ग) तत्कालिन (यस आर्थिक वर्षभरिमा पूरा गर्न सकिने)

- विद्यालयको रणनीतिक योजना २०८०-२०८५ निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने
- विद्यालय सुशासन नीति निर्माण गरी लागू गर्ने
- शैक्षिक जनशक्ति व्यवस्थापन कार्यविधि निर्माण गरी लागू गर्ने
- बाल संरक्षण नीति २०८० जारी गरी लागू गर्ने
- विद्यालयको सामाजिक परीक्षण नियमित रूपमा गराई प्राप्त सुझावका आधारमा लेखा व्यवस्थापन गर्ने ।
- विद्यालयको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, योजना र बजेट निर्माण गरी तद्अनुरूप स्रोत परिचालन र कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने
- सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमको पूर्ण पालना र आधुनिक लेखा प्रणाली सञ्चालन एवम् आर्थिक अनुशासन र पारदर्शिता कायम गर्ने
- नियमित पठनपाठन, अतिरिक्त क्रियाकलाप र विद्यार्थी प्रतिभा विकास र प्रोत्साहन गर्ने गराउने
- शिक्षक अभिभावक संघ, आमा समूह, आलुमुनाइ, पूर्व विद्यार्थी समाज गठन तथा पुर्नगठन गरी सक्रिय गतिविधि सञ्चालन गर्ने गराउने
- बाल क्लब, नेपाल स्काउट, सुकुना स्वयम्सेवक टूप, एन्सीसी, युवा रेडक्रस सर्कल, हामी स्वयम्सेवक जस्ता विद्यार्थी स्व परिचालित कार्यक्रमहरू नियमित र व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्ने
- विद्यालय खाजा कार्यक्रम र स्वस्थ ताजा खाजा खाने प्रबन्ध मिलाउने

- विद्यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउने
- विद्यालयको वार्षिक शैक्षिक प्रतिवेदन र स्वर्ण महोत्सव स्मारिका प्रकाशन गर्ने
- विभिन्न स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय दिवस, चाडपर्व आदिमा रचनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गराउने
- विद्यार्थी अनुशासन र नियमित परामर्श तथा बौद्धिक विकासमा विशेष सहयोग गर्ने
- अभिलेख व्यवस्थापन तथा वेवसाइड अध्यावधिक गर्दै जाने
- अवलोकन भ्रमण र सिकाइ आदानप्रदानका कार्यक्रमलाई यथोचित निरन्तरता दिने
- प्रयोगशालाको विस्तार तथा मर्मत गरिनेछ । (रसायन विज्ञान, जीवविज्ञान, भौतिक विज्ञान, होटल व्यवस्थापन)
- पूर्वतर्फको भवनमा भ्याल लगाई furnishing तथा बत्ती, पङ्खा र सिलिङ निर्माण तथा मर्मत गरिनेछ ।
- बाँकी रहेका सम्पूर्ण कक्षाकोठा, विभागीय कक्ष र प्र.असँग बढी सम्पर्क हुने प्रशासनिक कक्षमा समेत गरी कम्तीमा ३० ओटा Buzzer घण्टीको जडान गरिनेछ ।
- आगामी शैक्षिक सत्रबाट बडा नं १२ को भवनमा प्राथमिक तहको कक्षा सञ्चालन गरिनेछ । जसको पूर्वाधार पुरा हुन बाँकी कामहरूमा नगरपालिकाको बजेट अपुग भएमा विद्यालयको तर्फबाट समेत निश्चित बजेट विनियोजन गरिने छ ।
- निजीस्रोतका शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई व्यवस्थित गर्न र उक्त सेवामा अब्बल तथा Tallent Hunt हरूलाई भित्र्याउन छुट्टै विद्यालय कार्यविधि निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- विद्यालयको विविध शीर्षक तथा कार्यक्रममा हुने खर्च (अतिरिक्त समय कार्य , दै.भ्र.भ, यातायात खर्च,.....) लाई व्यवस्थित गर्न छुट्टै आर्थिक निर्देशिका बनाई लागू गरिनेछ । साथै चल तथा अचल सम्पत्तिको अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ । (भवन,फर्निचर, उपकरण, जग्गा, ... डस्टविन)
- १७ ओटा कक्षाकोठामा Interactive Pannel Board जडान गरी सकिएकोमा यस वर्ष कम्तीमा पनि १० ओटा Interactive Pannel थप गर्ने ।
- यथेष्ट रूपमा आवश्यक विषयगत शैक्षिक सामग्री तथा उपकरणको व्यवस्था गर्ने । (विज्ञान सामग्री, Globe, Audio device, Mathematical tools, puppets, काठ/प्लास्टिकका अक्षर/शब्द वा अंक सिकाउने सामग्री .....)
- विद्यालयका संरचनाहरूको सुरक्षा, संरक्षण, हेरचाह र सरसफाईमा विशेष ध्यान दिईनेछ । (स्मारक, प्रवेशद्वार, मञ्च, फूलबारी, प्रयोगशाला, खेलमैदान, विद्यार्थी सभास्थल...)
- पत्रु खाना रहित सफा, स्वच्छ र हरियाली सुकुना बनाउने कार्य गरिनेछ । (फूलबारीमा फुल थप्ने, रोपिएका बोट विरुवाको संरक्षण, जनशक्ति व्यवस्था, गमलामा फूल, कुहिने र नकुहिने Waste materials भण्डारण स्थल, पत्रु खाना निषेध भित्ते लेखन, भनाइहरू: .....)
- सुशासन कायम गर्न विद्यालय वडापत्र, उजुरी पेटिका, गुनासो सुनुवाई, अभिभावक विद्यालय भेटघाट अन्तरक्रिया, सामाजिक परीक्षण, आचारसंहिता निर्माण र कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- विद्यार्थी तथा अभिभावक परामर्श, उत्प्रेरणाका कार्यहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ । जसका लागि छुट्टै परामर्श कक्ष, Meditation, Yoga, career तथा Psychological counselling, motivation जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- यथेष्ट खेल सामग्री र खेलस्थलको व्यवस्था गरिनेछ । यसको संरक्षण र वितरणलाई व्यवस्थित गर्न एक जना खेल प्रशिक्षकको व्यवस्था गरिनेछ ।
- अतिरिक्त क्रियाकलाप र सांगितिक कार्यक्रमलाई विशेष प्राथमिकतामा राखिने छ । Sukuna Singing and Dancing Idol, Comedy Champion जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । एक जना सांगित प्रशिक्षकको व्यवस्था गरिनेछ ।

- विद्यार्थीहरूका क्लबहरूलाई गठन, पुनर्गठन गरी सक्रिय बनाइनेछ । स्काउट, एन.सी.सी,रेडक्रस, सुकुना स्वयम् सेवी संस्था.....
- शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि Back up class/Bridge course, coaching Entrance preparation जस्ता कार्यक्रमहरू नियमित सञ्चालन गरिनेछ ।
- कार्यरत शिक्षक कर्मचारीका लागि विशेष प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । (तलब, ग्रेड, चाडवाड खर्च, शैक्षिक उपकरण, पोसाक, विदाको रकम, सामाजिक सुरक्षा योजना., अतिरिक्त समय शिक्षण...)
- गणित, भाषा र सामाजिक प्रयोगशालाको स्थापना गरिनेछ ।
- विज्ञान र सिभिल इन्जिनियरिङ मा सरकारी अनुदान मार्फत निःशुल्क अध्यापनको पहलकदमी थालिनेछ ।

५.३ निष्कर्ष

कोसी प्रदेशको उत्तकृष्ट विद्यालयको रूपमा रहेको यस विद्यालयलाई हालको अवस्थासम्म ल्याइपुऱ्याउनमा यहाँका सम्पूर्ण अभिभावक र शिक्षाप्रेमी महानुभावहरूको विशेष भूमिका रहेको छ । भविष्यका कर्णधार यस क्षेत्रका सम्पूर्ण बालबालिकाको आशा र भरोसाको केन्द्रका रूपमा रहेको यस विद्यालयलाई सबैले होस्टेमा हैसे गर्दै अगाडि बढाउने काम जारी छ र यो क्रम निरन्तर रूपमा चलिरहने अपेक्षा गरिएको छ ।

विद्यालयको मुख्य भूमिका भनेको विद्यार्थीहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गरी सक्षम, योग्य र असल नागरिक तयार पार्नु हो । यसका निम्ति एकातिर विद्यालयको भौतिक पक्ष सबल हुनु पर्छ भने अर्कातिर योग्य एवम् दक्ष शिक्षकहरूको पनि उतिकै खाँचो पर्दछ । विद्यालयलाई सम्पूर्ण रूपमा स्रोतसाधन सम्पन्न बनाउने विषयमा आर्थिक पक्षको भूमिका महत्त्वपूर्ण हुन्छ । आर्थिक स्थितिका कारण आज देशका अधिकांश सामुदायिक विद्यालयको अवस्था निककै कमजोर देखिन्छ । सुकुना मा.वि. पनि यस समस्याबाट मुक्त छैन । विद्यालय बसको माग बमोजिम सेवा विस्तार गर्न नसक्नु, विद्यार्थीको अत्यधिक चाप भएकाले ईच्छुक सबैलाई भर्ना गर्न नसक्नु, आदिजस्ता अभाव पक्ष सुकुना माध्यमिक विद्यालयका अगाडि टड्कारो रूपमा देखिएका समस्या हुन् । तथापि “जति छ त्यतिबाट र जे छ त्यसैबाट” सृजनाको अग्रगतिका निमित्त पाइला चाल्नु बुद्धिमानी भएकाले विद्यालयको शैक्षिक, भौतिक तथा वातावरणीय विकासका निमित्त योजनाबद्ध रूपमा अगाडि बढ्ने प्रयत्न गरिरहेको छ ।

अगाडि फड्को मार्नका लागि आफू रहेको धरातलको ज्ञान हुन आवश्यक भएकाले विद्यालयको वर्तमान अवस्था छुट्टयाई त्यसमा अधि बढ्दा आइपर्ने समस्या र त्यसको समाधानका उपायहरूको खोजी गर्न विद्यालय र समुदायको बीच सुमधुर सम्बन्ध कायम गरी आपसी छलफलद्वारा निष्कर्षमा पुग्ने गरिएको छ । आवश्यक कुराहरूलाई प्राथमिकताको क्रममा राखी स्रोत र साधनले भ्याएसम्म क्रमैसँग पूरा गर्दै जाने नीति लिइएको छ । शैक्षिकस्तर बृद्धिमा टेवा पुऱ्याउने उद्देश्यले वर्षमा ३ पटक परीक्षा सञ्चालन गर्न, सबै कक्षामा लब्धाङ्क-पत्र वितरण गर्ने, कोचिङ कक्षा सञ्चालन तथा अभिभावकहरूलाई विद्यार्थीहरूको गतिविधि जानकारी गराउने आदि कार्य गरिएको छ । अनुशासित भई पढाइप्रति रूचि लिन सकून् भनी अतिरिक्त क्रियाकलाप संलग्न गराउने, विद्यालय पोसाकका साथै शुक्रवारका दिन सांस्कृतिक पोसाकलाई प्रोत्साहन गर्ने जस्ता कार्यहरूलाई विद्यालयले प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाएको छ ।

उपर्युक्त प्रयासबाहेक प्रत्येक कक्षाका सबै विषयको उत्तीर्ण प्रतिशत, सिकाइ उपलब्धि आदि तथ्याङ्क सङ्कलन गरी अभिलेख खडा गर्ने र त्यसबाट के कति कार्यहरू गर्ने र कसरी गर्ने भन्ने सूचना प्राप्त गरी त्यसैको आधारमा लक्ष्य प्राप्त गर्ने प्रयत्न थालिएको छ । विद्यार्थीहरूको निरन्तर रूपमा सूक्ष्म अवलोकन र मूल्याङ्कन गरी सुधारात्मक शिक्षणतर्फ ध्यान पुऱ्याइएको छ । कुनै कारणवस तोकिएका घण्टीका शिक्षक सम्बन्धित कक्षामा उपस्थित हुन नसकेको अवस्थामा पनि तुरुन्त अर्को शिक्षकलाई अतिरिक्त घण्टीका रूपमा उक्त कक्षामा पठाई विद्यालयको पठनपाठन कार्यलाई निरन्तरता दिने परिपाटी बसालिएको छ । पाठ्यक्रम तथा शिक्षक निर्देशिकाको सहायता र तालिमबाट प्राप्त सीप र अनुभवलाई कक्षामा प्रयोग गर्ने, शैक्षिक सामग्री, वार्षिक कार्यतालिका निर्माण, पाठयोजना निर्माणजस्ता विषयलाई प्राथमिकताका साथ लागू गरिएको छ । विद्यालयमा सञ्चालित बालअधिकार चेतना समूह, जुनियर रेडक्रस सर्कल, नेपाल स्काउट, बालपुस्तकालय आदिमा सम्बद्ध भई विद्यालयीय वातावरण स्वच्छ राख्न र व्यक्तिगत रूपमा आफ्नो तथा घरपरिवारको स्वास्थ्य, शिक्षा, सरसफाइ जस्ता कुरामा ध्यान दिँदै चेतनाको स्तर बृद्धि गर्न विद्यार्थीहरूलाई प्रेरित गरिएको छ ।

अनुसूची-१

क: वार्षिक कार्ययोजनाहरू

Annual work plan 2081 (Grade Nursery to 10)

Month	Day	Activities	Remarks
BAISAKH	3-09	Entrance and admission	
	9	New session commences	
JESTHA	10	Class 10 coaching starts	
	11	ECA	
ASAR	3	ECA	
	13	Submission of Internal Evaluation marks/staff meeting	
	14-21	First term exam	
	23	Summer vacation starts	
SHRAWAN	2-4	staff tour	
	9	School resumes	
	11	First Term Exam Result Publication and Review	
	17	ECA(indoor)	
	19	Joint staff meeting(Morning and Day both)	
BHADRA	31	Sukuna Idol (Dancing,Singing, Acting, Comedy...) notice Publication	
	5	ECA (Outdoor)	
ASHWIN	28	Academic prize distribution and cultural programme	
	4	ECA/ Idol First round	
	9-16	Mid term exam	
	16	WISHING PROGRAMME	
KARTIK	17-30	Dashain vacation	
	1-14	Vacation (remaining Summer vacation)	
	15-23	Tihar and Chhat vacation	
	26	School resumes	
	26	School Report Preparation begins.	
MARGA	29-30	Field trip for Local Subject(1-5)	
	18	Submission of Internal Evaluation marks/staff meeting	
	19	Second Term Exam starts	
	27-29	Sukuna Sports meet	
PAUSH	30	press meet about the preparation of Parents' day	
	1	Parents Day	
	5	Second Term Exam Result Publication and review	
	13	A day picnic /tour for grade 10(6 sections)	
MAGH	20	A day picnic /tour for grade 10(6 sections)	
	12	School donors/Founders Recognition programme	
	13-14	Municipality level Sports meet	
	16-18	Rastrapati Running Shield	
FALGUN	21	Saraswati puja: New admission in nursery	
	15	ECA	
	16-17	Item writing workshop	
CHAITRA	29	Exhibition(Science, Educational matrials,traditional tools)	
	6	Submission of Internal Evaluation marks/staff meeting	
	7-16	Final Exam	
	22	Staff meeting	
	24	Result Publication	
	25	New session admission announcement	

Note:Level and Subject Group Wise staff meeting after break, at the end of each months.

ANNUAL WORK PLAN 2081

Morning shift(11/12)

Month	Day	Activities
ASAR	2-7	school visit with Publicity materials
	14-15	Curriculum dissemination
	16	Grade 12 classes start
	28 &30	Entrance Exam for Grade 11
SHRAWAN	1	Grade 11 Classes start(Scienc and Engineering)
	6	Grade 11 Classes start(Management, Law ,Edu)
	19	Joint staff meeting
	28	ECA(indoor)
	31	Sukuna Idol (Dancing,Singing, Acting, Comedy...) notice /Schedule
BHADRA	1	Hotel visit(Grade 11 HM)
	16-21	Monthly test(Science and Engineering)
	23-28	Monthly test(Management, Law and Edu)
	21	ECA (Mgmt,law & edu)
	22	ECA (Science & Civil Engg)
	28	Welcome Programme
ASHOJ	10-16	First Term exam
	15-21	Camping (civil Engg Grade 12)
	21-30	Dashain Vacation
KARTIK	1-14	Vacation (in replace of Summer vacation)
	15-23	Tihar & Chhat vacation
	26	School resumes
	20-26	Camping (civil Engg GRADE 11)
	28	First Term Exam Result Publication
MARGA	30	Grade 11 Botanical & Industrial Tour (Science)
	1	Coaching starts
	8	Industrial tour(Grade 12 Management)
	17	Court Visit (Grade 12 Law)
	12-14	Edu. Tour for Grade 12(Science & Civil Engg)
	19-21	Edu. Tour for Grade 12(Management, Law & Edu))
	27-29	School level sports meet
PAUSH	29	School donors/founders appreciation programme
	1	Parents Day & Exhibition(Sceince, Edu.Materials, traditional tools
	9	ECA
	14-21	Second Term Exam Starts
MAGH	26	Second Term Exam Result publication
	28	Court Visit (Grade 11Law)
	13-14	Municipality level Sports Meet
	16-18	Rastrapati Running Shield
	20	Photo shoots
	21	Sarasati Pooja
	25	ECA/CCA
FALGUN	26	Hotel visit(Grade 12 HM)
	2-3	Item Writing Workshop
	6	Municipal Judiciary visit(Gade 12 law)
	6	Interaction with feeder school principals
	13	Municipal Judiciary visit(Gade 11)
CHAITRA	21	ECA
	10	Grade 12 course completes
	11-15	Grade 12 course Revision
	17-20	Practical Exam Grade 12/ Internal Assessment Preparation Grade 11
BBAISAKH	21	Pre board exam Grade 12
	28	Farewell programme
	10	Grade 11 course completion
JESTHA	15	Grade 11 Preboard Exam and practical exams start
	15	Grade 11 Final Exam starts
ASAR	30	Final Exam Result publication
	7	Grade Increment Exam of Grade 11
ASAR	Second Week	Grade 12 classes start

Note: Department wise short staff meetings after break ,at the end of each months

ख : वार्षिक अतिरिक्त क्रियाकलाप तथा खेलकुद कार्यक्रम

अतिरिक्त क्रियाकलाप तथा खेलकुद कार्यक्रम २०८१
ECD र विशेष कक्षा **कक्षा १ देखि ३**

क्र. सं.	खेलको नाम	सञ्चालन हुने स्थान
१	वादविवाद, बक्तृत्वकला, कविता, नाटक, उद्घोषण	सम्बन्धित ब्लक
२	हाजिरीजवाफ र हिज्जे	
३	चित्रकला र हस्तलेखन सिप	
५	एथलेटिक्स र अन्य मनोरञ्जनात्मक	
६	गायन	
७	नृत्य	
८	योग र व्यायाम	
९	चेस तथा लुडो	
१०	कुनै खेलमा पनि भाग नलिनेलाई "संस्कार शिक्षा"	

कक्षा ४ र ५

क्र. सं.	खेलको नाम	सञ्चालन हुने स्थान
१	वादविवाद, बक्तृत्वकला, कविता, नाटक, उद्घोषण	कोठा नं १०८
२	हाजिरी जवाफ र हिज्जे	कोठा नं १०९
३	चित्रकला र हस्तलेखन सीप	कोठा नं ११०
४	फुटबल	चौरी
५	भलिबल	कोठा १३७ अगाडि
६	कबड्डी	कोठा १३६ अगाडि
७	एथलेटिक्स र अन्य मनोरञ्जनात्मक	विद्यालय खेलमैदान
८	गायन	कोठा नं. १०६
९	नृत्य	कोठा नं १०७
१०	योग र व्यायाम	सभास्टेज
११	चेस तथा लुडो	अभिभावक प्रतीक्षालय
१२	कुनै खेलमा पनि भाग नलिनेलाई "संस्कार शिक्षा"	कोठा नं. २०१

कक्षा ९ देखि १२

क्र. सं.	खेलको नाम	सञ्चालन हुने स्थान
१	वादविवाद, बक्तृत्वकला, कविता, नाटक, उद्घोषण	कोठा नं २०२
२	हाजिरी जवाफ र हिज्जे	कोठा नं २११
३	चित्रकला र हस्तलेखन सीप	कोठा नं २१२
४	फुटबल	विद्यालय खेलमैदान
५	भलिबल	विद्यालय खेलमैदान
६	कबड्डी	विद्यालय खेलमैदान
७	एथलेटिक्स	विद्यालय खेलमैदान
८	क्रिकेट	विद्यालय खेलमैदान
९	गायन	कोठा २१४
१०	नृत्य	कोठा नं १३७
११	योग र व्यायाम	योग कक्ष
१२	चेस	कोठा नं २०८
१३	कुनै खेलमा पनि भाग नलिनेलाई "संस्कार शिक्षा"	कोठा नं २०१

क्र. सं.	खेलको नाम	सञ्चालन हुने स्थान
१	वादविवाद, बक्तृत्वकला, कविता, नाटक, उद्घोषण	कोठा नं १०८
२	हाजिरीजवाफ र हिज्जे	कोठा नं १०९
३	चित्रकला र हस्तलेखन सिप	कोठा नं ११०
५	एथलेटिक्स र अन्य मनोरञ्जनात्मक	स्मारक नजिक
६	गायन	कोठा नं १०६
७	नृत्य	कोठा नं १०७
८	योग र व्यायाम	सभास्टेज
९	चेस तथा लुडो	अभिभावक प्रतिक्षालय
१०	कुनै खेलमा पनि भाग नलिनेलाई "संस्कार शिक्षा"	२०१

कक्षा ६ देखि ८

क्र. सं.	खेलको नाम	सञ्चालन हुने स्थान
१	वादविवाद, बक्तृत्वकला, कविता, नाटक, उद्घोषण	कोठा नं २१०
२	हाजिरी जवाफ र हिज्जे	कोठा नं २११
३	चित्रकला र हस्तलेखन सीप	कोठा नं २१२
४	फुटबल	विद्यालय खेलमैदान
५	भलिबल	विद्यालय खेलमैदान
६	कबड्डी	विद्यालय खेलमैदान
७	क्रिकेट	विद्यालय खेलमैदान
	एथलेटिक्स	विद्यालय खेलमैदान
८	गायन	कोठा २१४
९	नृत्य	कोठा नं. १३७
१०	योग र व्यायाम	सभास्टेज
११	चेस	कोठा नं. २०९
१२	कुनै खेलमा पनि भाग नलिनेलाई "संस्कार शिक्षा"	कोठा नं. २०१

पुनश्च:

१. भाले जुधाई, डोगी नाच्ने, हिसाव दौड, चम्बा दौड, तातो आलु, सियो धागो, बोगा दौड, विस्कुट वा चकलेट दौड, सम्झने खेल, हण्डी बेलुन फुटाउने, डोगी तान्ने, मार्शल आर्ट, कुर्सी घुमाई र अन्य मनोरञ्जनात्मक तथा ज्ञानात्मक खेलहरू समेत एथलेटिक्स समितिले पालो मिलाएर खेलाउने छ।
२. खेल सामान्यतया शुकवार टिफिनपछि सञ्चालन हुने छ। तर टिफिन अगावै सम्पन्न गर्नुपर्ने परिस्थिति सिर्जना भए अन्य कुनै वार गर्न सकिने छ।
३. खेलसामग्री व्यवस्थापन, प्रयोग र भण्डारणको जिम्मेवारी सम्बन्धित शिक्षकहरूकै सक्रियतामा हुने छ।
४. सम्बन्धित शिक्षकहरूले आवश्यकता अनुसार तहगत समूह छुट्ट्याएर तहगत रूपमा खेल खेलाउन सक्नुहुने छ।

ECA-2081
Work Division (Morning Shift 9-10)

SN	TopicsPrograms	Room No	Co-Ordinators	Remarks
1	Debate, Speech, Achoring, Poem, Drama	Hall	Geha Prasad Bhandari, Deepa Bhattarai, Narayan Pd Guragain, Tanka Pd Ojha	
2	Quiz	116	Yubraj Khulal, Binita Baral, Amit Kumar Khatri, Somraj Adhikari	
3	Drawing	120	Aliza Lamsal, Susmita Niroula, Dipika Tamang	
4	Handwriting , Need to progress	121	Harimaya Rijal, Sandesh Luintel, Rajesh Rajbansi	
5	Chess	122	Kamana Shrestha, Birendra Prasad Adhikari	
6	Motivational Class	115	Ramu Thakur, Deepika Tamang	
7	Football	Field	Nabin Khatiwada, Susmita Niroula	
8	Volleyball	Field	Deepak Khanal, Gynendra Subedi	
9	Kabbadi	Field	Ajaya Kumar Shah, Susmita Niroula, Nabin Khatiwada	
10	Cricket	Field	Khadka Narayan Shrestha, Amit Khatri, Anil Thapa	
11	Athletics	Field	Hom Kumar Poudel, Khagendra Rijal	
12	Dance	Yoga Hall	Khagendra Rijal	
13	Music	138	Anil Thapa	

Discipline Counselor:

1. Gynendra Subedi
2. Babita Bhattarai
3. Narayan Prasad Guragain
4. Geha Prasad Bhandari
5. Binita Baral

ECA Supervisor:

1. Gynendra Subedi
2. Yubaraj Khulal
3. Khagendra Rijal

HOD

Ass-Headteacher

Headteacher

**ECA-2081
WORK DIVISION**

S.N	Programs	Room No	Teacher's Name	Remarks
1	Debate, Speech, Achoring, Extempore		Dr. Ishwor Kumar Rai, Narottam Shrestha Santosh Gautam, Lok Prakash Bhattarai	
2	Poem, Essay, Drama, Mimicry		Dr. Padam Prasad Bimali, Kabita Thapa, Nabin Bhattarai, Bashu Adhikari Prakash Khadka	
3	Quiz		BB Kafle, Nabin Chandra Acharya Kamal Giri, Durga Mani Sharma	
4	Chess		Khagendra Bhattarai, Ishor Thapa, Pradip Ghimire	
5	Football		Puskar Nepal, Postraj Khadka Anil Timilsina	
6	Volleyball		Lekhraj Shrestha, Gynendra Subedi Deepak Khanal	
7	Kabadi		Abhi Narayan Rimal, Kulbir Khawas Jivan Shrestha, Ajaya Shah	
8	Athletics		Bibek Ghimire, Jhanak Bdr. Basnet Hari Bharati	
9	Cricket		Suraj Khatiwada, Bimal Niraula Anil Thapa, Khadga Narayan Shrestha	
10	Dance		Khagendra Rijal, Nirmala Subedi	
11	Music		Anil Thapa, Rupak Ghimire	
12	Yoga		Rajendra Prasad Giri, Ambika Basnet Nir Bahadur Limbu, Jagat Ban	
13	None (Motivational Class)		Netra Prasad Ghimire Raj Kumar Niraula, Rupak Ghimire Lok Bandhu Thapa	

अतिरिक्त क्रियाकलाप तथा खेलकुद कार्य विभाजन २०८१
ECD र विशेष कक्षा

क्र.स.	खेलको नाम	सञ्चालन हुने स्थान	जिम्मेवार शिक्षकहरू
१	वादविवाद, वक्तृत्वकला, कविता, नाटक, उद्घोषण	सम्बन्धित छलक	कमला मास्के, भोला थापा, गीता मगर, पवित्रा राई गुरूड, कौशिला थापा मगर
२	हाजिरीजवाफ र हिज्जे		
३	चित्रकला र हस्तलेखन सिप		
५	एथलेटिक्स र अन्य मनोरञ्जनात्मक		
६	गायन		
७	नृत्य		
८	योग र व्यायाम		
९	चेस तथा लुडो		
१०	कुनै खेलमा पनि भाग नलिनेलाई संस्कार शिक्षा		

पुनश्च: भाले जुधार्ई, डोरी नाघ्ने, हिसाब दौड, चम्चा दौड, तातो आलु, सियो धागो, बोरा दौड, विस्कट वा चकलेट दौड, सम्भने खेल, हण्डी फोर्ने, बेलुन फुटाउने, डोरी तान्ने, मार्सल आर्ट कुर्सी घुमाई र अन्य मनोरञ्जनात्मक तथा ज्ञानात्मक खेलहरू समेत समितिले पालो मिलाएर खेलाउनेछ ।

कक्षा १ देखि ३

क्र. सं	खेलको नाम	सञ्चालन हुने स्थान	जिम्मेवार शिक्षकहरू
१	वादविवाद, वक्तृत्वकला, कविता, नाटक, उद्घोषण	कोठा नं १०८	अम्बिका बस्नेत, सुनिता पौडेल, डम्बरप्रसाद भट्टराई, विनिता दाहाल ख, रेवत लुइटेले, पर्शुराम खत्री
२	हाजिरीजवाफ र हिज्जे	कोठा नं १०९	जयप्रसाद निरौला, विनीता दाहाल क, सुमित्रा गुप्ता, विन्देकुमार चौधरी,
३	चित्रकला र हस्तलेखन सिप	कोठा नं ११०	मुना श्रेष्ठ, दृष्टि दाहाल, सविता खतिवडा, प्रतीक्षा श्रेष्ठ
५	एथलेटिक्स र अन्य मनोरञ्जनात्मक	स्मारक नजिक	दिलकुमारी नेउपाने, देवीप्रसाद गौतम, मिनाक्षी उप्रेती, भवानी पोखरेल,
६	गायन	कोठा नं १०६	विमला कार्की, पूजा खवास, कौशिलाकुमारी निरौला
७	नृत्य	कोठा नं १०७	निर्मला राई, रेजिना खड्का,
८	योग र व्यायाम	सभास्टेज	गीता सिग्देल, सिर्जना पौडेल
९	चेस तथा लुडो	अभिभावक प्रतीक्षालय	साकार शर्मा चापागाईं
१०	कुनै खेलमा पनि भाग नलिनेलाई संस्कार शिक्षा	२०१	गंगाकुमारी पोखरेल

पुनश्च: भाले जुधार्ई, डोरी नाघ्ने, हिसाब दौड, चम्चा दौड, तातो आलु, सियो धागो, बोरा दौड, विस्कट वा चकलेट दौड, सम्भने खेल, हण्डी फोर्ने, बेलुन फुटाउने, डोरी तान्ने, मार्सल आर्ट, कुर्सी घुमाई र अन्य मनोरञ्जनात्मक तथा ज्ञानात्मक खेलहरू समेत एथलेटिक्स समितिले पालो मिलाएर खेलाउने छ ।

कक्षा ४ र ५

क्र. सं.	खेलको नाम	सञ्चालन हुने स्थान	जिम्मेवार शिक्षकहरू
१	वादविवाद, वक्तृत्वकला, कविता, नाटक, उद्घोषण	कोठा नं १०८	अम्बिका बस्नेत, सुनिता पौडेल, डम्बरप्रसाद भट्टराई, विनीता दाहाल ख, रेवत लुइटेल्
२	हाजिरी जवाफ र हिज्जे	कोठा नं १०९	जयप्रसाद निरौला, विनिता दाहाल क, सुमित्रा गुप्ता, विन्देकुमार चौधरी
३	चित्रकला र हस्तलेखन सिप	कोठा नं ११०	मुना श्रेष्ठ, दृष्टि दाहाल, सविता खतिवडा, प्रतीक्षा श्रेष्ठ
५	फुटबल	चौरी	भीमप्रसाद दाहाल, अशोक पौडेल, सविता खतिवडा, सुनिशा पौडेल
६	भलिबल	कोठा १३७ अगाडि	
७	कबड्डी	कोठा १३६ अगाडी	युवराज खुलाल
८	एथलेटिक्स र अन्य मनोरञ्जनात्मक	विद्यालय खेलमैदान	दिलकुमारी नेउपाने, देवीप्रसाद गौतम, मिनाक्षी उप्रेती, भवानी पोखरेल,
९	गायन	कोठा नं १०६	विमला कार्की, पूजा खवास, कौशिलाकुमारी निरौला
१०	नृत्य	कोठा नं १०७	निर्मला राई, रेजिना खड्का
११	योग र व्यायाम	सभास्टेज	गीता सिग्देल, सिर्जना पौडेल
१२	चेस तथा लुडो	अभिभावक प्रतिक्षालय	साकार शर्मा चापागाई
१३	कूनै खेलमा पनि भाग नलिनेलाई संस्कार शिक्षा	कोठा नं २०१	गंगाकुमारी पोखरेल

पुनश्च: भाले जुधाई, डोरी नाच्ने, हिसाब दौड, चम्चा दौड, तातो आलु, सियो धागो, बोरा दौड, विस्कट वा चकलेट दौड, सम्झने खेल, हण्डी फोर्ने, बेलुन फुटाउने, डोरी तान्ने, मार्सल आर्ट, कुर्सी घुमाई र अन्य मनोरञ्जनात्मक तथा ज्ञानात्मक खेलहरू समेत एथलेटिक्स समितिले पालो मिलाएर खेलाउने छ ।

कक्षा ६ देखि ८

क्र. सं.	खेलको नाम	सञ्चालन हुने स्थान	जिम्मेवार शिक्षकहरू
१	वादविवाद, वक्तृत्वकला, कविता, नाटक, उद्घोषण	कोठा नं २१०	माधवप्रसाद दाहाल, प्रदिप घिमिरे, गेहप्रसाद भण्डारी, विनीता बराल
२	हाजिरी जवाफ र हिज्जे	कोठा नं २११	रचना महर्जन, नवीन फुयल
३	चित्रकला र हस्तलेखन सीप	कोठा नं २१२	महेशप्रसाद रेग्मी, दृष्टि दाहाल, मुना श्रेष्ठ
४	फुटबल	विद्यालय खेलमैदान	ईश्वर थापा, विराज बस्नेत, नवराज सुवेदी

५	भलिबल	विद्यालय खेलमैदान	ज्ञानेन्द्र सुवेदी, धर्मकुमारी कालाखेती, सञ्जय भण्डारी
६	कबड्डी	विद्यालय खेलमैदान	रमेश गनगाई , होमकुमार पौडेल, पर्शुराम खत्री
७	एथलेटिक्स	विद्यालय खेलमैदान	जगतबहादुर वन, निरबहादुर लिम्बू, विरेन्द्र अधिकारी, प्रवेश तामाङ, पुस्कर नेपाल
८	क्रिकेट	विद्यालय खेलमैदान	राजकुमार निरौला, सुमन कटवाल, अंकित भण्डारी, किशोर गच्छदार
९	गायन	कोठा २१४	यशोदा धमाल
१०	नृत्य	कोठा नं १३७	नारायणप्रसाद गुरागाई, अजयकुमार साह, अविरल मास्के
११	योग र व्यायाम	सभास्टेज	गीता सिग्देल, सिर्जना पौडेल
१२	चेस	कोठा नं २०९	बालकुमार कालाखेती, श्यामबहादुर तामाङ, विवेक घिमिरे
१३	कूनै खेलमा पनि भाग नलिनेलाई संस्कार शिक्षा	कोठा नं २०१	डा. पदमप्रसाद विमली

पुनश्च: भाले जुधाई, डोरी नाघ्ने, हिसाब दौड, चम्चा दौड, तातो आलु, सियो धागो, बोरा दौड, विस्कट वा चकलेट दौड, सम्झने खेल, हण्डी फोर्ने, बेलुन फुटाउने, डोरी तान्ने, मार्सल आर्ट, कुर्सी घुमाई र अन्य मनोरञ्जनात्मक तथा ज्ञानात्मक खेलहरू समेत एथलेटिक्स समितिले पालो मिलाएर खेलाउने छ ।

कक्षा ९ र १०

क्र. सं	खेलको नाम	सञ्चालन हुने स्थान	जिम्मेवार शिक्षकहरू
१	वादविवाद, वक्तृत्वकला, कविता, नाटक, उद्घोषण	कोठा नं २०२	लोकबन्धु थापा, डा. ईश्वरकुमार राई
२	हाजिरी जवाफ र हिज्जे	कोठा नं २११	युवराज पोखरेल, ज्ञानबहादुर राउत
३	चित्रकला र हस्तलेखन सिप	कोठा नं २१२	महेशप्रसाद रेग्मी, दृष्टि दाहाल, मूना श्रेष्ठ
४	फुटबल	विद्यालय खेलमैदान	विराज बस्नेत, नवराज सुवेदी, ईश्वर थापा
५	भलिबल	विद्यालय खेलमैदान	ज्ञानेन्द्र सुवेदी, धर्मकुमारी कालाखेती, सञ्जय भण्डारी
६	कबड्डी	विद्यालय खेलमैदान	रमेश गनगाई , होमकुमार पौडेल, पर्शुराम खत्री
७	एथलेटिक्स	विद्यालय खेलमैदान	जगतबहादुर वन, निरबहादुर लिम्बू, वीरेन्द्र अधिकारी, प्रवेश तामाङ, पुस्कर नेपाल
८	क्रिकेट	विद्यालय खेलमैदान	राजकुमार निरौला, सुमन कटवाल, अंकित भण्डारी, किशोर गच्छदार
९	गायन	कोठा २१४	यशोदा धमाल
१०	नृत्य	कोठा नं १३७	नारायणप्रसाद गुरागाई, अजयकुमार साह, अविरल मास्के
११	योग र व्यायाम	योग कक्ष	श्यामनारायण साहू, राजेन्द्रप्रसाद गिरी

१२	चेस	कोठा नं २०८	बालकुमार कालाखेती, श्यामबहादुर तामाङ, विवेक घिमिरे
१३	कुनै खेलमा पनि भाग नलिनेलाई संस्कार शिक्षा	कोठा नं २०९	डा. पदमप्रसाद विमली

पुनश्च: १. भाले जुधाई, डोरी नाघ्ने, हिसाब दौड, चम्चा दौड, तातो आलु, सियो धागो, बोरा दौड, बिस्कुट वा चकलेट दौड, सम्भने खेल, हण्डी फोर्ने, बेलुन फुटाउने, डोरी तान्ने, मार्सल आर्ट, कुर्सी घुमाई र अन्य मनोरञ्जनात्मक तथा ज्ञानात्मक खेलहरू समेत एथलेटिक्स समितिले पालो मिलाएर खेलाउने छ ।

२ खेल सामान्यतया शुक्रवार टिफिनपछि सञ्चालन हुने । तर टिफिन अगावै सम्पन्न गर्नुपर्ने परिस्थिति सिर्जना भए अन्य कुनै बार गर्न सकिने छ ।

३. खेलसामग्री व्यवस्थापन, प्रयोग र भण्डारणको जिम्मेवारी सम्बन्धित शिक्षकहरूकै सक्रियतामा हुने छ ।

४. सम्बन्धित शिक्षकहरूले आवश्यकता अनुसार तहगत समूह छुट्याएर तहगत रूपमा खेल खेलाउन सक्नु हुने छ ।

अनुसूची-२

शैक्षिक अवलोकन भ्रमणका प्रतिवेदनहरू

दिल्ली शैक्षिक अवलोकन भ्रमण २०८१ प्रतिवेदन

१. परिचय :

सुकुना माध्यमिक विद्यालयको समग्र शैक्षिक उन्नयन र विकासमा अझ सुभ्रुवुभ्रका साथ अघि बढ्न मद्दत पुग्ने अपेक्षासहित विद्यालय व्यवस्थापन समितिका तर्फबाट मिति २०८१ साल असार ४ देखि १० गतेसम्म छिमेकी मित्र राष्ट्र भारतको नयाँदिल्ली स्थित ४ ओटा सरकारी विद्यालयको औपचारिक भ्रमण सम्पन्न भएको छ। भ्रमणका क्रममा नेपाली राजदूतावासमा समेत पुगेर दिल्लीको समसामयिक शैक्षिक विषयहरूमा कुराकानी गरी विविध जानकारीहरू लिइएको छ। यिनै शैक्षिक अवलोकन भ्रमण-२०८१ का सम्बन्धमा भए गरेका मुख्य-मुख्य कार्यहरूलाई समेटि यो प्रतिवेदन तयार पारिएको छ। यसलाई विवरणात्मक ढाँचामा सङ्क्षिप्त रूपमा तल प्रस्तुत गरिएको छ।

२. विवरण :

क) भ्रमण टोलीमा सहभागी :

- (१) वि.व्य.स. अध्यक्ष श्री मातृकाप्रसाद ढकाल
- (२) वि.व्य.स. सदस्य श्री गणेशकुमार कार्की
- (३) " " " " श्री एकेन्द्र राई
- (४) " " " " श्री मनमाया तामाङ
- (५) " " " " श्री चिना निरौला (भट्टराई)
- (६) " " " " डा. ईश्वरकुमार राई (शिक्षक प्रतिनिधि)
- (७) " " " " श्री राजकुमार राई (वडा अध्यक्ष, वडा नं.१०)
- (८) शि.अ.सं. अध्यक्ष श्री खगेन्द्रप्रसाद घिमिरे
- (९) सूचना प्रविधि अधिकृत श्री विकल्प कार्की (सुकुना मा.वि.)
- (१०) वि.व्य.स. सदस्य सचिव श्री हिक्मतबहादुर बस्नेत (प्रधानाध्यापक)

ख) अवलोकन गरिएका विद्यालयहरू :

(१) राजकीय सर्वोदय कन्या/बाल विद्यालय, वेस्ट विनोद नगर, नयाँ दिल्ली ।

❖ मिति २०८१/०३/०६ गते बिहान लगभग ९:२५ देखि ११:५५ बजेसम्म हाम्रो भ्रमण टोली त्यहाँ विद्यालयमा रह्यो । प्रधानाचार्य मेरी ज्योत्सना मिंज, मेन्टर टिचर तथा OSD (Officer on Special Duty), School Branch भावना सोनानी, मेन्टर टिचर अनु गुप्ता लगायतका स्टाफहरूसँग कुराकानी तथा छलफल गरी विविध जानकारीहरू लिने अवसर प्राप्त भयो । त्यहाँ विद्यालयको भिजुअल डकुमेन्ट्री प्रस्तुत भएपछि हाम्रो विद्यालयको तर्फबाट पनि अडियो भिजुअल डकुमेन्ट्री प्रस्तुत गरियो । भारतीय राष्ट्रिय गान र नेपाली राष्ट्रिय गान सहितको हाम्रो विद्यालयको उक्त डकुमेन्ट्रीबाट उहाँहरू अत्यन्त प्रभावित हुनुभयो ।

❖ नर्सरीदेखि १२ कक्षासम्म अध्ययन अध्यापन हुने उक्त विद्यालयमा बिहानी सत्र (७:००-१२:३०) मा छात्रा (कन्या) मात्र पढ्ने र दिवा/सन्ध्याकालीन सत्र (दिनको १:०० बजेदेखि बेलुकी ६:३०) मा छात्र

(बाल) मात्र पढ्ने व्यवस्था गरिएको पाइयो । बिहानी सत्रमा ३,९७५ छात्राहरू र दिवा/सन्ध्याकालीन सत्रमा ३,५०० छात्रहरू गरी जम्मा ७,४७५ जना विद्यार्थीहरू अध्ययनरत रहेको जानकारी पाइयो । यसै गरी बिहानी सत्रका स्टाफहरू सबै महिला मात्र र दिवा/सन्ध्याकालीन सत्रका स्टाफहरू सबै पुरुषहरू मात्र हुने गरेको पाइयो । दुवै सत्रमा ९३ जना सरकारी दरबन्दीका र ३६ जना गेस्ट शिक्षक गरी जम्मा १२९ जना शिक्षकहरू कार्यरत रहेको पाइयो । दिवा/सन्ध्याकालीन सत्रका प्रधानाचार्य एल.के. दुवे रहनुभएको जानकारी प्राप्त भयो ।

- ❖ बिहानी र सन्ध्याकालीन सत्रका छुट्टाछुट्टै २ ओटा व्यवस्थापन समितिको गठन हुने र आआफ्नो सत्रका शैक्षिक व्यवस्थापनको नेतृत्व लिने, कम्तीमा २ महिनामा एक पटक अनिवार्य रूपमा बैठक बस्ने, विद्यालयको साभ्ना समस्याहरूमा संयुक्त रूपमा बैठक बस्ने गरेको जानकारी पाइयो ।
- ❖ विद्यालय व्यवस्थापन समिति (SMC) १६ सदस्यीय हुने, अध्यक्ष स्वयम् प्रधानाचार्य हुने, शिक्षकहरूबाट ३ जना प्रतिनिधि छनोट हुने, १२ जना सदस्य अभिभावकहरूबाट निर्वाचित हुने, SMC सदस्य हुनलाई अभिभावक नभए पनि हुने, समितिको पदावधि २ वर्षको हुने, सम्बन्धित विद्यालय क्षेत्रका MLA (Member of Legislativ Assembly) समेत पदेन सदस्य रहने व्यवस्था जानकारी भयो ।
- ❖ हरेक सरकारी विद्यालयका लागि विषयगत रूपमा मेन्टर टिचरहरू रहने, १ जना मेन्टर टिचरले ६ देखि ७ ओटासम्म विद्यालय हेर्नु पर्ने, विषय पढाउने नभई विज्ञका रूपमा शिक्षकहरूलाई सहजीकरण गर्ने, दैनिक रूपमा एउटै विद्यालयमा हाजिर भइरहनु नपर्ने, भारत सरकारको सेकेन्ड क्लास अफिसर सोसरहरूको पदीय हैसियतमा आयोगको प्रतिस्पर्धात्मक परीक्षाबाट सिधै नियुक्ति हुने व्यवस्था रहेको पाइयो ।
- ❖ त्यहाँ विद्यालयको कक्षाकोठा, ल्याब, लाइब्रेरी, खेल मैदान, प्रधानाचार्यहरूको अलग-अलग कार्यकक्ष, आआफ्ना विषयगत सन्दर्भ सामग्रीहरू राख्ने च्याकसहितको छुट्टाछुट्टै टेबल र कुर्सीहरू राखिएका स्टाफ कक्ष, क्यान्टिन, सेमिनार हल, कार्यक्रमका लागि स्टेज, बोटानिकल गार्डेन, करेसाबारी, विद्यार्थीहरूको सिर्जना प्रदर्शन गरेर राख्ने कक्ष, स्तरीय र सफा शौचालय, बाथरुम, चेन्जिङ रुम आदि सबैको व्यवस्था भएको ठुलठुला भवनहरूको निर्माण अर्थात् भौतिक पूर्वाधारको विकासले हामी आश्चर्यचकित भयौं ।
- ❖ सुरुदेखि नै न्यानो आतिथ्य, संस्कारसहितको सत्कार, पटक-पटक फरक-फरक स्वादमा पेयपदार्थ, जुस, कफी, बिस्कुट आदिले टन्न भई अन्त्यमा बिदा हुने बेलामा हामीले उहाँहरूलाई नेपाली खादा ओढाएर नेपालको झण्डा र हाम्रो विद्यालयको लोगो अङ्कित मायाको चिनो प्रदान गरी बिदा भयौं ।

(२) डा. बि. आर. अम्बेडकर स्कूल अफ स्पेसलाइज एक्जेलेन्स, खिचिपुर, नयाँ दिल्ली ।

- ❖ हामी लगभग १२:१५ बजेतिर खिचिपुर पुग्यौं । त्यहाँका प्रधानाचार्य राजेश, सहायक प्रधानाचार्य जिले सिंह, विज्ञान शिक्षक नसिम बानु मेडम, गणित शिक्षक कमलजित सिंहसहितका सर/मेडमहरूसँग भेटघाट तथा कुराकानी भयो । हामीलाई सँगै लिएर जानुहुने मेडमहरू OSD भावना सोनानी र मेन्टर टिचर अनु गुप्ताले सहजीकरणको भूमिका निर्वाह गर्नुभयो ।
- ❖ त्यहाँको शैक्षिक प्रणालीका बारेमा नसिम बानु मेडमले भिजुअल डकुमेन्ट्री प्रस्तुत गर्नु भएपछि हाम्रो तर्फबाट पनि डकुमेन्ट्री प्रस्तुत गरियो । डकुमेन्ट्री प्रस्तुतिको क्रमपछि आपसी कुराकानीहरू भए । हामीले थप जिज्ञासाहरू राख्यौं ।

- ❖ दिल्ली मोडेलको शिक्षा नीति जसलाई 'केजरीवाल मोडल' पनि भन्दा रहेछन् । यस नीतिअनुसार दिल्ली स्टेटमा 'जेनेरल स्कुल' र 'एक्सलेन्स स्कुल' गरी दुई खालका विद्यालयहरूको व्यवस्था रहेछ । सुरुमा भ्रमण गरिएको विद्यालय जेनेरल र यो विद्यालय चाहिँ एक्सलेन्स रहेछ । यसमा चाहिँ मल्टी ट्यालेन्ट (बहुप्रतिभाशाली क्षमता) भएका विद्यार्थीहरू मात्र छनोटमा परी भर्ना हुँदा रहेछन् । त्यही आधारमा यस्ता विद्यालयहरूको नाम **स्कुल अफ स्पेसलाइज एक्जलेन्स** राखिएको हुँदो रहेछ । त्यसो हुँदा अति कम विद्यार्थीहरूको कोटा हुँदोरहेछ । यस विद्यालयमा विद्यार्थी सङ्ख्या ५०० र शिक्षक स्टाफ ५६ जना रहेछन् ।
- ❖ कक्षा ८ पूरा गरेपछि विद्यार्थीहरूको रुचि, चाहना र क्षमताका आधारमा उनीहरूलाई मेडिसियन, इन्जिनियरिङ, टेक्नोलोजी, एजुकेशन, व्यवस्थापन, मानविकी, सैन्य (फौज) जस्ता विषयहरूमा आफूले रोजेर पढ्ने व्यवस्था हुँदो रहेछ । कक्षा १२ सम्म पढ्नका लागि सरकारले पूर्ण रूपमा निशुल्क व्यवस्था गरेको रहेछ । कक्षा ८ सम्म दिवा खाजाको व्यवस्था रहेछ । स्टेशनरी, पाठ्यपुस्तक, पोसाक तथा विभिन्न शीर्षकमा पाउने छात्रवृत्ति रकम सरकारले सिधै विद्यार्थीहरूको बैङ्क खातामा निकासो दिने अत्यन्त राम्रो र पारदर्शी व्यवस्था रहेछ ।
- ❖ प्रधानाचार्य सरसहितका टोलीले हामीलाई विद्यालयको भौतिक पक्षहरूको अवलोकन गराउनु भयो । त्यहाँको विद्यालय भवन, कक्षाकोठा, ल्याब, लाइब्रेरी लगायतका भौतिक पूर्वाधारको विकास हेरेर हामी ज्यादै प्रभावित भयौँ । गुरुयोजनासहित पूर्ण रूपमा स्टेट सरकारको लगानीमा बनेको ठुला-ठुला संरचनाहरू हेरेपछि हामी बिदा हुने तयारीमा प्रधानाचार्यको कार्यकक्षमा पुग्यौँ ।
- ❖ हाम्रा प्रधानाध्यापक र अध्यक्षद्वारा प्रधानाचार्य, सहायक प्रधानाचार्यलगायत सरहरूलाई नेपाली टोपी र मेडमहरू **नसिम बानु**, **OSD भावना सोनानी** र मेन्टर टिचर **अनु गुप्ता**लाई खादा ओढाई मायाको चिनो प्रदान गरियो । प्रधानाध्यापक हिक्मतबहादुर बस्नेत सरले त्यहाँका प्रधानाचार्यलगायत विद्यालय परिवारलाई हाम्रो विद्यालय भ्रमणको निम्तो दिनु भयो । फोटो सेसनपछि हामी औपचारिक रूपमा बिदा भएर निस्क्यौँ ।

(३) राजकीय सह-शिक्षा वरिष्ठ माध्यमिक विद्यालय, सेक्टर-२, द्वारका, नयाँ दिल्ली ।

- ❖ यस विद्यालयमा हामी २०८१/०३/०७ गते बिहान ९:१५ बजेतिर पुग्यौँ । प्रधानाचार्य पि.डि. शर्मा, मेन्टर टिचर सपना र प्रियङ्का मेडमले हामीलाई प्रधानाचार्यको कार्यकक्षमा लग्नुभयो । औपचारिक परिचयपछि प्रधानाचार्यले कुराकानीको क्रम सुरु गर्नुभयो ।
- ❖ यो विद्यालय पनि सर्वशिक्षा मोडेलको रहेछ । सर्वशिक्षा मोडलअन्तर्गत जेनेरल स्कुलहरू पर्ने रहेछन् । दिल्लीमा यस्ता मोडेलका विद्यालयहरू १,०५४ वटा भएको कुरा प्रधानाचार्यले बताउनुभयो । कक्षा १२ सम्म पढाइ हुने यस विद्यालयमा विज्ञान विषयलाई विशेष जोड दिइएको रहेछ । यहाँ विद्यार्थी सङ्ख्या ३,२०० र सरकारी दरबन्दीका शिक्षकहरू १२० जना रहेछन् । आवश्यकताअनुसार अति कम सङ्ख्यामा गेस्ट टिचरहरू पनि राखिने कुरा जानकारी भयो ।
- ❖ दिल्लीमा सन् २००४ सम्म राजेन्द्रकुमार चौधरीको नीतिले प्राइभेट स्कुलहरूलाई प्राथमिकता दिएको तर सरकारी स्कुलहरूलाई पुरै निरुत्साहित गरेको रहेछ; पछि केजरीवाल मोडेलको नीतिले यो १० वर्षमा शिक्षा क्षेत्रमा ठुलो परिवर्तन ल्याएको रहेछ । दिल्ली मोडेलको शिक्षा नीतिले भारतका लागि थुप्रै डाक्टर, इन्जिनियर, पाइलट, प्लानर, टिचर, बैङ्कर उत्पादन गर्न सफल भएको र यसलाई ठुलो उपलब्धि मानेको कुरा उहाँहरूले बताउनुभयो । जम्मा बजेटको कम्तीमा ३५

देखि ४० प्रतिशतसम्म शिक्षामा लगानी हुँदोरहेछ । सरकारी विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार विकासदेखि लिएर पठनपाठन सञ्चालनमा लाग्ने सम्पूर्ण खर्च सरकारले नै व्यवस्था गर्दोरहेछ । स्कुल तथा कलेजहरू स्थापना र सञ्चालनका लागि जग्गा किन्न वा व्यवस्थापन गर्न सरकारले Subsidy (आर्थिक सहायता वा अनुदान) दिने व्यवस्था रहेछ ।

- ❖ दिल्लीमा अन्य स्टेटहरूबाट आउने विद्यार्थीहरूको ठुलो चाप रहेछ । यहाँका सरकारी विद्यालयहरूमा पढ्नका लागि १ लाख विद्यार्थीहरूले आवेदन गरे भने १ हजार विद्यार्थीहरू मात्र छनोटमा पर्ने कुरा प्रधानाचार्यले बताउनुभयो । सरकारी स्कुलहरूमा पढ्न पाउनु विद्यार्थीहरूका लागि ठुलो अवसर रहेछ । 'यहाँ No Cost Education अर्थात् विद्यालय शिक्षा पूर्ण रूपमा नै निशुल्क छ । छात्रवृत्ति तथा अरू सुविधाहरूको पनि व्यवस्था छ' प्रधानाचार्य सरले बताउनुभयो ।
- ❖ दिल्ली स्टेटअन्तर्गत यो विद्यालय पनि Leading School भित्र पर्दोरहेछ । यस्ता विद्यालयहरू दिल्लीमा ४०-५० वटा मात्र रहेको कुरा प्रधानाचार्यले बताउनुभयो जुन अरू विद्यालयका तुलनामा आफैमा स्रोत सम्पन्न पनि हुने भएकाले यस्ता विद्यालयहरूले SMC (School Management Committee) Fund (कोष) समेत निर्माण गरी विद्यार्थी हितका लागि सञ्चालन गर्न सक्ने जानकारी गराउनुभयो ।
- ❖ दिल्लीमा TDC (Teacher Development Center) को स्थापना सन् २०१७ मा भएको र यसले शिक्षकको क्षमता विकास तालिम कार्यक्रमहरू निरन्तर रूपमा सञ्चालन गरिरहेको कुरा जानकारी प्राप्त भयो ।
- ❖ दिल्ली स्टेटमा १५ अञ्चल २९ जिल्ला छन् जसमा १०१५ ओटा सरकारी स्कुलहरू रहेछन् । सरकारी स्कुललाई प्रतिभा/एक्सलेन्स र जेनेरल गरी दुई ओटा मोडेलमा वर्गीकरण गरिएको रहेछ । यसलाई SOSE र RPBB मोडल पनि भनिँदो रहेछ । RPBB मा ४० प्रतिशतसम्म दिल्ली सरकारको बजेट लगानी हुने कुरा जानकारी भयो ।
- ❖ शिक्षकको योग्यता कम्तीमा बी.एड्. उत्तीर्ण र Teaching Licence अनिवार्य तोकिएको रहेछ । सरकारी दरबन्दीमा रहने शिक्षकको मासिक न्यूनतम तलब भा.रु.१,३०,०००/- भन्दा माथि हुने जानकारी पाइयो ।
- ❖ प्रधानाचार्य सर र मेडमहरूले हामीलाई विद्यालयको कक्षाकोठालगायत सम्पूर्ण कुराहरूको अवलोकन गराउने क्रममा अडिटोरियम हलमा लगनुभयो । अत्यन्त आकर्षक डिजाइनमा तयार पारिएको उक्त हल हेरेर हामी आश्चर्यचकित भयौं । हामीलाई त्यहीं हलमा बसाएर कार्यक्रम गर्ने योजना रहेछ । त्यहाँ गणित, विज्ञान, अङ्ग्रेजी, सामाजिक र Happiness curriculum का विज्ञ स्रोत शिक्षकहरू पनि आउनुभयो । उहाँहरूको अभ्यासहरू हामीलाई सुनाउनुभयो । विद्यार्थी भर्ना प्रक्रिया, शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप, परीक्षा र मूल्याङ्कन प्रणाली आदि विषयमा दोहोरो कुराकानीहरू भयो । Interprinership र Happiness curriculum का बारेमा हामीले जिज्ञासा राख्यौं ।
- ❖ Happiness curriculum अन्तर्गत बालबालिकाहरूलाई खुशी हुने बानीमा अभ्यस्त गराउन ध्यान, योग, सम्मोहन जस्ता क्रियाकलापहरू पनि सहयोगी बन्न सक्ने कुरा बताउँदै त्यसको अभ्यास पनि हामीलाई गराउनु भयो । त्यसपछि विज्ञान विषयसँग सम्बन्धित यन्त्र हेरेर सौर्यमण्डल र ग्रह-उपग्रहका बारेमा विद्यार्थीहरूलाई कसरी धारणा दिन सकिन्छ भन्ने विषयमा प्रयोगात्मक कक्षमा लगी हामीलाई अभ्यास समेत गराउनुभयो ।

(४) डा. बि. आर. अम्बेडकर स्कुल अफ स्पेसलाइज एक्जेलेन्स, सेक्टर-२२, द्वारका, नयाँ दिल्ली ।

- ❖ राजकीय सह-शिक्षा वरिष्ठ माध्यमिक विद्यालयको भ्रमण सकेर लगभग १२:४५ तिर हामी द्वारका सेक्टर-२२ मा अवस्थित स्कुल अफ स्पेसलाइज एक्जेलेन्समा पुग्यौं । त्यहाँको विद्यालय परिवार हाम्रो स्वागत सम्मानका लागि तयारीका साथ प्रतीक्षारत अवस्थामा रहेछन् । प्रधानाचार्य मेडम जयाश्री, मेन्टर टिचर आसिमा गुप्ता र मञ्जु शर्मा मेडम, Academic Co-ordinator गौरवकुमार सरसहित त्यहाँ उपस्थित सर-मेडमहरूले हामीलाई प्रधानाचार्यको कार्यकक्षमा लगनुभयो ।
- ❖ औपचारिक परिचयको कार्यक्रम सुरु भयो । विद्यालयमा ७०० विद्यार्थीहरू रहेछन् । यस्ता विद्यालयमा विद्यार्थीहरू कम नै हुँदा रहेछन् किनकि **स्कुल अफ स्पेसलाइज एक्जेलेन्स** भनेको नै ट्यालेन्ट विद्यार्थीहरूका लागि मात्र रहेछ । कक्षा १२ सम्म पढाइ हुने र त्यसमा विज्ञान विषयसमेत रहेछ ।
- ❖ उहाँहरूले हामीलाई कक्षाकोठालगायत विद्यालयको विविध कुराहरूको अवलोकन गराउनु भयो । कक्षा कोठातर्फ जाने मूल प्रवेशद्वारमै ठुलो ऐना राखिएको रहेछ । त्यसबाट कटेर गएपछि ट्राफिक बत्ती र जेब्रा क्रसिङ राखिएको प्यासेज पार गर्नु पर्ने रहेछ । विद्यालयभित्रै विद्यार्थीहरूलाई प्रयोगात्मक र व्यावहारिक ज्ञान सिकाउने यस्ता फिल्डहरू जताततै बनाइएका रहेछन् । प्यासेज र वरपरका भित्तातिर विशिष्ट भनाइहरू सहित राष्ट्रिय विभूतिहरूका चित्रहरू कोरिएका थिए । विद्यार्थीमैत्री सहज शौचालयको पहुँच, किचेनबिनाको सफा क्यान्टिन (खाजा नास्ता घरबाटै ल्याएर खाने ठाउँ), विद्यार्थीहरूका लागि करेसावारी, बागवानी, दर्शक दीर्घासहितको खेलमैदान देखेर हामी चकित भयौं ।
- ❖ सेमिनार हलमा कार्यक्रमको तय गरिएको रहेछ, हामीलाई त्यहाँ पुऱ्याउनु भएपछि सुरुमा उहाँहरूले डकुमेन्ट्री प्रस्तुत गर्नुभयो । त्यसपछि हाम्रो विद्यालयको डकुमेन्ट्री प्रस्तुत गर्नुभयो । उहाँहरूले हाम्रो हेरेर टिपोट गर्दै हुनुहुन्थ्यो, हामीले इ-कपी नै लिन सक्ने बताएपछि उहाँहरू ज्यादै खुसी हुनुभयो । हामीले पनि उहाँहरूको पाठ्यक्रम लगायत डकुमेन्ट्रीहरू कपी गर्नुभयो । अरू विषयवस्तुहरूमा पनि छलफल गरियो । प्रधानाचार्य मेडमले फूलका बिरुवा भएका साना-साना दुई ओटा गमला हाम्रा प्रधानाध्यापकलाई हस्तान्तरण गर्नुभयो । दुई देशका दुई विद्यालयबिच हाम्रो तहमा भएको यो एउटा कुटनीतिक शिष्टाचार (Diplomatic Courtesies) को राम्रो उदाहरण थियो । त्यसपछि हामी अडिटोरियम हलतिर लाग्यौं । त्यहाँ पनि राजकीय सह-शिक्षा वरिष्ठ माध्यमिक विद्यालयको जस्तै डिजाइनमा ठुलो अडिटोरियम हल रहेछ ।
- ❖ हाम्रा निम्ति अगाडि नै नेपाली खाना तयार पारिएको रहेछ । हामीसँगै उहाँहरू पनि एउटै टेबलमा आमने-सामने बसेर संयुक्त रूपमा नेपाली भोजन गरियो । त्यति धेरै खानेकुराहरूको परिकार, न्यानो आतिथ्य, सधैं सम्भ्ररहने एउटा प्रेरणादायी क्षणले हामी ज्यादै पुलकित भयौं । खानापछि पनि केहीबेर आपसी कुराकानीहरू गर्दै बस्यौं । हामीलाई उहाँहरूले पूरापुर समय दिएर अनुभवहरू आदान प्रदान गर्ने र असल अभ्यासका कुराहरू सिकने मौका दिनुभयो जुन हाम्रा लागि सबैभन्दा ठुलो कुरा थियो । प्रधानाचार्य मेडमले हामीलाई फोटो सेसनका लागि अर्को कक्षमा लगनुभयो, जहाँ विद्यार्थीहरूको राम्रा-राम्रा सिर्जना र कोटेसनहरू यत्रतत्र टाँसिएका थिए । फोटो सेसनकै क्रममा हामीले मेडमहरूलाई नेपाली खादा र सरहरूलाई टोपी लगाइदिएर नेपालको झण्डा तथा विद्यालयको लोगोअङ्कित मायाको चिनो र स्मारिका प्रदान गर्नुभयो, उहाँहरू सारै खुसी हुनुभयो ।

- ❖ हाम्रा प्रधानाध्यापक हिकमतबहादुर बस्नेतज्यूलाई आगन्तुक पुस्तिका थमाइयो, सरले उक्त पुस्तिकामा लेख्नुभएर हस्ताक्षर गरी बुझाउनु भयो । त्यहाँ विद्यालयले हामीलाई पनि मायाको चिनो प्रदान गरी लगभग ४:१५ तिर औपचारिक विदाई गयो । फेरि फोटो खिच्ने खिचाउने काम भयो र दुई जना मेडमले उहाँहरूकै कारमा हामीलाई मेट्रो रेल स्टेसनसम्म ल्याइदिनुभयो ।

ग) नेपाली राजदूतसँगको भेटघाट तथा कुराकानी :

भ्रमणका क्रममा नेपाली राजदूतावास समेत पुग्ने कार्यक्रम तय भएअनुसार त्यहाँ दूतावास कार्यालयले हामीलाई २०८१ असार ६ गते अपराह्न ३:१५ बजेको समय दिएको थियो । खिचिपुरको विद्यालयबाट विदा भएर हामी हतार-हतार गरी ट्याक्सी लिएर तोकिएको समयमा नै दूतावास पुग्यौं । सबै नेपाली कर्मचारी अनि नेपाली भाषा, मिठो बोलीवचनले मन फुरुङ्ग भयो, अपनत्व भनेको तेस्तो हुँदोरहेछ । महामहिम राजदूत शंकरप्रसाद शर्माज्यू र इकोनोमिक कन्सुलर बर्दी तिवारीज्यू बैठक कक्षमा हामीलाई परिचय गरी लिएर रहेछ । उहाँहरूले बडो हार्दिकताका भावमा हामीलाई बस्ने सङ्केत गर्नुभयो । औपचारिक परिचयपश्चात् चियानास्ता सँगसँगै कुराकानी सुरु भयो । बर्दी तिवारी सरले डायरीमा कुराकानीका विषयहरू टिप्नुभयो, ती विषयहरू यस्ता थिए-

- ❖ नेपालमा किन Quality Education (गुणस्तरीय शिक्षा) दिन सकिएको छैन ?
- ❖ शिक्षामा विकेन्द्रीकरणको व्यवस्था कसरी लागू भइरहेको छ ?
- ❖ नेपालभन्दा यहाँ (दिल्लीमा) के के कुराहरू फरक पाउनुभयो ?
- ❖ हामी (दूतावासको तर्फबाट) के गरिदिन सक्छौं ?

त्यसपछि अन्य कुराकानीहरू पनि भए । शंकरप्रसाद शर्माज्यूले संविधानमा शिक्षाको अधिकार बाँडफाँड तथा अनुसूचिका कुराहरूको ड्राफ्ट हुँदाका प्रसङ्गहरू कोट्याउनुभयो । त्यति बेलाको भावना र स्प्रिटअनुसार काम हुन नसकेको, आफ्नो सोच एउटा हुन्छ, सरुवा भएर कहाँ पुगिन्छ, नेपालको राजनीतिक अस्थिरता र त्यसले कर्मचारी संयन्त्रमा पार्ने प्रभाव, प्रशासनिक जटिलता आदिले सोचेजस्तो काम गर्न नसकिने कुराको वस्तुपरक आत्मसमीक्षा सुनाउनुभयो । अत्यन्त फरासिला स्वभाव र दूरदृष्टि राख्न सक्ने व्यक्तित्वका रूपमा हाम्रा राजदूतलाई बुझ्ने मौका मिल्यो, थुप्रै कुराहरू भए; हामी ४:४५ बजेतिर विदा भयौं ।

३. निष्कर्ष तथा सुझाव :

सबल पक्ष : दिल्ली भ्रमणबाट सिकिएका असल अभ्यासका कुराहरूलाई सबल पक्षमा राखिएको छ । यसमा दिल्ली मोडेलका गुणस्तरीय शिक्षाका आधारहरू के के हुन् ? भन्ने कुराहरूलाई बुँदागत रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

(१) भौतिक पूर्वाधार

- ❖ सुन्दर कक्षाकोठा
- ❖ सफा शौचालय
- ❖ गार्डन, स्वीमिङ पुल, पार्क
- ❖ सफा र स्वस्थ क्यान्टिन
- ❖ स्पोर्ट (प्ले ग्राउन्ड), जिमखाना

- ❖ सेमिनार हल/अडिटोरियम
- ❖ नर्सिङ/प्राथमिक उपचार कक्ष
- ❖ सुविधासम्पन्न लाइब्रेरी
- ❖ बागवानी/कृषि फाराम/करेसावारी
- ❖ ल्याब : क) फिजिक्स
ख) केमेस्ट्री
ग) बायोलोजी
घ) कम्प्युटर
ङ) गणित
च) ल्याङ्ग्वेज ल्याब (नेपाली, अङ्ग्रेजी, जापानिज, चाइनिज)
छ) सामाजिक
ज) Learning by Doing Room (विद्यार्थीहरूले बनाएका सामग्रीहरू प्रदर्शनी गर्ने वा राख्ने कक्ष)
झ) V R Unite (भर्चुअल युनिट/कक्ष)

(२) **व्यवस्थापकीय पक्ष**

- ❖ शिक्षकलाई अपडेट गरिरहने (शिक्षकहरूलाई नियमित रूपमा तालिमको व्यवस्था) ।
- ❖ मनिटरिङ गर्ने, शिक्षकलाई पनि happiness मा राख्ने, Impowering गरिरहने ।
- ❖ विद्यालयको आर्थिक प्रशासनिक कुराहरूमा पारदर्शिता अपनाउने ।
- ❖ शिक्षकको समस्या सुनुवाइ गर्ने ।
- ❖ शिक्षकसँग प्रिन्सिपलको प्रत्यक्ष सम्बन्ध ।
- ❖ विषयगत रूपमा Teachers को क्लब बनाई समस्याहरू सेयर गरी समाधान गर्ने ।
- ❖ विद्यार्थीसँग प्रिन्सिपलको प्रत्यक्ष सम्बन्ध ।
- ❖ प्रिन्सिपलले छुट्टी नलिने (सधैं विद्यालयको काममा लागि रहने) ।
- ❖ विद्यालयमा Student Advisory Board (विद्यार्थी परामर्श बोर्ड) को गठन गर्ने ।
Head girl (छात्रा प्रमुख)
Head boy (छात्र प्रमुख)

(३) **मेन्टर टिचरको व्यवस्था र कार्य जिम्मेवारी**

- ❖ Constructive feedback
- ❖ शिक्षकलाई मनोवैज्ञानिक परामर्श
- ❖ प्रशासनिक समस्या भए मध्यस्थकर्ता भएर सहयोग गर्ने
- ❖ Pedagogical समस्या भए आफैले समाधान गर्ने
(पठनपाठनका विषयमा सम्बन्धित शिक्षकलाई र प्रशासनिक समस्याहरूमा प्रिन्सिपललाई सहयोग गर्ने)
- ❖ Content development गर्ने ।

(४) **पाठ्यक्रम र मूल्याङ्कन**

- ❖ ICT Education मा बढी जोड
- ❖ Happiness Curriculum

- ❖ हरेक ६ दिनमा अलग-अलग क्रियाकलाप गराउने, जस्तै : हरेक बार पहिलो घन्टी विद्यार्थीहरू के सिर्जना गर्न रुचाउँछन् ? उनीहरूले जानेको कुरा प्रदर्शन गर्न लगाउने । यसमा कथा, कविता, गीत, सङ्गीत, खेल, वक्तृता, अन्य क्रियाकलाप गराउन सकिन्छ । यस्तो क्रियाकलाप गराउँदा ५-६ जनाको समूह बनाई प्रस्तुत गर्न लगाउने ।
- ❖ विद्यालयमा नियमित कक्षाका अतिरिक्त Coaching Class सञ्चालन, जसलाई Coaching आवश्यक छ, उसलाई अनिवार्य रूपमा नै सहभागी गराइने व्यवस्था ।
- ❖ मूल्याङ्कन सिस्टममा पारदर्शिता अपनाइने, २०% परियोजना कार्यको व्यवस्था ।
- ❖ Final Exam चाँहिँ Head Quater Examination Board ले लिने, ग्रेडिड सिस्टममा रिजल्ट तयार पारिने ।

(५) देशभक्ति पाठ्यक्रम

- ❖ देशभक्ति भावना जागृत गराउने ।
- ❖ आफ्नो मातृभाषाको प्रयोगमा प्राथमिकता दिने ।
- ❖ “मेरी मातृभाषा, मेरा गौरव” त्यहाँ कक्षाकोठाको भित्ताहरूमा लेखिएको सन्दर्भ बोध गर्ने ।
- ❖ आफ्नो समुदाय र राष्ट्रका विशिष्ट व्यक्तित्वहरूको जीवनी पढ्न लगाई चरित्र निर्माणमा अभिप्रेरित गर्ने ।

सुभाव :

यो शैक्षिक अवलोकन भ्रमण सुकुना मा.वि.को संयोजनमा भएको हो तर यस्ता खालका भ्रमणहरू नेपाल सरकारको विद्यालय शिक्षा हेर्ने सम्बन्धित निकायहरूको समन्वय वा संयोजनमा हुनुपर्ने थियो । यसले गर्दा विद्यालय तहको असल शैक्षिक अभ्यासहरू आदान प्रदानका लागि ठोस रूपमा नै नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न पनि सकिन्थ्यो तथापि सुकुना मा.वि.ले आफ्नो पहलमा यस किसिमको राम्रो कामको थालनी गरेको छ । आगामी दिनहरूमा समेत यस कार्यले अझ व्यवस्थित र संस्थागत रूपमा निरन्तरता पाओस् । वर्तमान अवस्थामा नयाँ-नयाँ विधि, प्रविधि र पद्धतिहरूको विकास र प्रसारबाटै ज्ञानको विस्फोट भइरहेको सन्दर्भमा विद्यालय तहका शिक्षकहरूलाई समेत अन्तरविद्यालय तथा अन्तरदेशीय विद्यालय शैक्षिक अवलोकन भ्रमण आवश्यक छ । यसका लागि स्थानीय तह, जिल्ला समन्वय एकाइ, प्रदेश सरकार वा सम्बन्धित तालुकी निकायहरूले आफ्नो क्षेत्रभित्रका विद्यालयहरूका लागि बजेटमा नै यस्ता कुराहरू सम्बोधन गर्नु पर्दछ किनकि कुनै पनि देशको शिक्षाको प्रारम्भिक जग निर्माण गर्ने जनशक्ति भनेका नै शिक्षकहरू हुन् ।

अन्त्यमा, सीमित स्रोतमा सम्पन्न यो छोटो शैक्षिक अवलोकन भ्रमणले दिएको उर्जा र अनुभवले सुकुना मा.वि.को आगामी शैक्षिक कार्यक्रम तथा योजना निर्माण, सञ्चालन र कार्यान्वयनमा मार्गनिर्देशन गर्न अवश्य नै सहयोग पुग्नेछ भन्ने अपेक्षा राखिएको छ ।

प्रतिवेदन तयार पार्ने :

डा. ईश्वरकुमार राई
(भ्रमण टोली सदस्य)

प्रमाणित गर्ने :

हिक्मतबहादुर बस्नेत
(प्रधानाध्यापक)

सुकुना माध्यमिक विद्यालय

सुन्दरहरैचा १०, मोरङ

शैक्षिक अवलोकन भ्रमण प्रतिवेदन २०८१

(जेष्ठ ७ देखि १२ गते)

तयार गर्ने :

राजेन्द्रप्रसाद गिरी (स.प्र.अ)
राजकुमार निरौला (विभागीय प्रमुख)
लोकबन्धु थापा (शिक्षक)
अभिनारायण रिमाल (शिक्षक)
नरोत्तम श्रेष्ठ (शिक्षक)
अविरल मास्के (कर्मचारी)

१. पृष्ठभूमि :

शैक्षिक अध्ययन अवलोकन भ्रमणले अवलोकन स्थलको वस्तुस्थितिको बारेमा प्रत्यक्ष जानकारी गराउँछ । उक्त शैक्षिक संस्थाहरूको भौतिक, व्यवस्थापकीय, शैक्षिक, आर्थिक र विपद् व्यवस्थापन जस्ता विविध पक्षहरूको बारेमा जानकारी प्राप्त हुन्छ । साथै असल अभ्यासहरूको अनुसरण र आदानप्रदान समेत गर्न सहयोग पुग्छ । यसै कुरालाई मध्यनजर गरेर विद्यालयको वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट २०८०/०८१ को अधीनमा रही शिक्षक कर्मचारीहरूको शैक्षिक अवलोकन भ्रमण मिति २०८१/०२/०७ देखि ०२/१२ सम्म सम्पन्न गरियो । (कार्यक्रम विवरण अनुसूची २ मा राखिएको छ) अध्ययन अवलोकन भ्रमणमा २५ जना शिक्षक, १ जना विद्यालय व्यवस्थापन समितिका सदस्य र २ जना कर्मचारी गरी जम्मा २८ जनाको सहभागिता रहेको थियो (विवरण अनुसूची १ मा समावेश) । भ्रमण टोलीको तर्फबाट यो प्रतिवेदन तयार पारी विद्यालय समक्ष पेस गरिएको छ । खर्च विवरण अनुसूची ३ र फोटाहरू अनुसूची ४ मा समावेश गरिएको छ ।

२ अध्ययन अवलोकन भ्रमणको उद्देश्य :

यस अध्ययन अवलोकन भ्रमणको उद्देश्य निम्नानुसार रहेको छ :

- अन्य विद्यालयहरूमा भएका असल अभ्यासहरूको जानकारी लिनु ।
- पर्यटकीय, धार्मिक तथा साँस्कृतिक स्थलको भ्रमण गरी मनोरञ्जन लिनु ।
- अन्तरविद्यालय सम्बन्ध विस्तार गर्नु ।
- आन्तरिक पर्यटन अभिवृद्धि गर्नु ।

३. विधि :

अध्ययन अवलोकन भ्रमणमा गएका सहभागीहरूले भ्रमण गरेका स्थानहरूको बारेमा जानकारी हासिल गर्न वा भविष्यका लागि सूचना र तथ्याङ्क राख्नका लागि विभिन्न विधिहरूको प्रयोग गरेको थियो । जसमा अवलोकन, अन्तर्वार्ता, छलफल, फोटो सेसन, रेकर्ड, भिडियो, सोधपुछ, आदि विधिहरूको प्रयोग गरिएको थियो ।

४. तथ्यगत विवरण :

४.१ विद्यालयगत शैक्षिक विवरण :

भ्रमणको क्रममा जम्मा ४ वटा ख्याति कमाएका विद्यालयहरूको अवलोकन गरियो । उक्त विद्यालयका असल अभ्यासहरूलाई बुँदागत रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

क) नारायणी माध्यमिक विद्यालय, भरतपुर चितवन

उक्त विद्यालयका असल अभ्यासहरू :

- बलकगत शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप
- पूर्णकालीन शिक्षकहरूको सङ्ख्या बाहुल्यता रहेको ।
- कक्षा मनिटर मार्फत् कक्षाकोठाको लगबुक प्रयोग गरिएको ।
- विषयगत शिक्षकहरूले सहकर्मीहरूको कक्षा अवलोकन र पृष्ठपोषण गरिएको ।
- त्रैमासिक विशिष्टीकरण तालिका निर्माण र प्रयोग भएको ।
- थप अभिभावक सहयोग रकम लिएर अतिरिक्त कक्षा लिने गरेको ।
- आन्तरिक परीक्षाको उत्तरपुस्तिका अभिभावकलाई दिने गरेको ।
- फोहरमैलाको पूर्ण व्यवस्थापन गरेको ।
- साप्ताहिक शुक्रवारीय परीक्षा सञ्चालन र पृष्ठपोषण ।
- विभाग तथा तहगत प्रमुखहरूको नेतृत्वमा फरक फरक अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन हुने गरेको ।

- सामान्यदेखि बाहेक अतिरिक्त सेवा सुविधा नदिएको
- सम्पूर्ण कक्षाको पठनपाठन एकै सिफ्टमा सञ्चालन गरेको । तोकिएको निश्चित सङ्ख्यामा मात्र भर्ना गरेको ।
- शैक्षिक सत्रको सुरुको २ महिनाको सेसन अभिभावक, विद्यार्थी र शिक्षकहरूको अन्तरक्रिया बैठकमा केन्द्रित हुने गरेको ।
- वि.व्य.स. सदस्यहरूले नै विभिन्न समितिहरूको संयोजन गर्ने गरेको ।

ख) सत्यवती माध्यमिक विद्यालय, व्यास, पोखरा

- सरसफाइ र विद्यार्थी अनुशासनमा अब्बल रहेको । सरसफाइमा प्रधानाध्यापक नै दैनिक सक्रिय रहेको ।
- आइसिटी अवार्ड २०२३ बाट सम्मानित भएको ।
- विना विद्यालयबस विद्यालय सञ्चालन गरेको, विद्यालय आउनका लागि बस व्यवसायीहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरेको,
- प्रत्येक प्रयोगशालाहरूमा ल्याब ब्याडको व्यवस्था गरेको ।

ग) विन्ध्यवासिनी मावि, बाटुलेचौर, पोखरा

- विद्यार्थी सङ्ख्या भन्दा पनि गुणस्तरलाई प्राथमिकता दिएको ।
- निर्मित सबै योजना र क्रियाकलापहरू विद्यार्थी केन्द्रित रहेको ।
- खेलकुद, कला, संगीतलाई विशेष प्राथमिकता दिएर कार्य सम्पादन गरेको ।
- हरेक जिम्मेवारी दिइएका शिक्षक र विद्यार्थीहरूलाई निजले गर्नुपर्ने कामको लिखित विवरण (Job Description) दिएर काममा लगाएको ।
- विद्यार्थीको अवस्था विश्लेषण फाराम निर्माण गरी प्रयोग गरिएको ।
- शिक्षक, अभिभावक र विद्यार्थीहरूको आचरसंहिता निर्माण गरी पूर्ण रूपमा लागू गरिएको ।
- अभिभावक प्रतीक्षालय निर्माण गरी आएका अभिभावकहरूसँग सम्बन्धित शिक्षकहरूको भेट्ने वातवारण सृजना गरिएको ।
- परीक्षाको उत्तरपुस्तिका विद्यार्थीलाई नै लैजान दिने गरेको ।
- विपद् व्यवस्थापनका पर्याप्त सामग्रीहरू भएको बेग्लै कोठाको व्यवस्थापन गरिएको ।
- विद्यालय नर्स कार्यक्रम पनि सञ्चालन भएको ।
- कम्प्युटर ल्याबमा प्रत्येक कक्षाका रोल नं. गत विद्यार्थीले कम्प्युटर प्रयोग गर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- पुस्तकालय, ई. पुस्तकालय र अध्ययन कक्षको समेत व्यवस्था भएको ।
- स्टोर कक्षको व्यवस्थापनले मितव्यिता, पारदर्शिता र जवाफदेहितासहितको सुशासनसहितको विद्यालयको निर्माण भएको ।
- विद्यार्थी र शिक्षकहरूको उपस्थिति विवरण Display Board मा Update गर्ने गरेको ।
- विद्यालय Captain र Vice Captain को छनौट निर्वाचन मार्फत् गर्ने गरेको ।
- प्रत्येक शिक्षकले विद्यार्थीलाई र प्र.अ.ले शिक्षकलाई कार्यसम्पादन करार (Target Promise) गराई काममा खटाउने र Review गर्ने गरेको ।
- भाषा तथा गणित/विज्ञान विषयमा न्युनतम क्षमतास्तर कायम गर्न नसक्ने विद्यार्थीको पहिचान गरेर शिक्षकहरूले विद्यार्थी बाँडेर Bridge course मार्फत क्षमतास्तर वृद्धि गर्ने गरेको ।
- कोरियाको एक विद्यालयसँग भगिनी सम्बन्ध कायम गरी सहयोग आदानप्रदान गर्ने गरेको ।

- नियमित रूपले विद्यार्थी तथा अभिभावकलाई Expert मार्फत् Motivation तथा counselling गर्ने गरेको ।

घ. अमरसिंह मावि, पोखरा

- पर्याप्त जग्गाजमिन भएको साथै भएका जग्गा जमिनको उत्पादन तथा आयमुलक रूपमा उपयोग गरिएको ।
- दुई तले पुस्तकालय भवनको निर्माण जसमा कम्तीमा २ वटा कक्षाका सबै विद्यार्थीहरू आएर स्वअध्ययन गर्न सक्ने वातावरण तयार पारिएको ।
- फरक फरक समुहका विद्यार्थीहरूलाई फरक भवनमा व्यवस्थित र प्रभावकारी रूपमा शिक्षण सिकाइ गरिने व्यवस्था मिलाइएको ।
- एस.ई.ई. दिएका सम्पूर्ण विद्यार्थीहरू सोही विद्यालयमा कक्षा ११ मा भर्ना हुने गरेको ।
- विद्यालय स्रोतका सम्पूर्ण शिक्षक कर्मचारीहरूलाई सम्बन्धित तहको आधारभूत तलबमान भुक्तान गरिएको ।
- सरसफाई र अनुशासनमा अब्बल रहेको ।
- दुई जना PT Teacher को व्यवस्था गरी खाली घण्टी व्यवस्थापन गरेको ।
- प्रत्येक २ त्रैमासिक परीक्षाको बिचमा Mid Term परीक्षा लिने गरेको ।

४.२ धार्मिक, सांस्कृतिक र ऐतिहासिक अवलोकन विवरण :

तेस्रो दिन : २०८१ जेष्ठ ९ गते

पोखरादेखि जोमसोम यात्रा :

२०८१ जेष्ठ ९ गते विहान ७:३० बजे पछि पोखराको Sunrise होटलबाट खाजा खाएर मुस्ताङ जिल्लाको मुक्तिनाथ मन्दिरको दर्शनका लागि भ्रमणटोली प्रस्थान गरेको थियो । सो यात्राको दिन पर्वतको कुस्मा, बागलुङको कालिका भगवती मन्दिर, गोल्डेन भोलुङ्गे पुल, म्याग्दीको बेनी, तातोपानी, रुप्से भरना, मुस्ताङको मार्फा र जोमसोम जस्ता पर्यटकीय स्थलहरूको अवलोकन भ्रमण गरियो ।

चौथो दिन : २०८१ जेष्ठ १० गते

मुक्तिनाथ देखि पोखरा

यस दिन बिहानै भ्रमण दलका सदस्यहरू जोमसोम हुँदै कागबेनी नजिकबाट मुक्तिनाथका लागि प्रस्थान गरियो मुक्तिनाथ दर्शन गरेर बाटामा रहेका रमणीय स्थलहरूको अवलोकन गर्दै लेतेमा खाना खाइयो । फर्किने क्रममा अघिल्लो दिनका स्थलहरूको नजर गर्दै पर्वतको कुस्मामा रहेको Bunjee को रमाइलो गरियो र पोखरामा बास भयो ।

पाँचौ दिन २०८१ जेष्ठ ११ गते

पोखरादेखि घले गाउँ

कास्कीका पुम्दिकोट, माभी गाउँ, मध्यनेपाल, र लमजुङका भोर्लेटार, सुन्दरबजार, भोटे ओडार, बैँसीसहर, कपुर हुँदै घले गाउँ पुगियो र ४ वटा होम स्टेमा बास बसियो ।

छैठौँ दिन २०८१ जेष्ठ १२ गते

घलेगाँउबाट कार्यस्थल प्रस्थान :

भ्रमण टोली २०८१ जेष्ठ १२ गते विहान ८ बजे लमजुङ जिल्लाको घलेगाँउबाट कार्यस्थल प्रस्थान गर्ने क्रममा सदरमुकम बैँसीसहर हुँदै तनहुँ जिल्लाको बन्दीपुर नगरपालिकाको डुम्रे सहरबाट इच्छाकामना नगरपालिकाको मुङ्लिङ सहर, चितवनको भरतपुर महानगरपालिका हुँदै मकवानपुरको हेटौडा सहर हुँदै मध्यपहाडी राजमार्गको बाटो सिन्धुली जिल्ला, उदयपुर जिल्ला हुँदै सुनसरीको कोसी पुलबाट इटहरी हुँदै कार्यस्थलमा राती १२ बजे पुगेका थियौं ।

५. भ्रमणबाट प्राप्त उपलब्धि

यस भ्रमणबाट प्राप्त भएको उपलब्धिहरू निम्न छन् :

- फरक विद्यालयका फरक अभ्यासहरूको बारेमा परिचित हुन सहयोग गरेको ।
- राम्रा अभ्यासहरूको अवलोकनले सहभागी शिक्षक कर्मचारीहरूमा उत्प्रेरणा, मनोबल र कार्यतत्परता वृद्धि भएको ।
- सहभागीहरूले भ्रमण गरिएको स्थानको पर्यटकीय, धार्मिक तथा सांस्कृतिक अवस्थाको बारेमा जानकारी हासिल गरी आफ्नै देशको बारेमा थप ज्ञान प्राप्त गर्नमा मद्दत मिलेको छ ।
- भ्रमणले विद्यालय र सहभागी शिक्षकहरूबिच सम्बन्ध सुधार गराउन सहयोग गरेको ।
- मनोरञ्जन प्रदान गरेको ।

६. सुझाव :

(क) अवलोकन भ्रमणसँग सम्बन्धित :

शैक्षिक अवलोकन भ्रमणका सन्दर्भमा निम्न सुझावहरू बुँदागत रूपमा उल्लेख गरिएको छ :

- भ्रमणमा हुने खर्चमा विद्यालयको योगदानलाई बढाउनुपर्ने ।
- भरसक सार्वजनिक विदा हुने समयमा भ्रमणको आयोजना गर्ने ।
- अन्य विद्यालयमा भएको असल अभ्यासलाई विद्यालयले पनि आउने वर्ष वार्षिक कार्ययोजनामा नै समावेश गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।
- अवलोकन भ्रमणमा सहभागीहरूको फोटो तथा भिडियोहरू कैद गरी संस्थाको पेज, क्यालेण्डर, कम्प्युटर आदिमा प्रकाशन, प्रसारण र दस्तावेजीकरण गरी इतिहासको रूपमा राख्ने ।

(ख) शैक्षिक क्रियाकलापसँग सम्बन्धित : प्राथमिकताका आधारमा

१. सरसफाई अभियान

- प्रत्येक २०/३० मिटरमा फरक फरक रडका डस्टविनहरू स्ट्यान्ड बनाई राख्ने ।
- प्रत्येक सेक्सनका विद्यार्थीहरूको सरसफाई समूह मासिक रूपमा बनाई कक्षाकोठा, शौचालय, प्रयोगशाला, फूलबारी, खेलमैदान, प्रवेशद्वार सरसफाइको तालिका बनाई विद्यालय नर्सको नेतृत्व कायम गर्ने ।
- खानेपानी धाराहरूको संख्या वृद्धि गर्ने । प्रत्येक २/३ कोठा बराबर १ सेट धारा, जसमा एउटा हात धुने र २ वटा खानेपानी धाराको जडान गर्ने र एउटा गिलास तथा साबुनको व्यवस्था गर्ने ।
- खानेपानी धारा स्थल प्रत्येक दिन सफाई कर्मचारीमार्फत् सफा गर्ने गराउने ।
- प्रयोगशालामा Door mat को व्यवस्था गर्ने ।
- प्लास्टिक र पेपर ल्याउन र फाल्न निरुत्साहित गर्ने । ल्याईहाले पनि डस्टविनको प्रयोग गर्न प्रेरित गर्ने । सम्पूर्ण शिक्षकहरूलाई सुपरीवेक्षणको जिम्मा दिने र निजहरूको समेत सुपरीवेक्षण गर्ने ।
- अखाद्य पदार्थ, Paper wrapper भएका सामग्री विक्री वितरणलाई निरुत्साहन गर्ने ।

२. विद्यार्थी र अभिभावक अनुशासन र परामर्श

- विद्यार्थी र अभिभावकको आचारसंहिता तथा प्रतिबद्धतालाई सार्वजनिक गर्ने । विद्यालय प्रवेशद्वार नजिकै फ्लेक्स वा होर्डिङबोर्डमार्फत् सूचित गर्ने । आवश्यकता अनुसार सरोकारवालाकै सहभागितामा परिमार्जन गर्ने ।

- शिक्षकले विद्यार्थीलाई आफ्नो विषयको नजिता अभिवृद्धि गर्न SARP र यस्तै सामग्रीमार्फत् प्रतिबद्धतापत्रमा हस्ताक्षर गराउने र लक्ष्यको मूल्याङ्कन गर्ने ।
- सुरुका २ महिना अभिभावक शिक्षक अन्तरक्रिया कार्यक्रम चलाउने । सोपश्चात् शिक्षक, विद्यार्थी र प्र.अ. अन्तरक्रिया कार्यक्रम नियमित गर्ने ।
- दण्डलाई निरुत्साहन गर्ने । परामर्श र निर्देशनका कार्यहरू नियमित गर्ने । आवश्यकता बमोजिम मनोपरामर्शदाता सेवा समेत लिने ।
- कक्षा मनिटरमार्फत् कक्षा लगबुक प्रयोग गर्ने गराउने र सोको कार्यान्वयनको जिम्मेवारी वर्ग शिक्षक र विभागीय तथा तहगत प्रमुखहरूलाई तोक्ने ।

३. कक्षा अवलोकन तथा सुपरीवेक्षण :

- तहगत र विषयगत विषय शिक्षक समूह (Action Learning Group) निर्माण गर्ने र प्रत्येक शिक्षकले प्रति महिना कमिमा २ वटा सहपाठी कक्षा अवलोकन गर्ने । समूहको मासिक बैठकमा साभ्ना समस्याको समाधान खोज्ने । समाधानका उपायको कार्यान्वयन गर्ने ।
- अवलोकन फारामको प्रमाणित गर्ने गराउने ।

४. साप्ताहिक परीक्षा :

- हप्ताको कुनै दिन (शुक्रवार) ३:०० बजेपछि साप्ताहिक परीक्षा सञ्चालन गर्ने । उत्तर पुस्तिका विद्यार्थी स्वयम्ले व्यवस्था गर्ने । प्रश्नपत्र विद्यालयले तयार गर्ने । ३ दिन भित्रमा परीक्षण गरिएका उत्तरपुस्तिका विद्यार्थीलाई पृष्ठपोषण समेतका लागि फिर्ता गर्ने । उक्त उ.पु.र प्राप्ताङ्कलाई आन्तरिक मूल्याङ्कनको अंशको रूपमा प्रयोग गर्ने ।
- कक्षा ८ र १० लाई १ दिन , ९ र ७ लाई १ दिन, ...

५. विभाग/तहगत अतिरिक्त क्रियाकलापको योजना र कार्यान्वयन गर्ने ।

- विद्यार्थी पहिचान र समूह निर्माण
- वर्षभरि प्रशिक्षण र प्रतियोगिता, साथै उत्कृष्ट छनौट र पुरस्कार वितरण

६. शिक्षक र विद्यार्थीको उपस्थिति बोर्ड प्रदर्शन गर्ने ।

७. भाषा, गणित र सामाजिक प्रयोगशालाको निर्माण र प्रयोग गर्ने ।

८. विविध समितहरूको संयोजन वि.व्य.स. वा शि.अ.संघ का सदस्यहरूले गर्ने ।

९. प्रत्येक प्रयोगशालाहरूमा ल्याब ब्वाईको व्यवस्था गर्ने ।

१०. मनोपरापमर्शदाताहरूको प्रयोग गरी उत्प्रेरणाका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।

७. निष्कर्ष :

शैक्षिक संस्थाहरूले आयोजना गर्ने भ्रमण सहभागीहरूको जनजीवनसँग, विद्यालयको संस्थागत विकास र सहभागीहरूको पेसागत विकाससँग सम्बन्धित हुनुपर्दछ, जसले भ्रमणपछि पनि विद्यालय र सहभागीहरूको प्रत्यक्ष जीवनसँग जोडिएको खण्डमा मात्र यस्ता भ्रमणहरू उपयोगी हुन सक्दछन् । अतः शैक्षिक अध्ययन अवलोकन भ्रमणको उद्देश्य अनुसार यस भ्रमणको उपलब्धि हासिल भएको नै देखिन्छ ।

अनुसूची खण्ड
अनुसूची : १ सहभागी विवरण

क्र.स.	सहभागीको नाम	पद
1	Rajendra Pd. Giri	Asst. Headteacher
2	Maniraj Limbu	HOD, Science
3	Er. Saroj Bhattarai	HOD, Engineering
4	Raj Kumar Niroula	HOD, Mgmt.Law & Edu
5	Ekendra Rai	SMC member
6	Jagat Bdr. Ban	Teacher
7	Lok Bandhu Thapa	Teacher
8	Ramesh Khatiwada	Teacher
9	Hari Pd. Bharati	Teacher
10	Er. Bikram Khadka	Teacher
11	Er. Postaraj Khadka	Teacher
12	Er. Anil Timsina	Teacher
13	Nir Bahadur Limbu	Teacher
14	Jeevan Shrestha	Teacher
15	Pradip Ghimire	Teacher
16	Pushkar Nepal	Teacher
17	Anil thapa	Teacher
18	Rupak Ghimire	Teacher
19	Abhinarayan Rimal	Teacher
20	Ishor Thapa	Teacher
21	Abiral Maskey	Teacher
22	Birendra Adhikari	Teacher
23	Narotam Shrestha	Teacher
24	Bishwonath Niroula	Teacher
25	Jhanak Bdr. Basnet	Teacher
26	Nabin Chandra Acharya	Teacher
27	Basudev Adhikari	Teacher
28	Arun Upreti	Official

अनुसूची : २
शैक्षिक अवलोकन भ्रमण तालिका

क्र.स.	मिति	भ्रमण गरिने स्थान	बासस्थान
१	२०८१ जेष्ठ ७ गते	रात्रीकालीन चितवन प्रस्थान	गाडी
२	२०८१ जेष्ठ ८ गते	चितवन जिल्लाको नारायणी माध्यमिक विद्यालय तनहुँ जिल्लाको सत्यवती माध्यमिक विद्यालय अध्ययन अवलोकन	पोखरा
३	२०८१ जेष्ठ ९ गते	पर्वत, वाग्लुङ, म्याग्दी, मुस्ताङ हुँदै जोमसोम	जोमसोम
४	२०८१ जेष्ठ १० गते	मुक्तिनाथ भ्रमण तथा सोही दिन पोखरा प्रस्थान	पोखरा
५	२०८१ जेष्ठ ११ गते	लमजुङका विभिन्न स्थान हुँदै घले गाँउ प्रस्थान	घले गाँउ
६	२०८१ जेष्ठ १२ गते	लमजुङ, तनहु, चितवन, मकवानपुर, सिन्धुली, उदयपुर हुँदै विराटचोक फिर्ती	गाडी र निज आवास